

รายงานวิจัยสถาบัน

เรื่อง

ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการ
ประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

Problem and Guidelines to Improve
the Teaching Effectiveness Evaluation Process
using Student as Evaluators

นายสมจิน เปี้ยโคกสูง และคณะ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสถาบันจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

กันยายน 2559

รายงานวิจัยสถาบัน

เรื่อง

ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการ
ประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

Problem and Guidelines to Improve
the Teaching Effectiveness Evaluation Process
using Student as Evaluators

ที่ปรึกษาโครงการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ เอี้ยวสกุล

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

นายสมจิน เปี้ยโคกสูง

สถานพัฒนาคณาจารย์ สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผู้ร่วมวิจัย

นางสาววีรชรี พิรัชชา

นักวิจัย

นางสุดารัตน์ น้อยมะโน

นักวิจัยและเลขานุการ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสถาบันจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

กันยายน 2559

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่องนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาที่ปรากฏขึ้นในกระบวนการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้กำหนดให้มีการประเมินประสิทธิภาพการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมา และได้มีการพัฒนาเข้าสู่กระบวนการประเมินการสอนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (ประเมินการสอนออนไลน์) ปีการศึกษา 2547 ในปัจจุบันอัตราการเข้าทำการประเมินการสอนของนักศึกษาได้ลดลงเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อการใช้สรุปอ้างอิงและบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ จากปัญหาดังกล่าว การเข้าใจถึงสภาพปัญหาและการกำหนดแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข กระบวนการประเมินการสอนที่สอดคล้องตามปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นแนวทางการศึกษาหนึ่งที่จะช่วยพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยให้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยเรื่องนี้จะประโยชน์กับสถานพัฒนาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยไม่มากนัก

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ที่มีต่อปัญหาในการเข้าใช้และทำการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางและจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการปรับปรุง แก้ไข ที่ส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวนทั้งสิ้น 1,293 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มลำดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วนและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ข้อมูลจากการสำรวจนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของสัดส่วนด้วยการวิเคราะห์สถิติไค-สแควร์ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด การสังเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญร่วมกัน และบ่งชี้ระดับความสอดคล้องกันของการจัดลำดับความสำคัญด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเคนเดล-ทาวน์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสถาบัน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน ผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ได้แก่ (1) บันทึกรายความแจ้งเปิดประเมินการสอน (2) ประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ และ (3) E-mail มหาวิทยาลัย ส่วนนักศึกษาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน ผ่าน (1) ประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ และ (2) บริการส่งข้อความสั้น จากศูนย์บริการการศึกษา และนักศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะการทำการประเมินการสอน โดยประเมินการสอนในบางภาคการศึกษา ทำการประเมินการสอนในบางรายวิชาและเลือกประเมินผู้สอนเป็นบางคน ส่วนอาจารย์มีลักษณะการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนในช่วงสิ้นภาคการศึกษา

2. สภาพปัญหาในปัจจุบันของกระบวนการประเมินการสอน อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระบุว่า ควรเปิดการประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาคและปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป โดยนักศึกษาและอาจารย์ระบุประเด็นที่เป็นปัญหาในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ (1) การขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน (2) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน (3) จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน (4) จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน (5)

จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน และระบุว่าเป็น ปัญหาในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ (6) ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ล่าช้าเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน (7) รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการ ประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น (8) คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยาก ต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย (9) การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่ สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน และ (10) ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการ สอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา

3. แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอนและลำดับ ความสำคัญ ผลการสังเคราะห์ลำดับความสำคัญจากอาจารย์และนักศึกษา ได้ดังนี้ (1) ควรจัดหาสิ่ง วัสดุเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล/คะแนนพิเศษ เป็นต้น (2) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มาก ยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร/จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น (3) กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ชอ่นการแสดงผลการเรียน/จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น (4) นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดี ความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น และ (5) ระวังการสอน/กำหนด หลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการ สอนครั้งต่อไป มีระดับความสอดคล้องกันของการจัดลำดับในระดับสูง ($\tau = 0.714$)

ABSTRACT

This research had three major purposes: 1) to investigate problems in the teaching evaluation process using students as evaluators, 2) to investigate the opinions of SUT students and teachers regarding problems in the use of the system and teaching evaluation process by employing students as evaluators, and 3) to investigate the guidelines and rank them according to which could be used to improve the efficiency of the teaching evaluation process using students as evaluators. The proportional stratified sampling method was used to obtain 1,293 samples, with questionnaires used to collect data. The quantitative data was analyzed through relevant statistics including numbers, percentages, means and standard deviations. The Chi-square was used to test for homogeneity of proportion. The one-sample t-test was used to test mean difference with threshold value. Aggregating ranking results through the rank aggregation method and the Kendall-Tau (τ) correlation were used to indicate the strength level of association. The qualitative data was analyzed through content analysis.

The research findings can be summarized as follows:

Participation in teaching evaluation activity: SUT teachers were made aware of the teaching evaluation activity via select communication channels, including: (1) a notice document to announce the start of the teaching evaluation activity, (2) advertising via the internet and websites, and (3) the SUT e-mail system. SUT students were advised of the teaching evaluation activity through: (1) advertising via the internet and websites, and (2) Short Messaging Service (SMS) from The Center of Educational Service. The characteristics for SUT students in the teaching evaluation included having an evaluation over several semesters, with selected courses and various teachers for evaluation. SUT teachers accessed through the teaching evaluation system at the end of the semester.

Situation and problems in the teaching evaluation process: SUT teachers and students indicated that the mid-term week was the most appropriate time to start the teaching evaluation process, with the teaching evaluation process ending by the first day of the new semester. Identifying problems in the teaching evaluation

process: SUT teachers and students identified 5 points that were considered high level problems, including (1) a lack of incentives such as rewards/rules, etc. in order to stimulate students to evaluate teaching, (2) recognition of the teaching evaluation but forgetfulness or failure to evaluate, (3) too many instructors in a course to allow for a complete evaluation of all instructors, (4) too many registered courses to allow for a complete evaluation of all courses, and (5) too many question items in the questionnaire for the allotted time to complete the evaluation. There were 5 items deemed moderate level problems, including (6) starting days for teaching evaluations were too late to allow teachers to make timely improvements, (7) feelings of boredom and wasted time for the evaluation because teachers did not improve their teaching styles, (8) question items in the questionnaire were ambiguous and difficult to understand, (9) the timing of some courses did not correspond with the available periods for teaching evaluations, and (10) insufficient free time for students to complete evaluations due to full-time studies.

The guidelines to support the efficiency of the teaching evaluation process and aggregating ranking results from SUT teachers and students included (1) providing incentives to support the teaching evaluation activity such as rewards/extra credits, (2) emphasizing advertisement of the teaching evaluation activity by setting up advertising boards in every building and hiring students to promote the activity, (3) determining applicable university policies, such as hiding course grades/restricting course registration, for students failing to complete teaching evaluations, (4) using teaching evaluation results to promote/provide new salary rates as well as extensions for employment contracts, and (5) withholding teachers from teaching while providing training courses for those teachers who obtain low-level evaluation results, as well as determining whether they should pass said training courses before being permitted to teach again. These aggregate rankings obtained a high rate of concordance ($\tau = 0.714$).

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง : ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

ผู้วิจัย : นายสมจิน เปี้ยโคกสูง และคณะ

ปีที่พิมพ์ : 2559

แหล่งทุน : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาปัญหาที่มีต่อกระบวนการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน (2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ที่มีต่อปัญหาในการเข้าใช้และทำการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางและจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการปรับปรุง แก้ไข ที่ส่งผลให้กระบวนการประเมินการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวนทั้งสิ้น 1,293 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มลำดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified random sampling) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบเพื่อทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของสัดส่วนด้วยการวิเคราะห์สถิติไค-สแควร์ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด การสังเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญร่วมกัน และบ่งชี้ระดับความสอดคล้องกันของการจัดลำดับความสำคัญด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเคนเดล-ทาวน์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาที่มีต่อกระบวนการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

สภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน: อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่เคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน โดยอาจารย์ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนผ่านช่องทางต่าง ๆ เรียงลำดับได้ (1) บันทึกรายความแจ้งเปิดประเมินการสอนประจำภาคการศึกษา (2) การประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ ได้แก่ เว็บไซต์ระบบทะเบียนนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษา เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย เว็บไซต์ระบบ SUT

E-Learning เครื่องมือส่งสื่อบนออนไลน์ และเว็บไซต์ของสถานพัฒนาคุณาจารย์ และทาง E-mail มหาวิทยาลัย แต่ไม่เคยได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์ผ่านทางป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์ ส่วนนักศึกษาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนจากช่องทางต่าง ๆ ดังนี้ (1) การประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ (2) บริการข้อความสั้น (SMS) จากศูนย์บริการการศึกษา แต่ไม่เคยได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการประเมินการสอนจากอาจารย์ประจำวิชา และจากการใช้ป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์

สถานะในการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนออนไลน์: อาจารย์ส่วนใหญ่ เคยเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนอาจารย์ โดยมีการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนออนไลน์ในทุกสิ้นภาคการศึกษา ส่วนนักศึกษาส่วนใหญ่เคยทำการประเมินการสอนผ่านระบบประเมินการสอนออนไลน์ โดยมีลักษณะการทำการประเมินการสอน ดังนี้ (1) ทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินเป็นบางรายวิชา (2) ทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและประเมินในทุกรายวิชา และ (3) ทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินการสอนในทุกรายวิชา จำแนกตามสำนักวิชา ดังนี้ (1) นักศึกษาของสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ และสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม เข้าทำการประเมินในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินในบางรายวิชา (2) นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ เข้าทำการประเมินการสอนในทุกภาคการศึกษาและประเมินทุกรายวิชา และ (3) นักศึกษาสำนักวิชาแพทยศาสตร์ เข้าทำการประเมินทั้งสองลักษณะคือ ประเมินโดยทำการประเมินทุกภาคและประเมินทุกรายวิชา และทำการประเมินบางภาคและเลือกประเมินบางรายวิชาในสัดส่วนที่เท่ากัน และมีรูปแบบการเลือกทำการประเมินการสอน ดังนี้ (1) นักศึกษาสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ ทำการประเมินการสอนในบางรายวิชาและเลือกประเมินการสอนผู้สอนบางท่าน (2) นักศึกษาสำนักวิชาแพทยศาสตร์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ และสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ทำการประเมินการสอนในทุกรายวิชาและประเมินการสอนผู้สอนทุกคน และ (3) นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม ทำการประเมินการสอนทั้งสองลักษณะ คือ ประเมินการสอนทุกรายวิชาและประเมินผู้สอนทุกคน และประเมินการสอนบางรายวิชาและประเมินผู้สอนบางคน ในสัดส่วนที่เท่ากัน

ในส่วนของช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิด-ปิดทำการประเมินการสอน: อาจารย์และนักศึกษาโดยภาพรวม ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอกลางภาค และปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป

2. ศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ที่มีต่อปัญหาในการเข้าใช้และทำการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการประเมินการสอน อาจารย์ระบุประเด็นปัญหาและระดับของปัญหา ดังนี้ (1) ปัญหาระดับมาก ได้แก่ ลำดับที่ 1 การขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อ

กระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน และ ลำดับที่ 2 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ล้มเข้าทำการประเมิน (2) ปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ ลำดับที่ 1 จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน ส่วนนักศึกษาระบุประเด็นและระดับของปัญหา ดังนี้ (1) ปัญหาระดับมาก ได้แก่ ลำดับที่ 1 จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน ลำดับที่ 2 ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ล้มเข้าทำการประเมิน ลำดับที่ 3 จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน ลำดับที่ 4 ขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน ลำดับที่ 5 จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน (2) ปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ ลำดับที่ 1 รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น ลำดับที่ 2 คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย ลำดับที่ 3 การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน ลำดับที่ 4 ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา ลำดับที่ 5 ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม

3. ศึกษาแนวทางและจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการปรับปรุง แก้ไข ที่ส่งผลให้กระบวนการประเมินการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน โดยอาจารย์ได้จัดลำดับแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน ดังนี้ (1) การจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น (2) กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ชื่อนการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น และ (3) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ส่วนนักศึกษาจัดลำดับแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน ดังนี้ (1) การจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น (2) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และ (3) นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น

จากการจัดลำดับข้างต้น ผลการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอนระหว่างอาจารย์และนักศึกษา โดยสรุปผลการสังเคราะห์การจัดลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ควรจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น ลำดับที่ 2 มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร /

จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ลำดับที่ 3 กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้อาติ ซ่อนการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น ลำดับที่ 4 นำผลการประเมินการสอนไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น และ ลำดับที่ 5 ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากลักษณะของการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการสอน พบว่า นักศึกษาและอาจารย์ทราบข้อมูลข่าวสารในทุกภาคการศึกษา อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลข่าวสารการประเมินการสอนด้วยตนเองผ่านช่องทางต่าง ๆ ยกเว้น การประชาสัมพันธ์ข่าวสารจากอาจารย์ประจำวิชา ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจากการประเมินการสอน ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นแนวทางที่จะช่วยในการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอนที่ระบุว่า ควรมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งในประเด็นปัญหาที่นักศึกษาระบุในลำดับที่ 2 ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีว่า อาจารย์ผู้สอนควรเห็นความสำคัญของกิจกรรมการประเมินการสอนควรให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ และเน้นย้ำนักศึกษาให้เข้าทำการประเมินการสอนให้มากยิ่งขึ้น

2. จากประเด็นระดับปัญหาที่ปรากฏพบในการประเมินการสอน นักศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่ต้องเข้าทำการประเมินการสอน ระบุว่า ในลำดับที่ 1 จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน และ ลำดับที่ 3 จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน มหาวิทยาลัยควรมีกรอบมาตรการในการกำหนดรูปแบบการประเมินการสอนที่ชัดเจน อาทิ การประเมินในลักษณะของการสอนเป็นทีม หรือการประเมินในภาพรวมรายวิชา เป็นต้น อีกทั้งในส่วนของการเปิด-ปิดประเมินการสอน ควรเริ่มเมื่อภายหลังการสอบกลางภาคและปิดการประเมินของภาคการศึกษาดังกล่าวในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป

3. จากข้อสรุปการจัดลำดับความสำคัญโดยภาพรวม ได้แก่ (1) ควรจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น (2) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น (3) กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้อาติ ซ่อนการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น (4) นำผลการประเมินการสอนไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น และ (5) ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตร

อบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ เมื่อพิจารณาตามค่าน้ำหนักที่ปรากฏในข้อมูลผลการวิจัย (ตารางที่ 4.16) ในลำดับที่ 1 ถึง 4 จากข้อมูลการวิเคราะห์ถือเป็นแนวทางที่มีค่าน้ำหนักในระดับที่สูง ซึ่งมหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้เกิดขึ้นหรือกำหนดแนวปฏิบัติที่ส่งเสริมให้เกิดการนำไปใช้ผลการประเมินอย่างจริงจัง อันจะส่งผลในทางที่ดีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของทางมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป เมื่อมีการนำแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอนไปใช้ ควรมีการศึกษาผลกระทบทางปฏิบัติในมิติต่าง ๆ ให้ครอบคลุม ซึ่งอาจดำเนินการโดยการยึดตามรูปแบบการประเมินต่าง ๆ อาทิ การประเมินผลลัพธ์จากโครงการ (Outcomes-Based Evaluation) โมเดลซิป (CIPP model) โมเดลการประเมินองค์กรแบบสมดุล (Balanced Scorecard: BSC) โมเดลความคุ้มทุน (Breakeven Analysis) หรือ โมเดลต้นทุนและผลประโยชน์ทางสังคม (Monetary social cost and benefit) เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการประเมินประสิทธิภาพการสอน โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยสถาบันเรื่องนี้ และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาศรี อัสวกุล รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ เอี้ยวสกุล และ ดร.พิกุล ประดับศรี ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้การรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ คุณภฤศมน วิสัยดี หัวหน้างานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ และคุณจงชญา วีระชัย เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศ ส่วนแผนงาน ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานวิจัยสถาบันให้แล้วเสร็จ

สุดท้ายขอขอบคุณ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ (รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาศรี อัสวกุล) และอดีตหัวหน้าสถานพัฒนาคณาจารย์ (รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ เอี้ยวสกุล) ที่ให้แนวทาง โอกาสและสนับสนุนให้ผู้วิจัยดำเนินการทำวิจัยสถาบันเรื่องนี้

คณะผู้วิจัย

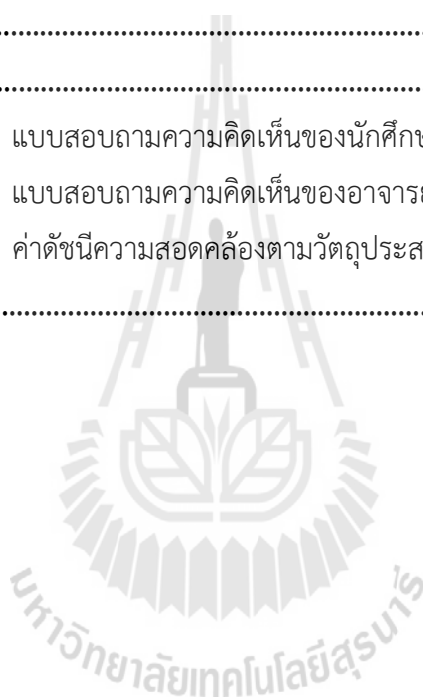
กันยายน 2559

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 คำถามที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ทฤษฎีการประเมิน.....	5
2.2 การประเมินการสอน.....	8
2.3 ทฤษฎีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์.....	20
2.4 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม เจตคติและการสร้างแรงจูงใจ.....	26
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการสอน.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิจัย.....	53
4.1 ข้อมูลเบื้องต้นและสภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน.....	53
4.2 ความคิดเห็นและสภาพปัญหาในปัจจุบันของกระบวนการประเมินการสอน.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.3 ลำดับความสำคัญของแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการ ประเมินการสอน.....	84
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	91
5.2 อภิปรายผล.....	99
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	109
รายการอ้างอิง.....	115
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการประเมินการสอน.....	119
ภาคผนวก ข แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการประเมินการสอน.....	122
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของเครื่องมือวิจัย.....	125
ประวัติผู้วิจัย.....	127

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การเปรียบเทียบวิธีเชิงระบบและวิธีเชิงธรรมชาติ	7
2.2 เปรียบลักษณะการดำเนินการของมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย	19
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามสำนักวิชาและคะแนนเฉลี่ยผลการเรียน ..	53
4.2 จำนวนและร้อยละของอาจารย์จำแนกตามสำนักวิชาและตำแหน่งทางวิชาการ	55
4.3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมิน การสอนจำแนกตามสำนักวิชาและชั้นปี	56
4.4 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมิน การสอนจำแนกตามสำนักวิชาและตำแหน่งทางวิชาการ	58
4.5 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมิน การสอนจากช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย	60
4.6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมิน การสอนจากช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย	63
4.7 จำนวนและร้อยละของสถานะการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนของอาจารย์	66
4.8 จำนวนและร้อยละของสถานะการเข้าใช้งานระบบและรูปแบบการเลือก ประเมินรายวิชาของนักศึกษา	67
4.9 จำนวนและร้อยละของสถานะการเข้าใช้งานระบบและรูปแบบการเลือก ประเมินผู้สอนของนักศึกษา	68
4.10 จำนวนและร้อยละลักษณะการเลือกทำการประเมินการสอนของนักศึกษา จำแนกตามสำนักวิชา	69
4.11 ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิดและปิด ทำการประเมินการสอน	71
4.12 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิดและปิด ทำการประเมินการสอน	74
4.13 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการ ประเมินการสอน	78
4.14 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการ ประเมินการสอน	80
4.15 ร้อยละของข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการ ประเมินการสอน	82

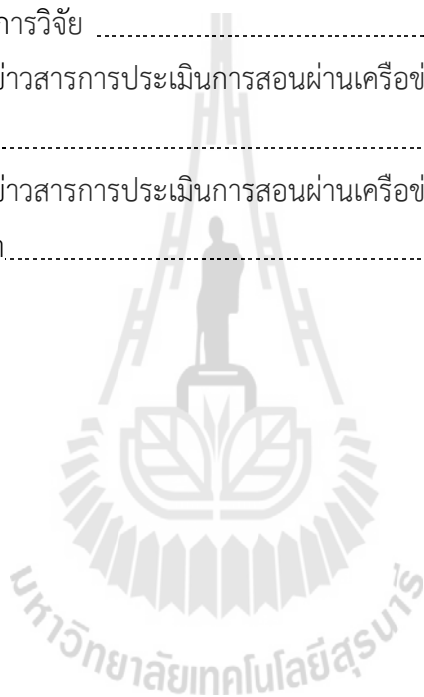
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 คำลำดับแบบถ่วงน้ำหนักของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการ ประเมินการสอน	86
4.17 สรุปลำดับความสำคัญโดยรวมของแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการ ประเมินการสอน	87
4.18 ร้อยละของข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพ กระบวนการประเมินการสอน	88

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	กรอบแนวคิดในการประเมินการสอนเพื่อพัฒนาผลผลิตของสถานศึกษา 11
2.2	รูปแบบของแบบตรวจสอบรายการ 14
2.3	มาตรฐานค่าแบบค่าเชิงตัวเลข 14
2.4	มาตรฐานค่าแบบค่าเชิงรูปภาพ 15
2.5	มาตรฐานค่าแบบค่าเชิงคำบรรยายประกอบภาพ 15
2.6	ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา 18
2.7	เส้นทางการใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน 25
2.8	กรอบแนวคิดในการวิจัย 46
4.1	สัดส่วนการรับรู้ข่าวสารการประเมินการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของอาจารย์..... 62
4.2	สัดส่วนการรับรู้ข่าวสารการประเมินการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของนักศึกษา..... 64

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งแรกของประเทศไทยซึ่งมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ และให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่มีการผสมผสานทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้และทักษะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามปณิธานของมหาวิทยาลัย 4 ประการ ได้แก่ การมีทักษะมนุษย์ (Human skills) ทักษะองค์การ (Organizational skills) ทักษะข่าวสาร (Informational skills) และทักษะเทคโนโลยี (Technological skills) (ส่วนแผนงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2555).

การผลิตบัณฑิตให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปณิธานของมหาวิทยาลัยนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนประกอบหนึ่งซึ่งมีความสำคัญยิ่ง ที่จะสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามปณิธานที่ตั้งไว้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้ได้มาซึ่งบัณฑิตที่มีคุณภาพที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจึงกำหนดให้มีกระบวนการประเมินการสอน โดยกำหนดเป็นข้อบังคับว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการสอน พ.ศ. 2536 (คณะกรรมการพัฒนาระบบงานส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน ฝ่ายวิชาการ, 2542) ซึ่งกำหนดให้การประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินนั้น เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินการสอนที่ต้องดำเนินการประเมินในทุกภาคการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้เพื่อ

- 1) การเพิ่มพูนประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์แต่ละคน
- 2) ใช้ประกอบการพัฒนาคณาจารย์เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ
- 3) ใช้ประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปี
- 4) ใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการต่อสัญญา และสถานภาพการเป็นพนักงาน

การประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นในการนำผลการประเมินการสอนซึ่งเป็นผลสะท้อนกลับจากนักศึกษาสู่อาจารย์ผู้สอน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์แต่ละคนเป็นสำคัญ โดยกระบวนการประเมิน

การสอนดังกล่าว ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับประสิทธิภาพการสอนของ อาจารย์แต่ละท่าน ทุกรายวิชา ทุกภาคการศึกษา

อย่างไรก็ตาม กระบวนการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินดังกล่าว มีนักศึกษาผู้เข้าทำการประเมินการสอนที่ลดน้อยลงตามลำดับ ซึ่งส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล ที่ใช้เพื่อการอ้างอิงหรือบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ อีกทั้งยังส่งผลถึงแนวทางที่จกนำ ข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของข้อบังคับว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการ สอน พ.ศ. 2536

เพื่อให้ทราบถึงเหตุปัจจัยอันส่งผลต่อจำนวนนักศึกษาที่เข้าทำการประเมินลดลง และหา แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดปัญหาดังกล่าว สถาบันพัฒนาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารี จึงมุ่งศึกษาสภาพปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการประเมินการสอนโดย นักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ให้มีความเหมาะสมกับบริบทการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อันจะนำไปสู่การได้มาของข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง มีความน่าเชื่อถือ เพื่อการบ่งชี้ประสิทธิภาพการ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำข้อมูลจากผลการประเมินการสอน ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ตามแนวนโยบายที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการประเมินการ สอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาปัญหาที่มีต่อกระบวนการการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา เป็นผู้ประเมิน

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์ที่มีต่อปัญหาในการเข้าใช้ และทำการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางและจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการปรับปรุงแก้ไขที่ส่งผลให้ กระบวนการประเมินการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 คำถามที่ใช้ในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัย ได้กำหนดคำถามในการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ปัญหาและอุปสรรคใดที่ส่งผลต่อการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็น ผู้ประเมิน

1.3.2 ปัญหาที่ปรากฏมีผลกระทบต่อกระบวนการประเมินการสอนโดยนักศึกษาเป็น ผู้ประเมินอยู่ในระดับใด

1.3.3 แนวทางใดที่มีความสำคัญและสามารถช่วยปรับปรุง/เพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสาเหตุและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี และอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เท่านั้น

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 การประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน หมายถึง การประเมินประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยนักศึกษาเป็นผู้ทำการประเมิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

1.5.2 แบบประเมินการสอน หมายถึง แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นโดยคณะทำงานพัฒนาแบบประเมินการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนจากนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาต่าง ๆ

1.5.3 ระบบประเมินการสอนอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน หมายถึง ระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนจากนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยระบบดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งและเชื่อมโยงกับระบบทะเบียนนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษา

1.5.4 แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการประเมินการสอน หมายถึง ความต้องการในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การร่วมมือปฏิบัติ หรือการมีส่วนร่วมบริหารจัดการในกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

1.5.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าทำการประเมินการสอน หมายถึง สิ่งสนับสนุนหรือสิ่งรื้อต่าง ๆ ทั้งภายในหรือภายนอก อาทิ เทคโนโลยีสารสนเทศ กฎและข้อบังคับ ของรางวัล การตระหนักถึงความสำคัญของการประเมิน เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งเร้าอันมีผลต่อการเข้าทำการประเมินการสอนและแสดงความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้น ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1.6.1 ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อกระบวนการประเมินการสอนของอาจารย์ โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

1.6.2 ได้ทราบถึงลำดับความสำคัญและระดับของผลกระทบของปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อกระบวนการประเมินการสอน

1.6.3 ได้แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการประเมินการสอนที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการประเมินการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6.4 เป็นต้นแบบในการศึกษาและพัฒนากระบวนการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ให้แก่สถาบันการศึกษาอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อระบุถึงสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีต่อกระบวนการประเมินประสิทธิผลการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินนั้น ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นการนำเสนอ ดังนี้

1. ทฤษฎีการประเมิน
2. การประเมินการสอน
3. ทฤษฎีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์
4. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม เจตคติและการสร้างแรงจูงใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการสอน

2.1 ทฤษฎีการประเมิน (Theory of Evaluation)

“การประเมินเป็นวิธีการศึกษาความจริงในด้านคุณค่า หรือค่าของข้อเท็จจริงในแง่ต่าง ๆ ภายใต้บริบททางสังคม” จากความดังกล่าว การศึกษาความจริงโดยตรงนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่กระทำได้ยากอยู่แล้ว และหากต้องศึกษา “ค่า” หรือ “คุณค่า” ของความจริงใดนั้น การประเมินจึงเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและยากที่จะทำได้อย่างสมบูรณ์ เพราะต้องอาศัยปรัชญา วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ความรอบรู้ในเนื้อหา และใช้วิจารณญาณอันสมเหตุสมผลในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน (ศิริชัย กาญจนวสี, 2547) เพื่อให้สามารถทำการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพการเข้าใจถึงปรัชญาการประเมินเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักประเมิน ยึดถือเป็นหลักในการสร้างรูปแบบการประเมินนั้น

ปรัชญาการประเมินสามารถมองได้หลายแง่มุม โดยมุมมองหนึ่งซึ่งสามารถใช้เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษารายละเอียดของการประเมินคือ การตอบคำถามเชิงปรัชญาของการประเมินว่า

- 1) “ประเมินไปทำไม”
- 2) “ประเมินอย่างไร”

2.1.1 ประเมินไปทำไม

การประเมินที่มุ่งพิจารณาในแง่ของเป้าหมายหรือผลที่จะได้จากการประเมิน โดยนักทฤษฎีการประเมินมีความเชื่อร่วมกันอย่างหนึ่งว่า การประเมินเป็นกิจกรรมที่อยู่บนพื้นฐานของปรัชญาการเมืองแบบเสรีนิยม (Liberalism) โดยมีหลักการเชิงสร้างสรรค์ว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถแตะต้องและพัฒนาได้ (ถ้าใช้แนวทางที่เหมาะสม)” (House, 1978) จากแนวคิดดังกล่าวสามารถจำแนกตามเป้าหมายของการประเมินได้ ดังนี้

1) ประโยชน์นิยม (Utilitarianism) เป็นการประเมินที่มุ่งเน้น การสร้างประโยชน์สุขแก่สังคม โดยยึดถือว่า การประเมินจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อการประเมินนั้นเป็นประโยชน์ หรือทำให้เกิดความผาสุกแก่มนุษย์หรือสังคม และจะมีคุณค่าสูงสุดเมื่อสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนมากที่สุด นักทฤษฎีในแนวนี้นี้จึงเน้นการประเมินที่สามารถเสนอสารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อระบบการบริหารงาน การวางแผน การดำเนินโครงการและการตัดสินใจในเชิงการบริหาร โดยนักประเมินมีบทบาทเป็นผู้ป้อนสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ไม่เข้าไปมีบทบาทในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ทำการประเมินด้วยตนเอง โดยให้การตัดสินคุณค่านั้นอยู่ในดุลยพินิจของผู้ใช้สารสนเทศนั้น ๆ

2) พหุนิยม (Pluralism) ในแนวคิดนี้เชื่อว่า เป้าหมายของการประเมิน มีใช้เพียงหนึ่งเดียวหรือเพื่อประโยชน์สุขแก่สังคมเพียงอย่างเดียว แต่อาจสนองต่อเป้าหมายอื่น ๆ ควบคู่ไป เช่น การประเมินเพื่อแสดงกลไกแห่งอำนาจในการติดตาม ควบคุม ดูแลการดำเนินงานต่าง ๆ การประเมินเพื่อตัดสินคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งที่ประเมินตามความรู้หรือประสบการณ์ของผู้ประเมิน ซึ่งอาจไม่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศ เป็นต้น ผู้ที่เป็นนักประเมินตามแนวคิดนี้มีพื้นฐานที่เชื่อว่า นักประเมิน คือ ผู้เชี่ยวชาญที่อุดมด้วยความรู้และประสบการณ์ ดังนั้นเป้าหมายของการประเมินลักษณะนี้จึงให้ความสำคัญกับการตัดสินคุณค่าเป็นหลักและถือเป็นการเสร็จสิ้นกระบวนการในการประเมิน ส่วนการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในลักษณะใดหรืออย่างน้อยเพียงใดนั้นถือเป็นเป้าหมายรอง

2.1.2 ประเมินอย่างไร

การประเมินที่มุ่งพิจารณาในแง่ของกระบวนการ โดยกระบวนการประเมินควรใช้วิธีที่น่าเชื่อถือและมีหลักฐานอ้างอิงได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความจริงและการกำหนดคุณค่าของความจริงที่ต้องการประเมินนั้น โดยอาจจำแนกได้ ดังนี้

1) อัตนัยนิยม (Subjectivism) การประเมินในแนวนี้นี้เชื่อว่าจิตใจไม่สามารถหยั่งรู้ได้อย่างแท้จริงว่าอะไรจริงหรือเท็จ มีคุณค่าหรือไม่ีคุณค่า การตัดสินใด ๆ นั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมองสิ่งที่ประเมินนั้นเป็นอย่างไร จึงไม่มีมาตรการที่แน่นอนในการกำหนดคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ในทางปฏิบัติ นักประเมินจึงควรกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าขึ้นมาเอง ด้วยเหตุ

และผล โดยมาตรฐานหรือเกณฑ์ดังกล่าวนั้นจะเป็นที่ยอมรับหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถในการปลูกฝังหรือสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นในตัวของผู้ใช้ สารสนเทศ ซึ่งวิธีในการประเมินตามแนวคิดกลุ่มอัตนัยนิยม จะมุ่งเน้นวิธีการเชิงธรรมชาติ (Naturalistic approach) ซึ่งมีการดำเนินการอย่างยืดหยุ่น รวบรวมข้อมูลรอบด้านตามสภาพ ธรรมชาติ และใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์การสรุปผล

2) ปรนัยนิยม (Objectivism) มีแนวคิดที่ว่า มนุษย์เราสามารถรู้ว่าจะอะไรจริงหรือเท็จ มีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า เป็นสิ่งที่สามารถกำหนดเป็นมาตรการที่เป็นสากลได้ หากนักประเมินท่านใดที่มีความรู้ ประสบการณ์และมีการฝึกฝนจนถึงขั้นมาตรฐานแล้วจะต้องเห็นถึงความจริงหรือคุณค่า ของสิ่งที่ประเมินเหมือนกันหมด โดยหากผลการประเมินหรือกำหนดคุณค่าที่ออกมาอย่างหลากหลาย นั้น เนื่องจากนักประเมินบางท่านยังไม่สามารถสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพได้อย่างแท้จริง การประเมิน ในกลุ่มนี้จึงเป็นลักษณะของการประเมินที่เน้น วิธีการเชิงระบบ (Systematic approach) ซึ่งต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานในการรวบรวมข้อมูล พยายาม ควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด วิเคราะห์และสรุปข้อมูลตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ไว้ก่อนหน้า ซึ่งสามารถเปรียบเทียบลักษณะการประเมินได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบวิธีเชิงระบบและวิธีเชิงธรรมชาติ (ศิริชัย กาญจนวสี, 2547)

รายการ	วิธีเชิงระบบ (Systematic approach)	วิธีการเชิงธรรมชาติ (Naturalistic approach)
1. ที่มาของวิธีการ	วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา เชิงทดลอง	ศิลปศาสตร์ มนุษศาสตร์ วารสารศาสตร์
2. รูปแบบ	เป็นทางการ (Formal)	ไม่เป็นทางการ (Informal)
3. การจัดดำเนินการ	มีโครงสร้างสูง (High structured)	มีโครงสร้างต่ำ (Low structured)
4. การมองคุณค่า	คุณค่าเชิงเดี่ยว (Singular)	คุณค่าเชิงพหุ (Pluralistic)
5. วิธีการ	ปรนัย (Objectivism)	อัตนัย (Subjectivism)
6. เครื่องมือที่ใช้	เครื่องมือมาตรฐาน	การสังเกต/สัมภาษณ์
7. การรวบรวมข้อมูล	อาศัยความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง	การจัดบันทึกเหตุการณ์ตาม ธรรมชาติ
8. การวิเคราะห์ข้อมูล	การวิเคราะห์ทางสถิติ	การเชื่อมโยงเหตุผล
9. ผู้ใช้ผลประเมิน	นักวิชาการ	บุคคลทั่ว ๆ ไป

จากแนวคิดข้างต้น สามารถอาจสรุปลักษณะการประเมินที่เหมาะสมได้ ดังนี้

- 1) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ จะสนับสนุนหลักการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้ดีกว่ารูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า
- 2) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ จะเหมาะสำหรับใช้กับผู้บริหารหรือผู้ใช้ผลการประเมินที่มีความสามารถในเชิงวิชาการสูง เนื่องจากผู้ใช้ผลการประเมินจะต้องเป็นผู้วินิจฉัยคุณค่าด้วยตนเองอย่างถูกต้อง จึงจะนำผลการประเมินไปใช้ได้อย่างถูกต้อง
- 3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า จะเหมาะสำหรับนักประเมินที่มีความสามารถเชิงวิชาการสูงเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพราะสามารถจะวินิจฉัยคุณค่าได้อย่างถูกต้องกว่าผู้ใช้ผลการประเมิน แต่อาจมีปัญหาเรื่องการยอมรับและการนำผลไปใช้ประโยชน์จากผู้ให้ผลการประเมินหรือผู้บริหาร
- 4) การประเมินด้วยวิธีธรรมชาติ จะสนองความต้องการสารสนเทศได้ดี แต่อาจมีปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน ส่วนการประเมินด้วยวิธีเชิงระบบน่าจะให้ผลการประเมินที่น่าเชื่อถือ แต่อาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องได้รวดเร็วนัก
- 5) สถานการณ์ในการประเมินจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม โดยจะต้องพิจารณาองค์ประกอบด้านผู้ใช้ผลการประเมิน ผู้ประเมิน สิ่งที่ต้องการประเมินและสิ่งแวดล้อม

2.2 การประเมินการสอน (Teaching Evaluation)

ครูมีความสำคัญเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การปรับปรุงประสิทธิภาพและสร้างความทัดเทียมทางคุณภาพของการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในระดับต้นที่ควรได้รับการตรวจสอบดูแล เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีทักษะวิชาชีพในระดับสูง มีแหล่งทรัพยากรสนับสนุนที่ดี และเป็นสิ่งที่จะช่วยผลักดันไปสู่ประสิทธิภาพการทำงานที่สูงสุด การเพิ่มประสิทธิภาพการสอนอาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวนโยบายโดยตรงที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ที่ดีขึ้น (OECD, 2009).

การสอนจึงจัดได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญของวิชาชีพครู การสอนเป็นศิลปะที่ครูผู้สอนแต่ละคนเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน ครูที่สอนได้ผลดีกับนักเรียนกลุ่มหนึ่ง อาจประสบความยากลำบากในการสอนกับอีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้น ลักษณะของอาจารย์และลักษณะการสอนที่ดีที่สอดคล้องต่อบริบทของสถานศึกษาจึงเป็นคุณลักษณะที่สถานศึกษาต่าง ๆ พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น (อุทุมพร จามรมาน, 2530)

จากทฤษฎีการประเมินข้างต้น การประเมินการสอนจึงเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของการสอนตามมาตรฐานที่แต่ละสถานศึกษากำหนดขึ้น การประเมินการสอนจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากการวัดอย่างเป็นทางการ เช่น การสังเกตโดยตรงและจัดบันทึกอย่างเป็นระบบ เป็นต้น ส่วนข้อมูลที่ไม่ได้มาจากการวัด เช่น การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ การสอบถามจากผู้อื่น เป็นต้น ข้อมูลจากแหล่ง

ดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เปรียบเทียบกับมาตรฐานเพื่อตัดสินคุณค่าของการสอน (สุดเขต แจ้งกระจ่าง และภาณุวัฒน์ สุริยฉัตร, ม.ป.ท)

2.2.1 กรอบแนวคิดเพื่อการประเมินผู้สอน

ในการประเมินผู้สอนนั้นมีปัจจัยสำคัญหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย สิ่งสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกัน 6 ประการ (OECD, 2009). ดังนี้

1) สิ่งที่ถูกประเมิน (Unit Assessed: Who?) แม้วัตถุประสงค์ของการประเมินผู้สอน เป็นการประเมินผู้สอนเป็นรายบุคคล แต่เมื่อพิจารณาถึงกรอบแนวคิดในการประเมินโดยรวม พบว่า การประเมินผู้สอนนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของกรอบแนวคิดในการประเมินองค์รวม ซึ่งการประเมินอาจจะ ต้องทำการประเมินองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย อาทิ การประเมินผู้เรียน การประเมินสภาพองค์กร หรือ การประเมินตัวระบบ เป็นต้น

2) สมรรถนะในการประเมินและการใช้ผลการตอบกลับ (Capabilities to assess and to use feedback: By Whom?) ในส่วนนี้จักให้ความสำคัญแก่การเตรียมการก่อนการประเมิน การทำการประเมินและการใช้ผลของการประเมิน และเลือกกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ซึ่ง หมายรวมถึง การเลือกผู้ที่จะมาทำการประเมิน (Evaluators) และการพัฒนาทักษะในด้านการ ประเมินผู้สอน การเตรียมตัวของผู้สอนในประเด็นที่จะทำการประเมิน การพัฒนาศักยภาพในการใช้ ประโยชน์จากผลการประเมินในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และการกำหนดผู้ทำหน้าที่ใน การศึกษาและวิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อนำไปสู่ข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดแนวนโยบายเพื่อ การพัฒนาการสอน

3) มิติที่จะทำการประเมิน (Aspects assessed: What?) กระบวนการประเมิน ผู้สอนนั้นให้ความสำคัญกับการประเมินการเรียนการสอนเป็นหลัก โดยหลักนั้นจะมุ่งเน้น ทำการ ประเมินให้เกิดความครอบคลุมในด้านต่าง ๆ อาทิ การวางแผนการสอนและการเตรียมตัวสอน สภาพแวดล้อมในห้องเรียนและกระบวนการสอน อย่างไรก็ตาม อาจครอบคลุมไปถึงเรื่องของภาระ ความรับผิดชอบในด้านอื่น ๆ ของผู้สอน อาทิ ความอุทิศตนเพื่อการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานที่ สังกัด การเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง และร่วมกิจกรรมการพัฒนา ความเป็นเลิศในวิชาชีพ

4) เครื่องมือหรือวิทยาการในการประเมิน (Evaluation “technology”: How?) ส่วนดังกล่าวนี้ มุ่งเน้นถึงกระบวนการหรือวิธีการในการประเมินผู้สอน ซึ่งมักเป็นการรวมเอาเครื่องมือ วัดที่หลากหลาย เกณฑ์และตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐาน เป้าประสงค์ องค์ความรู้และทักษะที่ใช้ทำการ ประเมินเมื่อมีลักษณะกรณีเฉพาะ ตัวอย่างเช่น การประเมินที่ใช้เครื่องมือวัดหลายแบบ ประกอบด้วย การประเมินตนเอง การสังเกตการณ์สอน และการทำแฟ้มสะสมงานของผู้สอน ซึ่งเป็นการให้

ความสำคัญกับการสอนของอาจารย์ โดยจะต้องมีความสัมพันธ์หรือสามารถเทียบได้กับมาตรฐานการสอนที่เป็นมืออาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสามารถในเชิงการพัฒนาตนและการแก้ไขปัญหา ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้ที่ทำการประเมินประกอบด้วย

5) เป้าประสงค์ (Purposes: For what?) เป็นสิ่งที่ช่วยในการตีกรอบวัตถุประสงค์ของการประเมินกระบวนการในการปฏิบัติงานของอาจารย์ และการออกแบบกลไกในการใช้ผลการประเมิน เพื่อให้แน่ใจได้ว่าผลการประเมินนั้นสอดคล้องและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของกระบวนการประเมินอาจารย์นั้นเพื่อเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นผลอย่างชัดเจน ตัวอย่างของกลไกการใช้ผลการประเมิน เช่น มีการตอบสนองกลับในทางปฏิบัติ (Performance feedback) มีการวางแผนพัฒนาความเป็นมืออาชีพ (Professional development plans) และการสนับสนุนด้านการเงินและให้รางวัลต่าง ๆ (Financial and other rewards)

6) กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง (Agents involved: With whom?) ส่วนนี้มุ่งเน้นในแง่การนำกระบวนการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ อาทิ กลุ่มผู้ปกครอง นักเรียน อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสมาคมอาจารย์ ผู้กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาระบบการวัดและประเมินประสิทธิภาพการสอน เป็นต้น

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องข้างต้น มีความเชื่อมโยงและสามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ได้ (ดังภาพที่ 2.1) นอกจากนี้ ประเด็นการประเมินการสอนอาจารย์นั้นควรคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ปัจจัยสภาพสังคม (Societal) ปัจจัยระบบของสถานศึกษา (School system) และปัจจัยระดับของสถานศึกษา (School-level) ทุกปัจจัยล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการออกแบบแนวทางหรือนโยบายในการประเมินการสอนอาจารย์ อาทิ ปัจจัยส่งผลต่อการออกแบบวิธีการในการประเมินการสอนอันสืบเนื่องมาจากความต้องการในการกำหนดแนวนโยบายทางการศึกษาใหม่ ปัจจัยเป็นเงื่อนไขในการกำหนดนโยบายในด้านการนำผลไปใช้ ด้านผลกระทบอื่น ๆ และด้านต้นทุน หากปราศจากความเข้าใจในปัจจัยต่าง ๆ อย่างเพียงพอ จะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะนำไปสู่กระบวนการในการพัฒนาระบบการประเมินการสอนของอาจารย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

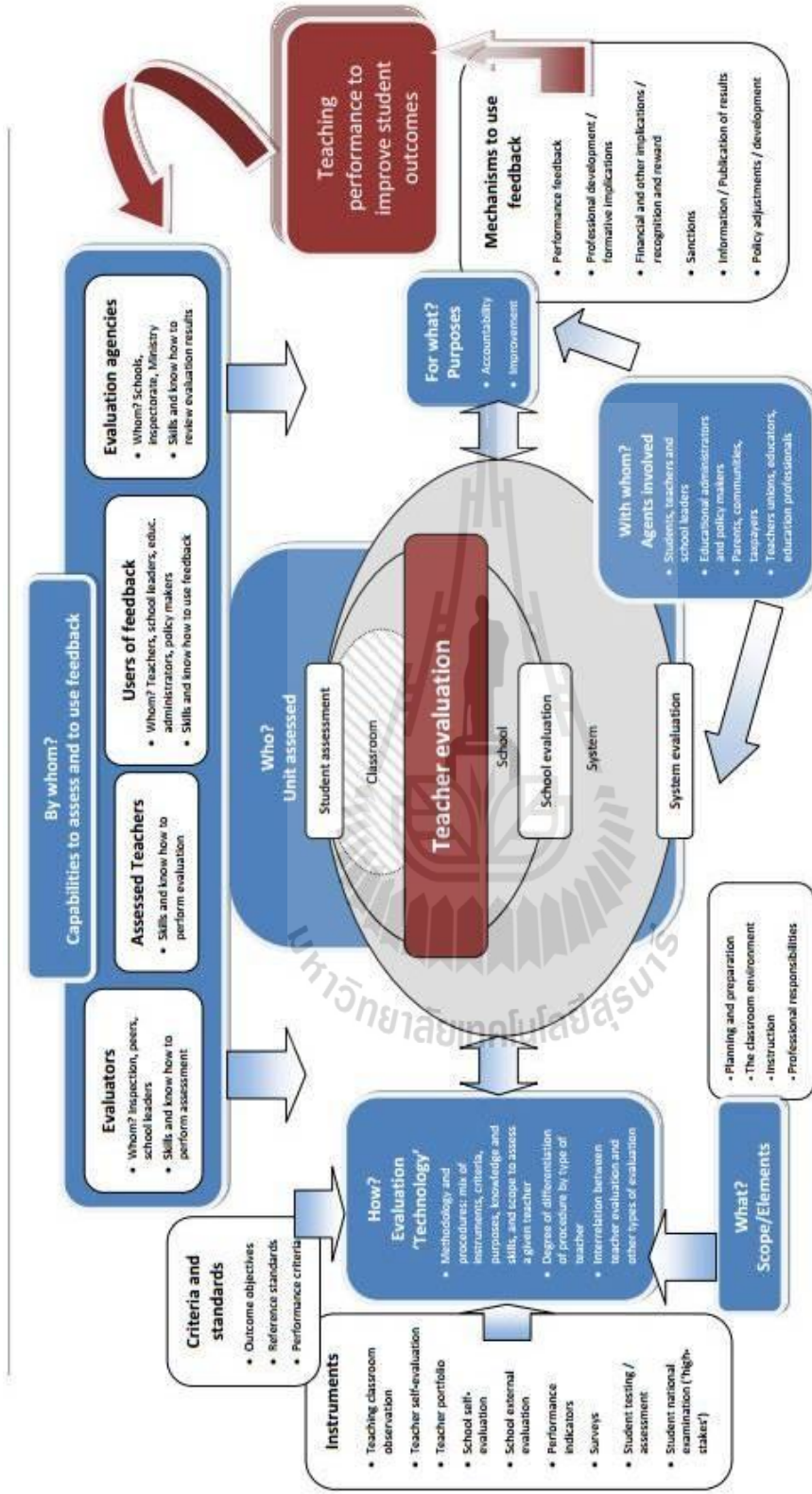

Figure 1: A Conceptual Framework for Teacher Evaluation

OECD Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes

รูปที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการประเมินการสอนเพื่อพัฒนาผลผลิตของสถานศึกษา (OECD, 2009)

2.2.2 แหล่งข้อมูลในการประเมินอาจารย์

การจัดการเรียนการสอนในสถาบันศึกษาต่าง ๆ นั้น อาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการได้มาซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพของสถาบันการศึกษา การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์จึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่ง และในการประเมินนั้นจำเป็นต้องมีแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการประเมินที่น่าเชื่อถือด้วย

อุทุมพร จามรมาน (2530) ได้ระบุถึงแหล่งข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ดังนี้

1) ข้อมูลจากผู้เรียน ได้แก่ ผลการเรียนในอดีต เกรด ผลการสอบย่อย งานที่ทำในห้องรายงาน พฤติกรรมของนักศึกษาทั้งที่ปรกติและที่แตกต่างไป จำนวนครั้งที่เข้าเรียน ความคิดเห็นและทัศนคติของผู้เรียนต่อผู้สอน ทัศนคติต่อวิชาที่เรียน และต่อสถาบันการศึกษา

2) ข้อมูลจากผู้สอน ได้แก่ ชีวิตประวัติทั้งทางส่วนตัวและวิชาการ (Curriculum Vita) บุคลิกภาพ ความสนใจ ทัศนคติ ค่านิยม ความรู้ในเนื้อหาที่สอนและโดยทั่วไป งานวิจัยและบทความความรู้ในวิธีการสอนตลอดจนความสามารถในการนำมาประยุกต์ใช้ ความรู้ในเรื่องสื่อการสอนใหม่ ๆ ที่อาจนำมาช่วยการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น ความรู้ในเรื่องการประเมินการเรียนการสอนและรู้จักประยุกต์ใช้ ทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อวิชาที่สอนและต่อสถาบันและชุมชน ความตั้งใจจริงต่อสิ่งเหล่านี้ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนเป็นกลุ่มและเดี่ยว

3) ข้อมูลจากเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ ความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานต่อการเรียนการสอนของสถาบันและของบุคคล ผลงานวิจัยและบทความอื่น ๆ ที่มีคุณภาพและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน

4) ข้อมูลจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อม หมายความว่ารวมถึงแต่่นโยบายการศึกษา ทิศทางที่ต้องการให้พัฒนาผู้เรียน การส่งเสริมให้มีบรรยากาศทางวิชาการและส่งเสริมการทำงานอย่างดีที่สุดของอาจารย์ นโยบายการประเมินอาจารย์ในระดับสถาบัน ระดับบุคคล ตลอดจนวิธีการที่จัดกระทำ พฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร คณาจารย์และผู้เรียน ฯลฯ

2.2.3 เครื่องมือประเมินอาจารย์

การประเมินนั้นจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือเพื่อการวัดค่าของสิ่งที่ต้องการจะประเมิน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีหลายชนิด ขึ้นอยู่กับว่าผู้ใช้ต้องการแบบใด เพื่ออะไร เครื่องมือประเมินอาจารย์ที่ใช้ได้ดี ต้องให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ นั่นคือเป็นเครื่องมือที่ประเมินตามจุดมุ่งหมาย เครื่องมือประเมินอาจารย์มีหลายประเภท (อุทุมพร จามรมาน, 2530) คือ

1) เครื่องมือที่ประเมินโดยใช้เทคโนโลยีช่วย เช่น วิดีโอเทป เครื่องบันทึกเสียง ภาพยนตร์ เป็นวิธีที่ดีมาก เพราะผู้ถูกประเมินจะสังเกตพฤติกรรมของตนได้โดยตรง แต่เสียค่าใช้จ่ายสูง จึงมักไม่เป็นที่แพร่หลาย

2) เครื่องมือประเมินที่เป็นมาตรฐาน ได้แก่ เครื่องมือที่ได้รับการสร้างและทดลองใช้จนเป็นที่เชื่อถือแล้ว เช่น แบบประเมินต่าง ๆ ที่ถูกสร้าง ทดลองใช้และปรับแก้หลายครั้งจนได้ค่าสถิติเพื่อบ่งชี้คุณภาพเครื่องมือที่เหมาะสม มีมาตรฐานในการจัดพิมพ์ การใช้งานและการตรวจสอบให้คะแนน

3) เครื่องมือประเมินที่สร้างเอง ผู้ใช้ต้องมีความรู้ในเรื่อง ประเภทต่าง ๆ ของเครื่องมือ วิธีการสร้างและวิธีใช้งาน ซึ่งจะอธิบายพอสังเขป ดังนี้

3.1) แบบสอบถาม (Questionnaire) คือ เครื่องมือประกอบด้วยชุดของคำถาม ใช้เพื่อรวบรวมความจริงที่ยังไม่ทราบ เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับความจริงที่ทราบแล้ว แบบสอบถามจึงไม่นิยมใช้เพื่อการถามความจริงที่ทราบกันอยู่แล้ว ในกรณีที่ถามความคิดเห็น มักจะเรียกเครื่องมือนี้ว่า “แบบสอบถามความคิดเห็น” (Opinionnaire) แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1.1) แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่เปิดให้ตอบได้อย่างกว้าง ๆ โดยผู้ตอบยังไม่ทราบรายละเอียดของเรื่องที่จะถาม เช่น จงบรรยายลักษณะของอาจารย์ที่ท่านไม่ชอบ ฯลฯ ข้อมูลที่ได้จากข้อคำถามแบบปลายเปิดนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างแบบสอบถามปลายปิด

3.1.2) แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ถามสร้างอย่างระมัดระวัง ข้อคำถามจึงมีความหมายและจำเพาะเจาะจงตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เช่น ถ้าต้องการทราบลักษณะการสอนของอาจารย์ คำถามจะคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนของอาจารย์ เช่น

- วิธีการสอนของอาจารย์มีกี่แบบ อะไรบ้าง
- อาจารย์มีการยกตัวอย่างประกอบการสอนหรือไม่
- ท่านชอบการวัดผลของอาจารย์หรือไม่

ฯลฯ

3.2) แบบตรวจสอบรายการ (Check-lists) คือ เครื่องมือที่ใช้กับพฤติกรรมที่ต้องการประเมินแต่ไม่สามารถประมาณค่าหรือจัดเรียงลำดับได้ การตรวจสอบเพียงแต่ต้องการจะรู้ว่าพฤติกรรมเกิดขึ้นหรือไม่ พอใจ-ไม่พอใจ สังเกตได้-สังเกตไม่ได้ ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการดังรูปที่

พฤติกรรมการสอน	ไม่มี โอกาสสังเกต	ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
- มีความอดทนต่อพฤติกรรม	☐	☒	☐
- สอนตามหลักสูตรที่กำหนด	☒	☐	☐
- แนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิด	☒	☐	☐
...	...	...	...

รูปที่ 2.2 รูปแบบของแบบตรวจสอบรายการ

อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบพฤติกรรมที่ไม่ปรากฏนั้น อาจเป็นไปได้ 2 กรณี คือ พฤติกรรมนั้นไม่ปรากฏ หรือ ผู้สังเกตไม่มีโอกาสสังเกตพบพฤติกรรมนั้น จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้สังเกต ในผลการตรวจสอบพฤติกรรมว่า ไม่มีโอกาสสังเกต ด้วย ส่วนการตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบตรวจสอบรายการ ทำได้โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ของผลการตรวจสอบของผู้สังเกต 2 คน ที่ ทำการสังเกตในเวลาเดียวกัน

3.3) มาตรฐานค่า (The Rating Scale) เป็นเครื่องมือช่วยสังเกตเฉพาะ พฤติกรรมที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ แต่ผู้สังเกตต้องเปรียบเทียบความมาก-น้อย หรือความแตกต่าง ของพฤติกรรมให้ได้ โดยลักษณะของค่าที่ให้ประเมินสามารถแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.3.1) มาตรฐานค่าเชิงตัวเลข (Numerical Rating Scale) ประกอบด้วย รายการพฤติกรรมและเลขกำกับ เช่น 1, 2, 3, 4, 5 ให้ผู้ประเมินค่าทำเครื่องหมายบนตัวเลขนั้น ๆ (ดังรูปที่ 2.3)

พฤติกรรมการสอน	เลขประมาณค่า				
- มีความอดทนต่อพฤติกรรม	1	2	3	4	⑤
- สอนตามหลักสูตรที่กำหนด	1	2	③	4	5
...	...	...	...	...	...

รูปที่ 2.3 มาตรฐานค่าแบบค่าเชิงตัวเลข

3.3.2) มาตรฐานค่าเชิงรูปภาพ (Graphic Rating Scale) มีลักษณะ เช่นเดียวกับ แบบประมาณค่าเชิงตัวเลข แต่ใช้ภาษาแทนตัวเลขในสเกล และใช้เส้นแทนช่อง โดยมีข้อความกำกับหัวและท้าย (ดังรูปที่ 2.4)

พฤติกรรมการสอน	ระดับคะแนน		
- มีความอดทนต่อพฤติกรรม บางอย่างของนักเรียน	●	●	
	ไม่อดทน		อดทนมาก
- สอนตามหลักสูตรที่กำหนด	●	●	
	ไม่ตามหลักสูตร	ค่อนข้าง	ตรงตามหลักสูตร
...		...	

รูปที่ 2.4 มาตรฐานค่าแบบค่าเชิงรูปภาพ

3.3.3) ปรมาณค่าเชิงคำบรรยายประกอบภาพ (The Descriptive Graphic Rating Scale) มีลักษณะการผสมผสานระหว่างแบบค่าเชิงตัวเลขและแบบค่าเชิงรูปภาพ คือ มีทั้งเลขและภาษากำกับหัวท้าย (ดังรูปที่ 2.5)

พฤติกรรมการสอน	ระดับคะแนน				
- มีความอดทนต่อพฤติกรรม บางอย่างของนักเรียน	●	●			
	1	2	3	4	5
	ไม่อดทน				อดทนมาก
- สอนตามหลักสูตรที่กำหนด	●	●			
	1	2	3	4	5
	ไม่ตามหลักสูตร	ค่อนข้าง			ตรงตามหลักสูตร
...		...			

รูปที่ 2.5 มาตรฐานค่าแบบเชิงคำบรรยายประกอบภาพ

ปัจจุบัน แบบปรมาณค่าที่กล่าวมาข้างต้นส่วนใหญ่นิยมใช้จำนวนช่อง 7, 5 หรือ 3 ช่อง โดยข้อความและ/หรือเลขกำกับหัวท้ายจะมีหรือไม่มีก็ได้ แต่ตรงจุดกลางจะมีคำหรือความหมายแสดงความเป็นกลาง เช่น เฉย ๆ พอดี ปานกลาง ฯลฯ นอกจากนี้อาจแสดงในลักษณะของค่าเรียงลำดับมากขึ้น

3.4) การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นลักษณะของการกำหนดคำถามเพื่อใช้ในการโต้ตอบระหว่างคน 2 ฝ่าย เช่น นายจ้างและลูกจ้าง อาจารย์และนักศึกษา การสัมภาษณ์มีหลายประเภท แยกตามลำดับขั้นการเตรียม คือ

3.4.1) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เช่น อาจารย์พูดซักถาม โต้ตอบกับนักศึกษาระหว่างสอนอยู่ในห้องเรียน มักเป็นประเด็นสัมภาษณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้นซึ่งไม่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้า

3.4.2) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ เช่น ผู้สัมภาษณ์ต้องทำการเตรียมคำถามและผู้ตอบได้รู้แนวทางของการถาม ศึกษาข้อมูลและเตรียมคำตอบมาเป็นอย่างดี

3.5) การจัดลำดับ (Ranking) เป็นการให้ลำดับของคุณค่าเพื่อเปรียบเทียบลักษณะบางอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ให้จัดลำดับการสอนของอาจารย์ 5 คน โดยกำหนดให้คนที่ได้เลขลำดับที่ 1 เป็นผู้สอนที่คุณคิดว่าสอนดีที่สุด และผู้ที่ได้ลำดับสุดท้ายคือ ผู้สอนที่คุณคิดว่าสอนได้แย่ที่สุด

3.6) แบบสอบ (Testing) หรือเรียกว่า “แบบทดสอบ” เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้เพื่อสะท้อนประสิทธิผลในการเรียนรู้ อันสืบเนื่องจากการสอนของอาจารย์ ผลจากการสอบเป็นเครื่องชี้ที่ชัดเจนหนึ่ง ซึ่งช่วยบ่งชี้ได้ว่าการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับใด และการกระจายกันของคะแนนสอบ สามารถช่วยบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอนโดยรวมของผู้สอนได้

2.2.4 แบบประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

การประเมินการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งเพื่อการพัฒนาคุณภาพครูสู่ความเป็นเลิศในสายวิชาชีพการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งแรกในประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการดังกล่าว จึงกำหนดให้มีกระบวนการประเมินการสอน โดยกำหนดเป็นข้อบังคับว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการสอน พ.ศ. 2536 (คณะกรรมการพัฒนาระบบงานส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน ฝ่ายวิชาการ, 2542) ซึ่งกำหนดให้การประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินนั้น เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินการสอนที่ต้องดำเนินการประเมินในทุกภาคการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้เพื่อ

- 1) การเพิ่มพูนประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์แต่ละคน
- 2) ใช้ประกอบการพัฒนาคุณภาพครูเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ
- 3) ใช้ประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปี
- 4) ใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการต่อสัญญา และสถานภาพการเป็นพนักงาน

จากเป้าประสงค์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้พัฒนาแบบประเมินการสอนให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการสอนของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง โดยมีวิวัฒนาการของแบบประเมินการสอนและกระบวนการในการประเมินการสอน ดังนี้

2.2.4.1 วิวัฒนาการในการพัฒนาแบบประเมินการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

สุรนารี

ช่วงเริ่มต้น – ปี พ.ศ. 2546 ใช้แบบประเมิน 3 ประเภท ได้แก่

- 1) แบบประเมินภาคทฤษฎี ข้อคำถาม 18 ข้อ
- 2) แบบประเมินภาคปฏิบัติ ข้อคำถาม 18 ข้อ และ
- 3) แบบประเมินรายวิชาสัมมนา ข้อคำถาม 10 ข้อ

แบบประเมินทั้งสามฉบับนี้ถูกใช้ในทุกระดับการศึกษา (ปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา) โดยไม่มีการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของคำถามรายข้อ และในกระบวนการประเมินการสอนนั้น กระทำในรูปแบบของการประเมินบนกระดาษคำตอบ โดยให้ผู้ช่วยสอนนำแบบประเมินไปแจกให้แก่ นักศึกษาทำการประเมิน เมื่อเสร็จสิ้นช่วงการสอนของผู้สอนแต่ละท่าน

ช่วงปี พ.ศ. 2547 – ปี พ.ศ. 2549 แบบประเมินการสอนได้ถูกปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบของแบบประเมินฉบับเดียว และใช้ในทุกลักษณะวิชา ทุกระดับชั้น มีการกำหนดค่าน้ำหนักความสำคัญของข้อคำถาม พร้อมทั้งปรับลดจำนวนข้อคำถามของแบบประเมินการสอนให้มีจำนวนข้อที่น้อยลง (เหลือเพียง 8 ข้อ) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างรวดเร็ว และไม่เกิดความเบื่อหน่าย อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงการประเมินการสอนในระบบที่ใช้กระดาษคำตอบเข้าสู่ระบบการประเมินการสอนแบบออนไลน์

ช่วงปี พ.ศ. 2550 – ปี พ.ศ. 2553 แบบประเมินการสอนได้รับการปรับปรุง โดยการแตกข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการบ้านและงานที่มอบหมาย ออกเป็น 2 ข้อ โดยสอบถามในเรื่องของปริมาณความเหมาะสมของการบ้านและงานมอบจำนวน 1 ข้อ และสอบถามในเรื่องของคุณภาพของการบ้านและงานมอบจำนวน 1 ข้อ และกำหนดค่าน้ำหนักความสำคัญของข้อคำถาม ซึ่งทำให้แบบประเมินการสอนฉบับดังกล่าวมีจำนวนข้อคำถามเพิ่มขึ้นเป็น 9 ข้อ อย่างไรก็ตามยังคงรูปแบบในการทำการประเมินการสอนเช่นเดียวกับช่วงปี พ.ศ. 2547 – ปี พ.ศ. 2549

ช่วงปี พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยได้จัดตั้ง คณะทำงานพัฒนาแบบประเมินการสอนของคณาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการปรับปรุงกระบวนการและแบบประเมินการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องตามยุทธศาสตร์และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยข้อคำถามต่าง ๆ ได้ผ่านการทำประชาพิจารณ์จากอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทั้งในระดับสำนักวิชาและรายบุคคล โดยแบบประเมินฉบับปัจจุบัน ประกอบด้วย ข้อคำถามการประเมิน จำนวน 10 ข้อ แบบ 5 ตัวเลือก ซึ่งมีค่าน้ำหนักคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 100 ดังนี้

- 1) การให้ข้อมูลเบื้องต้น (5 %)
- 2) ความครบถ้วนของเนื้อหา (10 %)

- 3) คุณภาพของความรู้ที่ได้รับ (10 %)
- 4) ประสิทธิภาพการสอน (14 %)
- 5) การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (14 %)
- 6) เนื้อหาในเอกสารและสื่อประกอบการสอน (8 %)
- 7) คุณภาพและปริมาณของงานที่ผู้สอนมอบหมาย (10 %)
- 8) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (5 %)
- 9) การวัดและประเมินผล (8 %)
- 10) ความเป็นครูและการเป็นแบบอย่างที่ดี (16 %)

แต่ละข้อคำถามของแบบประเมินการสอนข้างต้น มีรายละเอียดของคำอธิบายคำถามที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาและประเภทของวิชา ซึ่งทั้งหมดจะประกอบด้วย แบบประเมินการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินจำนวน 6 ฉบับ โดยแบ่งตามประเภทการประเมิน 3 ประเภท ได้แก่ ประเภททฤษฎี ประเภทปฏิบัติการ และประเภทรายวิชาสัมมนา/โครงการ และจำแนกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งแบบประเมินที่กล่าวมาข้างต้น ดำเนินการประเมินการสอนผ่านระบบประเมินการสอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยขั้นตอนการดำเนินงานประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา ดังรูปที่ 2.6

ปีภาคเดิม		ภาคการศึกษาใหม่												ปีภาคใหม่	
		ลงทะเบียน/เพิ่ม-ถอน			mid-term						final				
1st	2nd	1st	2nd	3rd	4th	5th	6th	7th	8th	9th	10th	11th	12th	1st	2nd
สำรวจข้อมูลรายวิชาและผู้สอนในรายวิชาต่างๆ จากสาขาวิชา		วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินภาคการศึกษาที่ผ่านมา			กำหนดประเภทแบบประเมินในแต่ละรายวิชา		ช่วงเวลาเปิดระบบประเมินการสอน (เดิม)						ขยายเวลาปิดเริ่มใช้ปี 2555		
รายงานผลประเมินให้ อ.พิเศษ/ผู้สอนปฏิบัติการ					จัดทำรายงานประกอบกิจกรรมประเมินภารกิจจัดการเรียนการสอน										
วิเคราะห์ข้อมูลประกอบรายงานอื่นๆ															
ข้อมูลประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา								ข้อมูลประกอบการแต่งตั้งพนักงานดีเด่น							
ข้อมูลประกอบการต่อสัญญาจ้าง								ข้อมูลประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร (หัวหน้าสาขา/คณะ)							

รูปที่ 2.6 ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา

2.2.4.2 ลักษณะการดำเนินการด้านการประเมินการสอนของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในประเทศไทย

การประเมินการสอนถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการรวบรวมและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อใช้บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน อีกทั้ง สามารถใช้ข้อมูลและผลการประเมินการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวนโยบายในการบริหารสถาบันการศึกษาให้มีคุณภาพในด้านการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยต่างให้ความสำคัญและจัดให้มีการดำเนินการประเมินการสอนเป็นประจำในทุกปี การศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและสรุปลักษณะการดำเนินการของมหาวิทยาลัยชั้นนำ* ต่าง ๆ เทียบกับการดำเนินการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบลักษณะการดำเนินการของมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย

ลักษณะการดำเนินการ	มหาวิทยาลัยไทย (www.topuniversities.com)								ม.เทคโนโลยีสุรนารี
	จุฬาลงกรณ์ฯ	ม.มหิดล	ม.เชียงใหม่	ม.ธรรมศาสตร์	ม.เกษตรศาสตร์	ม.ขอนแก่น	ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	ม.สงขลานครินทร์	
1. ประเมินการสอนผ่านระบบออนไลน์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. แบบประเมินพัฒนาโดยคณะกรรมการกลางของมหาวิทยาลัย	อัตโนมัติ (CU-CAS)	ส่วนกลาง + คณะ	✓	ส่วนกลาง + คณะ	✓	✓	ส่วนกลาง + คณะ	ส่วนกลาง + คณะ	✓
3. แบบประเมินแยกระดับ (ปริญญาตรี/บัณฑิตศึกษา)	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓
4. แบบประเมินแยกประเภทวิชา (ทฤษฎี/ปฏิบัติการ/สัมมนา-โครงการ)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. วันที่เริ่ม-ปิดให้ทำการประเมินในแต่ละภาค	MT-ET	MT-ET	MT-ET (F)	MT-ET (F)	MT/E T	MT-ET (F)	MT-ET (F)	MT-ET (F)	MT-ET (F)
6. จำนวนการประเมินต่อภาค	1	1	1	1	2	1	1	1	1

*

รายนามมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดของประเทศไทยตามการจัดลำดับของ www.topuniversities.com ปี 2015-16

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลักษณะการดำเนินการ	มหาวิทยาลัยไทย (www.topuniversities.com)								ม.เทคโนโลยีสุรนารี
	จุฬาลงกรณ์ฯ	ม.มหิดล	ม.เชียงใหม่	ม.ธรรมศาสตร์	ม.เกษตรศาสตร์	ม.ขอนแก่น	ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	ม.สงขลานครินทร์	
7. มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ	W/T	W/T	W/T/ TV	W/So /P	W/T	W/T	W/P/ E/S	W/T/ So	P/W/ E/D/ S/So
8. มีข้อกำหนด/บทบังคับในการไม่เข้าทำการประเมิน	✓ (I)	✗	✗	✗	✓ (G)	✓ (G)	✓ (G)	✓ (G*)	✗
9. มีสิ่งเร้า/ของรางวัลในการกระตุ้นนักศึกษาให้ทำการประเมิน	✗	✗	นโยบาย บาย คณะ	✓	✗	✗	✗	✗	✓
10. มีการจัดสถานที่เฉพาะเพื่อให้นักศึกษาทำการประเมินการสอบ	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓ (บาง คณะ)	✗	✗
11. ร้อยละของนักศึกษาที่ทำการประเมิน	60- 70%	50- 60%	50- 60%	50- 60%	80- 90%	70- 80%	80- 90%	60- 70%	30- 40%

✓ หมายถึง มีการดำเนินการ, ✗ หมายถึง ไม่มีการดำเนินการ

ST หมายถึง เริ่มต้นภาค, MT หมายถึง กลางภาค, ET หมายถึง ปิดภาค, NT หมายถึง เปิดภาคใหม่ และ F หมายถึง กำหนดเวลาได้

P หมายถึง ไปสเตอร์, T หมายถึง ผู้สอนแจ้งเอง, W หมายถึง เว็บไซต์, E หมายถึง อีเมล, D หมายถึง บันทึกข้อความ,

S หมายถึง ส่งข้อความสั้น และ So หมายถึง เครือข่ายสังคมออนไลน์

I หมายถึง จำกัดสิ่งอำนวยความสะดวก, G หมายถึง จำกัดการแสดงผล

2.3 ทฤษฎีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Theory of Evaluation Utilization)

เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน การนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์นี้ได้หลายรูปแบบ เช่น ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ประเมิน นำไปใช้สนับสนุนยืนยันการตัดสินใจ การนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติการ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการนำผลไปใช้ คือ การประเมินที่สามารถตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง (ศิริชัย กาญจนวสี, 2547)

กระบวนการประเมิน ประกอบด้วย การวางแผน ดำเนินการ จัดทำรายงาน และเผยแพร่สารสนเทศของการประเมิน โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การดำเนินการให้ได้ผลการประเมินที่สามารถ

นำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มีงประเมิน “ผลการประเมิน” จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้ผลการประเมิน

นอกจากนี้ การเผยแพร่สารสนเทศของการประเมินถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ผู้ประเมินจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถวางกลยุทธ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อหาช่องทางการแพร่กระจายสารสนเทศไปสู่ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน ด้วยการคัดเลือกประเภท รูปแบบ และการนำเสนอรายงานการประเมินที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

กระบวนการสำคัญเพื่อให้เกิดประโยชน์จากผลที่ได้รับคือ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบ ได้แก่

1) การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) หมายถึง ผลการประเมินนั้นให้ข้อมูล ข่าวสาร ให้แสงสว่างทางปัญญาที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้นำไปสู่การตัดสินใจโดยตรง ต่อแผนงาน/โครงการ เช่น ผู้บริหารได้ประโยชน์จากการประเมิน ทำให้รู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน รู้สภาพปัญหาดีขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ประเมิน ซึ่งสามารถสะสมสำหรับนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ผลการประเมินจึงสามารถทำให้เกิดผลในเชิงความคิด สร้างความคิดใหม่เมื่อสะสมมาก ๆ เข้า หรืออาจนำไปสู่ผลในเชิงปฏิบัติ (Instrumental impact) ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงาน/โครงการ อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย การจัดลำดับความสำคัญใหม่ เป็นต้น

การใช้ผลการประเมินในเชิงความคิด เป็นการใช้ในขั้นแรกที่สามารถนำไปสู่ขั้นต่อไป คือ การใช้งานในเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศจากการประเมินไปยังสถานการณ์จริง

2) การใช้ในเชิงปฏิบัติการ (Operational use) จากการได้รับสารสนเทศต่าง ๆ และถูกใช้เชิงแนวคิดนำไปสู่การเชื่อมโยงไปยังการใช้ในสถานการณ์จริงของแผนงาน/โครงการต่าง ๆ เรียกว่า “การใช้ในเชิงปฏิบัติการ” สามารถเกิดขึ้นได้ใน 3 รูปแบบ ดังนี้

2.1) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) เป็นการนำผลการประเมิน เพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุน หรือยืนยันแนวทางการตัดสินใจที่ได้กระทำไว้ก่อนหน้านี้ ผลการประเมินที่ได้เป็นการสืบค้น เพื่อนำผลมาใช้ยืนยันผลการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้วางนโยบาย

2.2) การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) เป็นการนำผลการประเมินเป็นเครื่องมือในการติดตามกำกับหรือควบคุมการประเมิน เพื่อแสดงว่าการประเมินได้ดำเนินไปตามแนวทางและระเบียบขั้นตอนที่เหมาะสม การใช้ในลักษณะนี้จึงไม่ได้สนใจในการนำผลไปใช้ปฏิบัติโดยตรง แต่มุ่งเน้นการใช้ในการควบคุมคุณภาพของการประเมิน จึงอาจไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงการดำเนินแผนงาน/โครงการ เช่น การใช้สารสนเทศของการประเมินโดยผู้ตรวจสอบ หรือคณะกรรมการกำกับการประเมิน เป็นต้น

2.3) การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental use) เป็นเครื่องมือช่วยในการลงมือปฏิบัติดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปได้หลายลักษณะ เช่น ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหรือปรับแผนงาน ออกแบบโครงการ ปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงาน ปฏิบัติการแก้ไขปัญหา ยุติ/ปรับเปลี่ยน/ขยายโครงการ เป็นต้น การใช้ในลักษณะนี้จึงอาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในเชิงปรัชญา วิสัยทัศน์องค์กร โครงสร้างองค์กร หลักการ/ทฤษฎีของโครงการ ทรัพยากร การดำเนินงานและอนาคตของแผนงาน/โครงการต่าง ๆ

2.3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน (Factors affecting utilization)

ผลการประเมินจะก่อให้เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้งาน โดยมีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์จากการศึกษาและค้นคว้า วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลการประเมิน สามารถจัดกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ผลการประเมินได้ ดังนี้

1) กระบวนการประเมิน

1.1) ประเมินได้ตรงประเด็น (Relevance) กล่าวคือ มีการกำหนดคำถามหรือประเด็นสำคัญของการประเมินได้สอดคล้องกับความต้องการใช้สารสนเทศของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ จะช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสนใจติดตามการประเมิน และช่วยเพิ่มโอกาสของการนำผลการประเมินไปใช้

1.2) วิธีการประเมินที่มีคุณภาพ (Quality) เป็นการเลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม มีการควบคุมคุณภาพของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ย่อมมีผลต่อความน่าเชื่อถือของการประเมิน อันจะส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้

2) ผลการประเมิน

2.1) ข้อค้นพบสนองความต้องการ (Responsiveness) ในกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร ผลการประเมินเป็นปัจจัยนำเข้าอย่างหนึ่งที่ต้องนำไปพิจารณาพร้อมกับปัจจัยอื่น ๆ ถ้าผลการประเมินสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้บริหารได้ดี จะช่วยเพิ่มโอกาสของการใช้ผลการประเมินสำหรับการตัดสินใจเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือพัฒนา

2.2) ข้อค้นพบมีความถูกต้อง (Accuracy) สิ่งที่ค้นพบและข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร/ผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความถูกต้อง เทียบตรง เทียบธรรม ทันเวลา ปัจจัยเหล่านี้มีผลโดยตรงทางบวกต่อการนำผลการประเมินไปใช้

2.3) เทคนิคการเผยแพร่ (Disseminate) ควรมีการระบุผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ และผู้อยู่ในข่ายการใช้ผลการประเมิน เพื่อกำหนดปริมาณและความถี่ของการสื่อสารระหว่าง

นักประเมินกับผู้เกี่ยวข้อง วิธีการเผยแพร่ที่สามารถสร้างความสนใจในข้อค้นพบ มีส่วนช่วยส่งเสริมการใช้สารสนเทศจากการประเมินทั้งระหว่างการประเมิน และหลังสิ้นสุดการประเมิน

3) คุณลักษณะของผู้ประเมิน

3.1) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ผู้ประเมินควรมีลักษณะที่น่าเชื่อถือ อันประกอบด้วย มีความเชี่ยวชาญทางการประเมิน สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินให้สนองตอบความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีใจเป็นธรรม ไม่อคติ คุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ผลจากการประเมินของผู้ประเมิน

3.2) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) นักประเมินจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถเจรจา ประสานงาน มีมนุษยสัมพันธ์เชิงวิชาชีพในระดับที่เหมาะสมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ย่อมมีผลทางบวกต่อการใช้ผลการประเมินของผู้ที่เกี่ยวข้อง

4) สภาพแวดล้อมขององค์กร

4.1) บรรยากาศทางการเมืองขององค์กร (Political climate) สภาพทางการเมืองขององค์กร/หน่วยงาน มีผลต่อการใช้สารสนเทศจากการประเมิน ผลประเมินมีแนวโน้มจะถูกนำไปใช้มากขึ้น ทั้งในระดับบุคคล องค์กรหรือระดับที่สูงขึ้นไป หากผลการประเมินนั้นสอดคล้องไปตามปรัชญา แนวคิด นโยบายขององค์กรที่กำหนดไว้

4.2) บรรยากาศทางเศรษฐกิจขององค์กร (Financial climate) เศรษฐกิจขององค์กรมีส่วนสำคัญในการเลือกใช้สารสนเทศจากการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แผนงาน/โครงการที่ต้องได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์กร สารสนเทศในด้านการทบทวนหรือปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของการประเมินที่มีค่าใช้จ่ายไม่สูงมาก การนำไปใช้ย่อมจะมีความเป็นไปได้สูง

4.3) ลักษณะการตัดสินใจ (Type of decision) การตัดสินใจอาจจำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่ การตัดสินใจแบบสืบย้อนอดีต (Retrospective decisions) ใช้สำหรับการตรวจสอบยืนยันหรือแสดงความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและผลดำเนินงาน และการตัดสินใจแบบรุกไปในอนาคต (Prospective decision) สำหรับการพัฒนาสร้างสรรค์ แผนงาน/โครงการใหม่ที่เกิดขึ้น การระบุถึงประเภทของการตัดสินใจของผู้บริหารองค์กรในขั้นของการวางแผนการประเมิน เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่น่าจะช่วยเพิ่มโอกาสของการใช้ผลการประเมิน

5) คุณลักษณะของผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.1) ระบุกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) การกำหนดกลุ่มบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศจากการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย

- กลุ่มผู้ที่อยู่ในวิสัยที่จะใช้สารสนเทศจากการประเมินได้
- กลุ่มผู้ต้องการคำตอบจากการประเมิน
- กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้ผลการประเมิน

- กลุ่มผู้ร่วมรับผิดชอบในการประเมินและใช้ผลการประเมิน

กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้อาจเป็นบุคคลเดียว หรือหลายบุคคลได้ จึงควรมีการระบุถึง ลูกค้ำหลัก (Primary audience) ที่คาดว่าจะเป็นผู้ใช้ผลประเมิน ซึ่งนักประเมินจะใช้เป็นเป้าหมายในการนำเสนอรายงานและจัดทำข้อเสนอแนะต่าง ๆ

5.2) ความต้องการใช้สารสนเทศ (Information needs) องค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลใด ๆ ล้วนมีความต้องการแสวงหาสารสนเทศหรือความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจ ดังนั้น องค์กร หน่วยงานหรือบุคคลย่อมมีแนวโน้มที่จะใช้สารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงสารสนเทศที่มาจากผลการประเมิน เพื่อนำมาใช้เป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการปรับเปลี่ยน และพัฒนาแผนงาน/โครงการขององค์กร

5.3) ทักษะคติต่อการประเมิน (Attitude) ถ้าผู้เกี่ยวข้องมีทัศนคติทางบวกต่อการประเมิน มีภาวะผู้นำ มีความมุ่งมั่นต่อการประเมิน ย่อมส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

5.4) ความผูกพันกับการประเมิน (Commitment) ถ้าผู้ที่เกี่ยวข้องหรือลูกค้ำหลักของการประเมินมีทัศนคติที่ดี มีส่วนร่วมในการดำเนินการและการวางแผนต่าง ๆ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในการประเมิน จะช่วยสร้างความผูกพันกับการประเมิน สามารถนำไปสู่การใช้ผลการประเมินได้ในที่สุด

2.3.2 ผลกระทบของการประเมิน

ความสำคัญของการประเมินอยู่ที่การนำผลไปใช้ จุดมุ่งหมายของการนำผลไปใช้คือ ก่อเกิดการปฏิบัติ (Effect on action) อันจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ซึ่งผลกระทบสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร ดังนี้

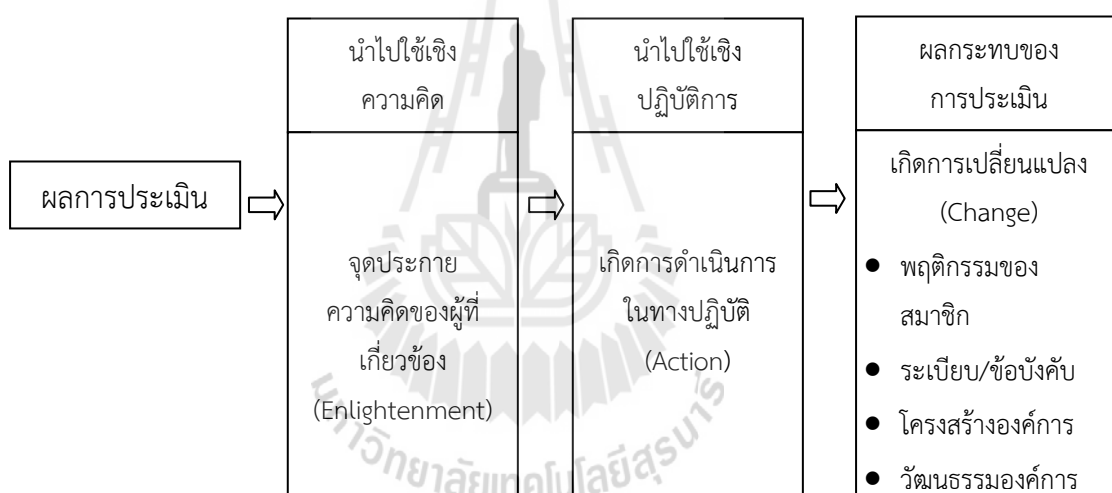
1) พฤติกรรมของสมาชิก การใช้ผลการประเมินอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานของสมาชิก เพื่อให้พฤติกรรมการทำงานสอดคล้องกับปรัชญา เป้าหมายขององค์กรมากยิ่งขึ้น เช่น จากผลการประเมินโครงการฝึกอบรม อาจทำให้ฝ่ายบริหารใช้ผลเพื่อทบทวนและสนับสนุนฝ่ายฝึกอบรม ให้จัดทำโครงการฝึกอบรมพนักงานสายงานต่าง ๆ ให้มีความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานไปในทิศทางที่สอดคล้องตามวิสัยทัศน์ และเป้าหมายความสำเร็จขององค์กรได้ดีขึ้น เป็นต้น

2) ระเบียบข้อบังคับขององค์กร การใช้ผลประเมินอาจทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับในการดำเนินงานขององค์กร เช่น การเปลี่ยนแปลงระเบียบที่ใช้กับพนักงาน สำหรับปฏิบัติงานด้านการผลิต หรือการให้บริการ อันเป็นผลมาจากการประเมิน เป็นต้น

3) โครงสร้างขององค์การ ผลการประเมินอาจนำไปสู่การปรับโครงสร้างภายในองค์การ เช่น การปรับเปลี่ยนสายการบังคับบัญชา การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและระดับสาขา เป็นต้น

4) วัฒนธรรมองค์กร ผลการประเมินอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับคุณค่า เป้าหมายขององค์การ เช่น ผลการประเมินเปรียบเทียบประสิทธิผลระหว่างองค์การ อาจจะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนการรับรู้ ความเชื่อเกี่ยวกับชื่อเสียง และเกียรติภูมิขององค์การ เป็นต้น

ความสำคัญของการประเมิน และกระบวนการต่าง ๆ ที่กล่าวมาในข้างต้น นั้นสามารถแสดงให้เห็นได้ในลักษณะของเส้นทางความเกี่ยวข้องกันของผลการประเมิน การนำผลไปใช้ และผลกระทบได้ดังรูปที่ 2.7

รูปที่ 2.7 เส้นทางของการใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน

ในการนำผลการประเมินการสอนไปใช้ในเชิงปฏิบัติ องค์กรทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD, 2013) ได้ทำการศึกษาและสรุปลักษณะการใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติจากผลการประเมินการสอน โดยสรุปการใช้ผลการประเมินใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1) การใช้ผลในระดับย่อย (Formative use of results) : เป็นลักษณะการใช้งานเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนในระดับปัจเจกบุคคล โดยการนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาด้านองทางวิชาชีพ ให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาหรือนโยบายของสถานศึกษา และ

2) การใช้ผลในภาพรวม (Summative use of results) ซึ่งถูกใช้งานในเชิงบริหารจัดการ เพื่อการกำหนดความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การให้รางวัลหรือการยกย่องชมเชย ซึ่งมี 3 ลักษณะ ได้แก่

- การตัดสินใจเลือกงาน (Career decisions) ซึ่งเป็นลักษณะของการใช้ข้อมูลเพื่อการเลือกลักษณะงานที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลในด้านของการก้าวเข้าสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไป อาทิ การตัดสินใจเพื่อรับหรือเปลี่ยนตำแหน่งงาน ตัดสินใจต่อลักษณะการต่อสัญญาจ้างประจำหรือสัญญาจ้างรายภาคการศึกษา การตัดสินใจให้ความก้าวหน้าทางวิชาการหรือให้การยกย่องชมเชย เป็นต้น

- การเพิ่มอัตราเงินเดือน และการให้รางวัลการปฏิบัติงาน (Salary increases and performance rewards) โดยการพิจารณาขึ้นเงินเดือนหรือเงินพิเศษให้ตามประสิทธิภาพการสอน หรือให้รางวัลเพื่อเป็นการยกย่องชมเชยตามประสิทธิภาพการทำงาน

- กำหนดบทลงโทษ (Sanctions for underperformance) เมื่อปรากฏระดับผลการประเมินประสิทธิภาพที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เช่น การขยายช่วงเวลาในการทดลองงาน การมีผลต่อการพิจารณาต่อสัญญาจ้างต่าง ๆ กำหนดให้มีการประเมินเพิ่มเติมและเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรม ยกเลิกหรือระงับการจ้างงาน เป็นต้น

2.4 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม เจตคติและการสร้างแรงจูงใจ

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินนั้น มีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินต่าง ๆ ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศ โดยในการประเมินการสอนอาจารย์นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง นักเรียน อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา (OECD, 2009) โดยกลุ่มนักเรียน อาจารย์และผู้บริหาร เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการประเมินการสอน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจากกระบวนการประเมินการสอนที่จัดขึ้น การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการและการสร้างแรงจูงใจ จะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดกระบวนการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หรือธุรกิจขององค์กร ที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ มากมายที่ส่งผลให้การบริหารจัดการองค์กร ดำเนินการได้อย่างราบรื่น

2.4.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ที่มีความรู้ ความสามารถ และทำวิจัย แต่งตำราเกี่ยวกับเรื่องนี้มานาน ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังรายละเอียด ดังนี้

อาร์นสเตียน (Arnstien, 1969) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วม โดยไม่มีบทบาทอะไรเลย ย่อมไม่ได้ผลการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้น ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักใช้อำนาจ และสามารถควบคุมกิจกรรมนั้นได้จึงจะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

วิลเลียม (William, 1976) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง

โคเฮน และอุพอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์ (2550) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถ ของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผล ร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

สัญญา เคนาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาส ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับ ผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของ การร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

โดยสรุป การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิด สร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาและพัฒนาองค์กร ให้มีความโปร่งใสและ ให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

2.4.1.2 รูปแบบการมีส่วนร่วม

การที่ผู้ที่เกี่ยวข้องมีการรวมกลุ่มในรูปของประชาคมหรือชุมชน เป็นแนวคิดที่สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ที่เน้นให้เกิดการร่วมมือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งมีความจำเป็นในพัฒนาองค์กรในทุกๆระดับนั้น โดย จินตวีร์ เกษมสุข (ม.ป.ท) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ลักษณะ คือ

1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าว จะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินแผนงาน/โครงการต่าง ๆ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินโครงการกับบุคคลหรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวลาสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

3.1) การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถามต่าง ๆ

3.2) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็นต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3.3) การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการเปิดเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของแผนงาน/โครงการ และฝ่ายผู้มีส่วนได้เสียกับแผนงานนั้น ๆ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายได้ทราบอย่างทั่วถึง

4) การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

จากรูปแบบข้างต้น ลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการ ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 4 ขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

- 1) มีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตลอดจนความต้องการของชุมชน
- 2) มีส่วนร่วมในการวางนโยบาย หรือแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา
- 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย
- 4) มีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตามและประเมินผลการทำงาน

โดยสรุปแล้วการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการนำพาข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐบาลหรือเอกชน ไปสู่ประชาชนผู้เป็นเป้าหมาย สิ่งสำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหรือชุมชน ให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้น ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะถือว่าเป็นส่วนช่วยให้กระบวนการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปได้โดยสะดวก กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาชุมชน ให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้

2.4.2 เจตคติ

“เจตคติ” (Attitude) เป็นศัพท์เทคนิคทางจิตวิทยาสังคมคำหนึ่งที่นักจิตวิทยาสังคมยุคปัจจุบันค่อนข้างมีความเห็นพ้องกันว่า หมายถึง “ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตามในลักษณะของการประเมินค่า โดยความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมนี้ต้องคงอยู่นานพอสมควร” (เนตรรุ้ง อยู่เจริญ, 2553) การเสริมสร้างหรือการเปลี่ยนเจตคติจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม ด้วยเป็นสิ่งที่ จะช่วยให้อีกฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนเจตคติของตนให้เป็นไปในทางบวกต่อสิ่งที่เป็นเป้าหมาย

เพื่อให้เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินค่าของเจตคติที่ได้กล่าวมา ความเข้าใจต่อคำว่าเจตคติจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเจตคติต่อสิ่งใดก็ตามแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component)
- 2) องค์ประกอบด้านความคิดความเชื่อ (Cognitive Component) และ

3) องค์ประกอบด้านการแสดงพฤติกรรม (Behavioral Component) ต่อสิ่งนั้น

ดังนั้น ไม่ว่าเป้าหมายของเจตคติจะเป็นรูปธรรม หรือเป็นนามธรรมก็ตาม เจตคติก็น่าจะต้องเกิดจากการที่มีองค์ประกอบ 3 ประการนี้ร่วมกัน จึงพอสรุปได้ว่า เจตคติเป็นความรู้สึกที่เป็นแนวโน้มการแสดงออกของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบ มากหรือน้อย ชอบหรือไม่ชอบ เจตคติจะเกิดขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคลซึ่งจะแตกต่างกันไป อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับการเรียนรู้ ครอบครัวยุคสมัย สิ่งแวดล้อม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เจตคติจึงไม่ใช่สิ่งที่มั่นคงแน่นอน และอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

2.4.2.1 องค์ประกอบของเจตคติ

จากที่กล่าวในข้างต้น องค์ประกอบของเจตคติทั้ง 3 องค์ประกอบสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด จะเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้ หรือความเชื่อเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในประสบการณ์ต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม ความรู้เป็นเรื่องราวของการรับรู้ของแต่ละบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของ บุคคล หรือเหตุการณ์ ความเชื่อของบุคคลในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวกหรือทางลบ สิ่งที่ได้รับนั้นก่อให้เกิดเป็นเจตคติซึ่งอาจรวมความจริงหรือไม่จริงก็ได้

2) องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรับรู้ประกอบกับการประเมินของตน เมื่อเรามีการรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง สมอบจะเกิดการประเมินทำให้เกิดความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้นหรือสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะใกล้เคียง ความรู้สึกเกิดจากประสบการณ์ของบุคคลที่สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ตามหลักการเรียนรู้ เงื่อนไขของสิ่งเร้า และเงื่อนไขของผลกรรม ความรู้สึกทำให้บุคคลเกิดความยึดมั่นและอาจแสดงปฏิกิริยาตอบโต้หากมีสิ่งที่ยึดกับความรูสึกดังกล่าว

3) องค์ประกอบเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติต่อสิ่งที่ตนชอบหรือเกลียด เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้น คือ พร้อมที่จะส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือในทางทำลาย ชัดขวาง เป็นต้น

ในการเสริมสร้างหรือก่อให้เกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมต่อสิ่งใด ๆ หรือกิจกรรมใด ๆ นั้น การปรับเปลี่ยนเจตคติใน 3 องค์ประกอบข้างต้นเป็นสิ่งที่จำเป็นซึ่งจะเป็นการโน้มน้าวจิตใจให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมเป้าหมายต่าง ๆ

2.4.3 ทฤษฎีแรงจูงใจและการสร้างแรงจูงใจ

“แรงจูงใจ” (Motivation) เป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไปเพื่ออธิบายว่า ทำไมสิ่งมีชีวิตหนึ่ง ๆ (คน สัตว์) จึงมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นต่อสิ่งหรือกิจกรรมหนึ่ง ๆ คำว่า “แรงจูงใจ” นั้นมาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “Movere” ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “To move” ซึ่งหมายความว่า “เป็นสิ่งที่โน้มน้าวหรือชักนำบุคคลให้เกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ” (เนตรรัฐ อยู่เจริญ, 2553)

แรงจูงใจจะทำให้แต่ละบุคคลเลือกพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป พฤติกรรมที่เลือกแสดงนี้ เป็นผลจากลักษณะในตัวบุคคล ดังนี้

- 1) ถ้าบุคคลมีความสนใจในสิ่งใดก็จะเลือกแสดงพฤติกรรม และมีความพอใจที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ รวมทั้งพยายามทำให้เกิดผลเร็วที่สุด
- 2) ความต้องการ จะเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น
- 3) ค่านิยมที่เป็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เช่น ค่านิยมทางเศรษฐกิจ สังคม ความงาม จริยธรรม วิชาการ เหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดแรงขับของพฤติกรรมตามค่านิยมนั้น
- 4) ทศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็มีผลต่อพฤติกรรมนั้น เช่น ถ้ามีทศนคติที่ดีต่อการทำงาน ก็จะทำางานด้วยความทุ่มเท
- 5) ความมุ่งหวังที่ต่างระดับกัน ก็เกิดแรงกระตุ้นที่ต่างระดับกันด้วย คนที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้สูงจะพยายามมากกว่าผู้ที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ต่ำ
- 6) การแสดงออกของความต้องการในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันออกไป ตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมของตน ยิ่งไปกว่านั้นคนในสังคมเดียวกันก็ยังมี การแสดงออกที่แตกต่างกันอยู่
- 7) ความต้องการอย่างเดียวกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันได้
- 8) แรงจูงใจที่แตกต่างกัน ทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมือนกันได้
- 9) พฤติกรรมอาจสนองความต้องการได้หลาย ๆ ทางและมากกว่าหนึ่งอย่างในเวลาเดียวกัน เช่น ตั้งใจทำงาน เพื่อไว้ขึ้นเงินเดือนและได้รับชื่อเสียง เกียรติยศ ความยกย่องและยอมรับจากผู้อื่น

นักจิตวิทยาหลายท่านได้ระบุถึงสาเหตุและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดแรงจูงใจไว้หลายลักษณะ ดังนี้

2.4.3.1 ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation)

มาสโลว์ (Maslow อ้างถึงใน ฌ็องเตซ จันทรางศุ, 2547) ได้อธิบายว่า “การจูงใจคน คือ การปฏิบัติการตอบสนองความต้องการของคน” ซึ่งจากมาสโลว์ได้แบ่งความต้องการของคนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อการอยู่รอด เช่น ความต้องการ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มักเป็นสิ่งที่จำเป็นขั้นพื้นฐานของร่างกายมนุษย์ และจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนเมื่อยังไม่ได้รับการตอบสนอง

2) ความต้องการความปลอดภัย (Security needs) เป็นความจำเป็นในเรื่องของการป้องกันตน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากสิ่งต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดอันตรายกับร่างกายและความเจ็บปวด ซึ่งหมายรวมถึงความแน่นอนหรือการรับประกันความมั่นคงและเศรษฐกิจด้วย

3) ความต้องการทางสังคม (Belongingness needs) เมื่อสามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัยได้แล้ว ความต้องการทางสังคมจึงจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน เนื่องจากคนมีอุปนิสัยที่ชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความต้องการการอยู่รวมกัน การได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญ

4) ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง (Esteem needs) เป็นความต้องการในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมั่นใจในตนเอง ให้คนหรือกลุ่มคนในสังคมเล็งเห็นถึงความรู้ความสามารถ และให้ผู้อื่นยกย่อง สรรเสริญ เป็นลักษณะของความต้องการในฐานะความโดดเด่นในสังคม

5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุด คือ ความต้องการให้ทุกอย่างประสบความสำเร็จตามที่ตนได้คาดหวังไว้ ซึ่งจะเป็นสิ่งผลักดันให้คนพยายามที่จะก้าวและเลือกไปในทางที่ดีที่สุดตามความคาดหวังไว้ อย่างไรก็ตามสิ่งนี้ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของตนเองด้วย

2.4.3.2 ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray's Manifest Needs Theory)

ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์นั้นไม่ได้เรียงลำดับชั้นความต้องการเช่นเดียวกับมาสโลว์ (ฌ็องเตซ จันทรางศุ, 2547) แต่ได้อธิบายว่า “ในเวลาเดียวกันบุคคลอาจมีความ

ต้องการหลายด้าน โดยมีด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่สูง และความต้องการด้านอื่น ๆ ต่ำก็ได้” โดย เมอร์เรย์ ได้ระบุความต้องการที่จำเป็นเกี่ยวกับการทำงานของคนไว้ 4 ประการ คือ

- 1) ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) หมายถึง ความต้องการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
- 2) ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Need for Affiliation) หมายถึง ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน
- 3) ความต้องการอิสระ (Need for Autonomy) หมายถึง ความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง ไม่ถูกควบคุม
- 4) ความต้องการมีอำนาจ (Need for Power) หมายถึง ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

2.4.3.3 ทฤษฎีปัจจัยคู่ของเฮอริชเบิร์ก (Herzberg's Two Factor Theory)

เฮอริชเบิร์ก (Herzberg อ้างถึงใน ฌัฐเดช จันทรางศุ, 2547) ได้ระบุถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อให้เกิดแรงจูงใจไว้ 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ (Motivation factors) และปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene factors) โดยมีองค์ประกอบย่อยในแต่ละปัจจัย ดังนี้

- 1) ปัจจัยจูงใจ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยตรง ในลักษณะของการก่อให้เกิดความพอใจของบุคคลในหน่วยงาน ได้แก่
  - ความสำเร็จของงาน
  - การได้รับการยอมรับนับถือ
  - ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
  - ลักษณะของงาน
- 2) ปัจจัยสุขอนามัย เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวงานแต่เป็นสิ่งที่สามารถทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่
  - การบังคับบัญชา
  - นโยบายการบริหาร
  - สภาพการทำงาน
  - ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
  - เงินเดือน
  - ความมั่นคงในงาน
  - ชีวิตส่วนตัว

2.4.3.4 ลักษณะของแรงจูงใจ

แรงจูงใจมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motives) แรงจูงใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิด ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร เช่น พนักงานที่เห็นว่าองค์กร คือ สถานที่ให้ชีวิตแก่เขาและครอบครัว เขาก็จะจงรักภักดีต่อองค์กร แม้องค์กรบางแห่งจะขาดทุนในการดำเนินการและไม่ได้จ่ายค่าตอบแทนที่ดีให้ แต่ด้วยความผูกพันพนักงานก็ร่วมกันลดค่าใช้จ่ายและช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่

2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motives) เป็นสิ่งที่ผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม อาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชมหรือการยกย่อง อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าว เฉพาะกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทนเท่านั้นในทางการศึกษาแรงจูงใจภายนอกที่สำคัญ ได้แก่

2.1) การแข่งขัน แบ่งเป็นการแข่งขันกับตัวเอง การแข่งขันระหว่างบุคคลและการแข่งขันระหว่างกลุ่ม เมื่อมีการแข่งขันทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะได้ชัยชนะ การแข่งขันทำให้เกิดการกระตุ้นและการแสดงพฤติกรรมออกมา

2.2) การร่วมมือ ทำให้บุคคลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างทีมงานและความสามัคคีในกลุ่มให้เกิดขึ้นได้

2.3) บุคลิกภาพของผู้สอนหรือครู ทำให้บุคคลโดยเฉพาะผู้เรียนมีความอยากที่จะเรียนหรือไม่อยากเรียน หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สอนนั้น ๆ

2.4) ลักษณะการสอนหรือวิธีการสอน เป็นลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนหรือไม่อยากเรียนเลยก็ได้

2.5) การให้รางวัล เช่น ให้สิ่งของ ให้คะแนน เพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

2.6) การลงโทษ เช่น การตัดสิทธิ์ การตัดคะแนน เชียนตี ตำหนิหรือตักเตือน มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

2.7) การใช้สื่อการสอน เช่น จัดหาอุปกรณ์การสอน ชุดการสอน การทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมให้ทุกคนมีส่วนร่วมจะทำให้ผู้เรียนตั้งใจยิ่งขึ้น

2.8) การสอบ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจและเกิดความตั้งใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการสอบจะเป็นสิ่งที่มีผลโดยตรงต่อผู้เรียน

แรงจูงใจตามข้างต้นนั้น นักวิชาการได้แบ่งกระบวนการออกเป็น 4 ขั้นตอน เรียกว่า “4 ขั้นตอนแห่งการเกิดแรงจูงใจ (The Four Stages of Motivation)” (จำรอง เงินดี, 2552) ดังนี้

1) **ขั้นความต้องการ (Need stage)** เป็นภาวะการณ์ขาดสมดุลที่เกิดขึ้นทางร่างกาย จิตใจและสังคม ปัจจัยที่ทำให้มนุษย์ขาดไปนั้น อาจเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตมากน้อยแตกต่างกันออกไป เช่น ขาดอาหารที่ทำให้เกิดความต้องการ จิตใจที่กระวนกระวาย รู้สึกขาดความรักหรือขาดการยอมรับทางสังคม เป็นต้น

2) **ขั้นแรงขับ (Drive stage)** เป็นผลเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการ ซึ่งความต้องการจะกระตุ้นให้เกิดแรงขับ คือ เมื่อเกิดความต้องการอาหารหรือน้ำ อาจนำไปสู่ความกระวนกระวายไม่เป็นสุข ภาวะที่บุคคลเกิดความกระวนกระวายอยู่เฉย ๆ ไม่ได้นี้ เรียกว่า “เกิดแรงขับ” ซึ่งระดับความกระวนกระวายจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่ามีความต้องการมากน้อยเพียงใด

3) **ขั้นพฤติกรรม (Behaviors stage)** เมื่อเกิดแรงขับขึ้นจะก่อให้เกิดภาวะกระวนกระวาย ซึ่งจะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา แรงขับจะเป็นพลังให้เกิดพฤติกรรมได้มากน้อยหรือรุนแรงขึ้นอยู่กับระดับความต้องการ เช่น บุคคลที่ทำงานบ้านและโสดอยู่คนเดียวแม้ต้องเข้าชอยล็กน้อยก็ยังเลือกอาศัยมอเตอร์ไซด์รับจ้างได้ ต่างจากอีกบุคคลที่ทำงาน มีครอบครัวและบุตร การเดินทางเข้าในชอยล็กอาจมีความต้องการซื้อรถยนต์มากกว่าบุคคลแรก

4) **ขั้นลดแรงขับ (Drive reduction stage)** เป็นขั้นสุดท้ายของการเกิดแรงจูงใจ เพราะเมื่อพฤติกรรมเกิดขึ้นและสนองตอบความต้องการได้แล้ว แรงขับจะลดลงและเข้าสู่ภาวะปกติ

2.4.3.5 เทคนิคของการจูงใจและรูปแบบของทฤษฎีการเสริมแรง

การศึกษาทฤษฎีการจูงใจจะทำให้ทราบว่า เทคนิคการจูงใจอะไรบ้างที่ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ได้ ในขณะที่การจูงใจมีความสลับซับซ้อนและไม่มีคำตอบที่ดีที่สุดเพียงคำตอบเดียว (Chantawong, n.d.) เทคนิคการจูงใจที่สำคัญ ประกอบด้วย

- 1) เงิน (Money)
- 2) การมีส่วนร่วม (Participation)
- 3) คุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of working life)

นักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ที่เปลี่ยนไปเนื่องมาจากแรงจูงใจ การเสริมแรงจูงใจเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากผลของการกระทำซึ่งแบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ

1) **การเสริมแรงจูงใจในทางบวก (Positive reinforcement)** เป็นการเสริมแรงจูงใจเพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่ต้องการ โดยการให้รางวัล หรือผลตอบแทนในสิ่งที่บุคคลเหล่านั้นต้องการ เช่น การกล่าวคำขอบคุณ การให้คำชื่นชม เป็นต้น

2) การเสริมแรงจูงใจในทางลบ (Negative reinforcement) บางครั้งเรียกว่า การหลีกเลี่ยงเป็นการเรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ เช่น ทำงานให้เสร็จก่อนกำหนดเพื่อหลีกเลี่ยงการตำหนิจากหัวหน้างาน

3) การเพิกเฉย (Extinction) เป็นการเสริมแรงจูงใจเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำบ่อย ๆ หรือทำให้พฤติกรรมนั้นหมดไป โดยการไม่ให้รางวัลหรือผลตอบแทน เช่น เมื่อเห็นว่าคน ๆ หนึ่งมีพฤติกรรมไม่ถูกต้องแต่ยังได้รับการยอมรับจากกลุ่มทำงาน ต้องปรึกษากับกลุ่มเพื่อให้หยุดการยอมรับต่อพนักงานคนนั้น

4) การลงโทษ (Punishment) เป็นการลดพฤติกรรมเนื่องจากได้ผลลัพธ์ที่ไม่พึงพอใจ เช่น การลดตำแหน่ง การลดอำนาจที่ดี การลดเงินเดือน เป็นต้น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการสอน

ในการพัฒนาการประเมินการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น หลายมหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการประเมินจากลักษณะของการใช้แบบประเมินฉบับพิมพ์ เป็นการดำเนินการบนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ในลักษณะของการประเมินการสอนออนไลน์ ซึ่งสามารถช่วยลดปัญหาเรื่องการสูญหายของข้อมูล และการประมวลผลที่ล่าช้าได้เป็นอย่างดี โดยปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการประเมินการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

สุดเขต แจ้งกระจ่าง และภาณุวัฒน์ สุริยฉัตร (ม.ป.ท). ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยทำการศึกษาจากเอกสารวิชาการและเว็บไซต์ทั้งในและต่างประเทศ ศึกษาดูงานพร้อมทั้งขอเอกสารจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยพบว่า มีปัจจัยที่ทำให้การประเมินการสอนไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพอยู่ 3 ปัจจัยหลัก คือ 1) นักศึกษาไม่ให้ความสนใจและตั้งใจทำแบบประเมินการสอน 2) ปัจจัยด้านเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงแนวทางการพัฒนาการประเมินการสอนของอาจารย์ และ 3) รูปแบบคำถามของแบบประเมินที่ไม่สามารถครอบคลุมกับลักษณะและธรรมชาติของแต่ละวิชาได้ทั้งหมด และได้สรุปแนวทางในการพัฒนาการประเมินการสอนไว้สองด้าน ดังนี้

1) ด้านแนวทางการพัฒนาระบบประเมินการสอน ซึ่งผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า ระบบประเมินการสอนในปัจจุบัน คือ นักศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินการสอน และเสนอแนะว่าควรมีการเพิ่มกลไกการประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญและการปรับฐานะของงานประเมินให้กลายเป็นหน่วยงานอิสระ ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการประเมินอย่างอิสระพร้อมทั้งจัดทำข้อมูลรายงานอันเป็นประโยชน์ให้แก่อาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารของมหาวิทยาลัย

2) ด้านการพัฒนาารูปแบบคำถามของแบบประเมิน ด้วยการประเมินการสอนมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือวัดคุณค่าการสอนของอาจารย์ อย่างไรก็ตามแบบประเมินที่มาจากส่วนกลางนั้นไม่สามารถครอบคลุมได้กับทุกสาขาวิชา ผู้วิจัยจึงได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในการให้ค่าน้ำหนักคะแนนของข้อคำถามเป็นทางเลือกในการปรับแบบประเมินให้เข้ากับลักษณะธรรมชาติของวิชามากที่สุด อีกทั้งให้ข้อสังเกตว่า การออกแบบคำถามของแบบประเมินการสอนควรที่จะออกแบบโดยยึดความต้องการของนักศึกษาเป็นสำคัญมากกว่าความต้องการของอาจารย์ เนื่องจากแบบประเมินการสอนจะเป็นผลลัพธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของอาจารย์ รวมทั้งสิ่งที่นักศึกษาอาจมีความต้องการเพิ่มเติมในการจัดการเรียนการสอน

ดาร์ลิ่ง-แฮมมอนด์ (Darling-Hammond, 2012) ได้ทำการศึกษาการสร้างระบบที่สมบูรณ์เพื่อการประเมินและสนับสนุนประสิทธิภาพการสอน โดยระบุว่า เงื่อนไขที่จะทำให้ระบบประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพนั้น มี 7 ประการ ได้แก่

1) การประเมินการสอนอาจารย์นั้นต้องตั้งอยู่บนมาตรฐานวิชาชีพ และควรจะมีควมล้ำลึกพอที่จะประเมินเพื่อบ่งชี้ถึงความแตกต่างของประสิทธิภาพการสอนและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ใหม่และอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ

2) การประเมินควรประกอบด้วยหลักฐานจากด้านต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิบัติงานของผู้สอน การเรียนรู้ของผู้เรียน และการให้บริการวิชาการ ซึ่งควรได้รับการบูรณาการเข้าสู่บริบทในการประเมิน

3) ผู้ประเมินควรมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือในการประเมินและได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับระบบการประเมิน ซึ่งหมายรวมถึง กระบวนการในการให้ข้อมูลย้อนกลับ การสนับสนุนความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของอาจารย์ และการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจ เช่น การจัดสรรเงินรางวัลเพื่อการสนับสนุนต่าง ๆ และในกลุ่มผู้ประเมินนั้นควรประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในศาสตร์ด้านการสอน

4) การประเมินควรประกอบด้วย การให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ และการเชื่อมโยงไปสู่การให้โอกาสในการพัฒนาไปสู่ความเป็นมืออาชีพ ซึ่งเป็นเป้าประสงค์หลักของการประกอบวิชาชีพด้านการสอน รวมไปถึงการให้โอกาสในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเข้าสังเกตการณ์ และการฝึกสอนต่าง ๆ

5) ระบบประเมินการสอนควรจะทำให้เกิดคุณค่าและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของอาจารย์ โดยเป็นการใช้เพื่อการประเมินการทำงานของอาจารย์ และควรใช้เพื่อการสร้างโอกาสในการเรียนรู้สู่การเป็นมืออาชีพ

6) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนควรมีส่วนในการช่วยเหลือและให้คำแนะนำ สำหรับอาจารย์ใหม่ และอาจารย์ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ โดยอาจให้ผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อเฉพาะและ ผู้ที่มีอำนาจในการให้สิ่งที่ต้องการในการพัฒนาตนเองแก่อาจารย์

7) ควรมีพื้นที่หรือช่องทางสำหรับอาจารย์และผู้บริหารในการเข้าถึงกระบวนการประเมินการสอนทั้งหมด เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ากระบวนการประเมินดังกล่าวเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ยุติธรรมและน่าเชื่อถือ อาจารย์และผู้บริหารควรมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ประยุกต์ใช้และ ตรวจสอบระบบเพื่อประโยชน์ในการได้มาซึ่งผลการประเมินที่มีประสิทธิภาพ

เบร์ค (Berk, 2012) ได้รวบรวม 20 กลวิธีในการสนับสนุนให้อัตราการตอบแบบประเมินการสอนเพิ่มขึ้น และศึกษาผลการใช้กลวิธีต่าง ๆ ร่วมกัน รายละเอียดกลวิธีและการรวบรวมกลวิธี มีดังนี้

1) สถาบันหรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการระบบประเมินการสอนควรเป็นอิสระจากคณะวิชา เพื่อประโยชน์ในการติดตามโดยภาพรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

2) กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะกิจเมื่ออัตราการเข้าทำประเมินการสอนสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนด เช่น การยกย่องชมเชย เงินเดือน ค่าตอบแทน เป็นต้น

3) สร้างความมั่นใจว่าระบบประเมินการสอน สามารถเข้าถึงและใช้งานระบบได้ง่าย

4) ติดตาม ตรวจสอบได้โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ และมีกระบวนการบริหารจัดการในระดับชั้นเรียน

5) สร้างความมั่นใจว่าการประเมินการสอนมีความเป็นอิสระและเป็นความลับ

6) สร้างและเตรียมคู่มือการใช้งานระบบประเมินการสอน

7) บำรุงรักษาระบบให้มีความสะดวกสบายและเป็นระบบที่เป็นมิตรต่อผู้ใช้งาน

8) ส่งประกาศเตือนไปยังนักศึกษาทุกคนก่อนการเปิดประเมินการสอน และส่งประกาศย้ำเตือนว่ามีการประเมินการสอนอยู่เป็นระยะสำหรับนักศึกษาที่ยังไม่ทำการประเมินการสอน

9) วางแผนการรณรงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่นักศึกษา เกี่ยวกับกระบวนการประเมินการสอนผ่านทางระบบออนไลน์หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

10) กำหนดสิ่งเร้าของรางวัลต่าง ๆ อาทิ การจับสลากผู้โชคดีสำหรับรางวัลโทรศัพท์ ส่วนลด ศูนย์หนังสือ หรือบัตรศูนย์อาหาร เป็นต้น

11) ประกาศยกย่องและกำหนดรางวัลให้แก่อาจารย์หรือสำนักวิชาที่สามารถสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าทำการประเมินการสอนได้ตามอัตราที่กำหนด

12) ส่งเสริมให้มีการบริจาคเงินสนับสนุนสำหรับทุก ๆ แบบฟอร์มที่มีการกรอกอย่างสมบูรณ์

13) ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์และนักศึกษาได้รับทราบว่า การประเมินการสอนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรที่ทุกคนต้องตระหนักและให้การสนับสนุน

14) อนุญาตให้นักศึกษาที่ทำการประเมินการสอนแล้วเสร็จ สามารถทราบถึงผลการเรียน ปลายภาคได้ก่อนผู้ที่ยังไม่ทำการประเมินการสอน (โดยอาจประกาศผลบนระบบออนไลน์)

15) คณบดี คณะกรรมการประจำสาขาวิชาและอาจารย์ ควรมีการสื่อสารไปยังนักศึกษาถึง ความสำคัญของข้อมูลการประเมินการสอนจากนักศึกษา

16) อาจารย์ควรเน้นย้ำถึงวัตถุประสงค์ของกระบวนการการประเมินการสอน

17) อาจารย์ควรสนับสนุนและย้ำเตือนนักศึกษาอย่างเต็มที่ในการทำการประเมินการสอนให้ ครบถ้วน

18) อาจารย์ควรกำหนดให้การประเมินการสอนอย่างครบถ้วนเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียน รายวิชา

19) อาจารย์ควรกำหนดสิ่งเร้าในเชิงบวก อาทิ คะแนนพิเศษหรือลดเกณฑ์คะแนนขั้นต่ำการ สอบหรืองานมอบ การให้ตัวหนังสือหรือบัตรรับประทานอาหาร เป็นต้น

20) อาจารย์ควรกำหนดช่วงเวลาหนึ่งในชั้นเรียนเพื่อสาธิตการทำการประเมินการสอน และ ให้นักศึกษาทำการประเมินผ่านเครื่องมือสื่อสารและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ อาทิ สมาร์ท โฟน คอมพิวเตอร์พกพา เป็นต้น

จาก 20 กลวิธีข้างต้น สามารถจัดจำแนกตามการใช้งาน ได้ดังนี้ (1) กลวิธี 1-8 กระบวนการ บริหารจัดการ พบว่า กลวิธีส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารจัดการในระดับสำนักวิชา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการสื่อสารให้นักศึกษาและอาจารย์ที่ไม่มีส่วน ร่วมในการประเมินการสอนตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินการสอน (2) กลวิธี 9-13 ระบบ การให้สิ่งจูงใจโดยรวม พบว่า เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งผลของอัตราการเข้าทำ การประเมินมีลักษณะการเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามอัตราการเพิ่มขึ้นไม่มีความคงที่ในทุกสำนักวิชา (3) กลวิธี 14 การประกาศผลการเรียน พบว่า กลวิธีดังกล่าวให้อัตราการเข้าทำการประเมินการสอน ในระดับที่สูง โดยระบุว่า หากมีการแสดงผลการเรียนอย่างรวดเร็ว (1 สัปดาห์หลังสอบปลายภาค) แล้วสิ่งเร้าในลักษณะของรางวัลจะไม่มีผลจำเป็น อย่างไรก็ตาม หากมีการประกาศที่ล่าช้าไม่เป็นไป ตามที่อาจเกิดปัญหาในทางกฎหมายได้ (4) กลวิธี 15-17 การมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์โดยผู้บริหาร และอาจารย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงกระทำอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาเห็นความสำคัญ และไม่เบื่อหน่ายกับ การประเมินการสอน แม้อัตราการทำการประเมินจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างไม่ชัดเจนนัก (5) กลวิธี 18-19 การให้ของสิ่งจูงใจในระดับรายวิชา พบว่า การให้รางวัลระดับรายวิชานั้นให้อัตราผลการทำการ ประเมินการสอนในระดับที่สูง อย่างไรก็ตามควรมีการปรึกษาหารือในระดับสำนักวิชาเกี่ยวกับ ประเด็นด้านคุณธรรม จริยธรรมในการให้รางวัลของแต่ละรายวิชา และ (6) กลวิธี 20 การบริหาร จัดการในระดับชั้นเรียน ให้อัตราการเข้าทำการประเมินการสอนในระดับเดียวกับการใช้การประเมิน

ในแบบใช้กระดาษแบบสอบถาม อย่างไรก็ตาม ต้องมีการหารือร่วมกันในกลุ่มอาจารย์เพื่อกำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการในระดับชั้นเรียน

เดนิสและเจมส์ (Denise and James, n.d.) ศึกษาและรวบรวมแนวปฏิบัติอันดีในการเพิ่มอัตราการเข้าทำการประเมินการสอนผ่านระบบออนไลน์ โดยระบุถึงข้อเสนอแนะจาก เซลล์ (Sell, 1988, cite on Denise and James, n.d.) ให้ได้แนวทางในการเพิ่มความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงในการประเมินการสอน (การประเมินการสอนโดยใช้กระดาษคำตอบ) ดังนี้

- แบบประเมินการสอนควรมีความชัดเจนและมีความคงที่ของรูปแบบ
- นักศึกษาควรทำการประเมินอย่างเป็นอิสระ
- นักศึกษาควรใช้เวลาอย่างเพียงพอในการทำการตอบแบบประเมินการสอนให้สมบูรณ์
- การเปิดให้มีการประเมินการสอนควรอยู่ระหว่าง 4 สัปดาห์สุดท้ายของภาคการศึกษา (แต่ไม่ควรเป็นวันสุดท้ายและไม่ควรอยู่ระหว่างหรือหลังการสอบ)
- ควรให้มีใครคนใดคนหนึ่งซึ่งไม่ใช่ผู้ถูกประเมินทำการดูแลควบคุมการประเมินการสอน หรืออย่างน้อยผู้ที่ถูกประเมินไม่ควรอยู่ในห้องขณะนักศึกษาทำการประเมิน
- ควรกำหนดให้นักศึกษาคนหนึ่งรับผิดชอบในการรวบรวมแบบประเมินที่ทำการประเมินแล้วส่งเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีส่วนได้เสียในผลการประเมินเพื่อนำไปตรวจให้คะแนน
- ในการประเมินการสอนแต่ละครั้งควรมีนักศึกษาที่ทำการประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- ไม่ควรใช้แบบประเมินที่ให้คะแนนในเชิงปริมาณ (Numeric questionnaire) กับนักศึกษาที่มีจำนวนน้อยกว่า 10 คน (ควรใช้เป็นแบบคำถามปลายเปิดแทน)

ส่วนข้อเสนอแนะจาก ยุทธศาสตร์ของคณะวิชา (Faculty strategies, 2012, cite on Denise and James, n.d.) ซึ่งเพิ่มอัตราการตอบแบบประเมินได้ถึงร้อยละ 70 สำหรับชั้นเรียนที่มีผู้ลงทะเบียนเรียนอย่างน้อย 30 คน ดังนี้

- สร้างความตระหนักให้แก่นักศึกษาว่ารายวิชาต่าง ๆ จะถูกได้มีการพัฒนาขึ้นจากการใช้ข้อมูลผลการประเมินการสอนที่ผ่านมา
- แนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการเขียนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างไรให้มีประโยชน์
- มีการสร้างสายสัมพันธ์อันดีกับนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอตลอดภาคการศึกษา
- สร้างวัฒนธรรมให้นักศึกษาในการแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนในรายวิชา
- จัดห้องเฉพาะและกำหนดช่วงเวลาเพื่อให้นักศึกษาสามารถทำการประเมินการสอนได้อย่างครบถ้วน
- ย้ำเตือนถึงกิจกรรมการประเมินการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างสม่ำเสมอ
- ทำให้นักศึกษาเข้าใจถึงความสำคัญและคุณค่าของข้อคิดเห็นที่ได้จากนักศึกษา

นอกจากนั้น เดนิสและเจมส์ ยังนำเสนอข้อเสนอแนะจาก นันท์ (Nulty, 2008, cite on Denise and James, n.d.) มีดังนี้

- ลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานระบบ โดยการแสดงวิธีการเข้าทำการประเมินการสอนออนไลน์ให้แก่นักศึกษา

- ทำให้นักศึกษาเข้าถึงระบบการประเมินการสอนได้ง่ายขึ้นโดยการ ส่งตำแหน่งของแบบสอบถามไปยังผู้เรียนผ่านทางอีเมล (“Push the survey”)

- ย้ำเตือนนักศึกษาถึงวันสุดท้ายของการประเมินการสอน และย้ำถึงความสำคัญของผลการประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ระบบควรมีโมดูลอัตโนมัติหนึ่งซึ่งช่วยให้อาจารย์ส่งอีเมลล์ย้ำเตือนไปยังผู้เรียนที่ยังไม่ได้เข้าทำการประเมินการสอน

- ขยายหรือปรับช่วงระยะเวลาของการเปิดให้มีการประเมินการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อเพิ่มโอกาสเข้าทำการประเมินการสอนมากที่สุด

- อธิบายในแนวการสอนรายวิชา (Course syllabus) ถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งของการประเมินการสอนโดยผู้เรียน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพการสอนในรายวิชา

- กำหนดช่วงเวลาในห้องเรียนเพื่อให้นักศึกษาได้ทำการประเมินการสอนผ่านทางคอมพิวเตอร์พกพา (Laptop)

- โน้มน้าวให้นักศึกษาเชื่อว่าและเห็นว่าการประเมินของนักศึกษาได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจังในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนที่ผ่านมา

- ช่วยนักศึกษาให้เข้าใจถึงวิธีการ/หลักการในการให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

- สร้างแบบสอบถามที่ประกอบด้วยประเด็นการประเมินที่น่าสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกอยากตอบคำถามมากยิ่งขึ้น

- สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างตัวเลือกของคำตอบ ซึ่งทำให้แบบสอบถามมีความน่าสนใจและเป็นการชักชวนนักศึกษาให้มีส่วนในการตอบแบบสอบถามมากขึ้น

- ทำให้แบบสอบถามมีความกระชับ ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสที่นักศึกษาจะทำการตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

- กำหนดหรือจัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าทำการประเมินการสอนได้โดยตรง

อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาของเดนิสและเจมส์ ได้ระบุว่า การกำหนดสิ่งเร้าต่าง ๆ ทั้งในรูปของ ของรางวัล การให้คะแนนพิเศษ การให้เงินเดือนพิเศษ การเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น เป็นสิ่งที่ไม่ควรใช้เพื่อการสนับสนุนกิจกรรมประเมินการสอน เนื่องจาก ถูกมองว่าเป็นลักษณะของการติดสินบน

และเป็นการสร้างแรงกดดันในลักษณะอื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียนและผู้สอน ในการหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ อัตราการตอบแบบประเมินในระดับที่ดี

รายงานสำหรับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเบอร์คเลย์ (Leadership development program, 2005) ได้ศึกษาการประเมินการสอนของ 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia university) มหาวิทยาลัยเดร์เซล (Drexel university) มหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น (Northwestern university) มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย วิทยาเขตไอริน (University of California, Irvine) และมหาวิทยาลัยเยล (Yale college) ซึ่งพบว่า ปัจจัยสำคัญของระบบประเมิน การสอนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ การใช้งาน (Application) และการบริหารจัดการ (Administration) ใน

ด้านการใช้งาน ควรประกอบด้วย

- ข้อคำถามควรยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้
- การรายงาน ควรประกอบด้วย การรายงานข้อมูลในอดีต ข้อมูลเชิงสถิติ และการเปรียบเทียบข้อมูลในระดับรายวิชาหรือระดับสำนักวิชา
- ควรพัฒนาฐานข้อมูลข้อคำถามเพื่อการพัฒนาแบบประเมินและการใช้งาน
- ควรใช้ระบบสำหรับการประเมินการสอน ณ กลางภาคเรียนและควรดำเนินการอื่น ๆ ควบคู่ เช่น การสัมภาษณ์เมื่อทำประเมินแล้ว
- ติดตามนักศึกษาในปีที่ 1 ถึงปีที่ 2 ภายหลังการสอนจบรายวิชาเพื่อกำหนดระดับ ความสำคัญและความเหมาะสมของการเรียนสอน

ด้านการบริหาร ประกอบด้วย

- การให้การฝึกฝนที่เพียงพอสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบประเมิน
- การจัดหาเงินสนับสนุนส่วนกลางเพื่อลดภาระของแต่ละภาควิชาในการประเมิน
- พัฒนาแนวนโยบายเพื่อสนับสนุนให้เกิดผลลัพธ์ในการตอบแบบประเมินในระดับสูงและการสร้างวัฒนธรรมในการมีส่วนร่วม
- สร้างความมั่นใจว่าระบบสามารถเข้าถึงได้ตั้งแต่ระดับของผู้บริหารสาขาวิชา เพื่อการใช้งานที่ง่าย

ในส่วนของอัตราการเข้าตอบแบบประเมินของนักศึกษานั้น พบว่า มีอัตราเฉลี่ยการเข้าทำการประเมินการสอนในช่วงกลางภาคที่ร้อยละ 20 เมื่อเปรียบเทียบอัตราการตอบแบบประเมิน ระหว่างการประเมินแบบใช้กระดาษกับการประเมินออนไลน์ พบว่า เข้าประเมินออนไลน์ร้อยละ 40 และการประเมินด้วยกระดาษร้อยละ 80 และอัตราการเข้าทำการประเมิน พบว่า มีความผันแปรไปตามขนาดของชั้นเรียนและประเภทของวิชา อาทิ เป็นวิชาเลือกหรือวิชาแกน เป็นต้น

เพื่อให้ได้อัตราผู้เข้าประเมินที่สูงขึ้น พบว่า ในมหาวิทยาลัยเยลส์และมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ใช้มาตรการในการแสดงผลการเรียนเมื่อทำการประเมินการสอนแล้วเสร็จ ซึ่งให้ผลสัมฤทธิ์ในการเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่เข้าประเมินในระดับที่สูงในระดับร้อยละ 89 ถึง 100 ในขณะที่มหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์นและมหาวิทยาลัยเดร์เซลดั้จัดให้มีการให้รางวัลสนับสนุนการประเมิน ซึ่งพบว่า ให้ผลสัมฤทธิ์ในระดับที่สูงเช่นกัน ในขณะที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย วิทยาเขตโอเวิน ได้เสนอการให้คะแนนพิเศษสำหรับนักศึกษาที่ทำการประเมินการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มปริมาณนักศึกษาที่เข้าทำการประเมินการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์นักศึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่า ร้อยละ 36 คิดเห็นว่าการให้รางวัล (อาทิ ตัวเดินทาง อาหาร หรือตำรา เป็นต้น) เป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม และร้อยละ 20 คิดว่าการแสดงหรือประชาสัมพันธ์ให้เห็นผลลัพธ์ที่มีต่อองค์การของการทำการประเมินช่วยให้นักศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนี้ ร้อยละ 20 คิดว่าสิ่งจูงใจไม่มีความจำเป็น ร้อยละ 10 เสนอให้มีการให้คะแนนพิเศษ และร้อยละ 3 เสนอให้ผู้มีอำนาจเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ไมเคิล (Michaels, 2013) ได้สรุปภาพรวมของระบบการประเมินการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยดุบลิน โดยสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการมีระบบประเมินการสอนออนไลน์ ดังนี้

- 1) นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการใช้ระบบประเมินการสอนออนไลน์มากกว่าการประเมินโดยใช้กระดาษ
- 2) มีจำนวนครั้งในการดูผลการประเมินการสอนของอาจารย์มากขึ้น
- 3) นักศึกษามีความชอบในการตอบแบบประเมินแบบออนไลน์มากกว่าแบบกระดาษ นอกจากนี้ยังมีความถี่และความยาวของการเขียนข้อคิดเห็นต่อการสอนมากขึ้น
- 4) แม้ว่าจำนวนของนักศึกษาที่เข้าตอบจะลดลงจากการใช้ระบบประเมินการสอนออนไลน์ แต่ไม่ได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการให้ระดับผลการประเมินการสอนโดยนักศึกษา
- 5) ปัจจัยที่สำคัญของระบบประเมินออนไลน์ คือ ความปลอดภัยของข้อมูล ความเที่ยงตรงของการประเมิน ความมีประสิทธิภาพและการช่วยลดต้นทุนการดำเนินการ
- 6) ระบบประเมินการสอนออนไลน์มักได้รับผลการประเมินในเชิงบวก และนักศึกษาที่มีผลการเรียนที่ดีมักเป็นผู้เข้ามาตอบแบบประเมินการสอน
- 7) มีประสิทธิภาพในเชิงของเวลาเนื่องจากการประเมินนั้นไม่ได้ใช้เวลาของการเรียนการสอนในคาบเรียน
- 8) อาจารย์สามารถใช้ในการเปรียบเทียบสัดส่วนและจัดกลุ่มของการประเมินที่เป็นเชิงบวกหรือเชิงลบได้

นอกจากนี้ยังได้ระบุถึงข้อเสียหลักของการใช้ระบบประเมินการสอนออนไลน์ไว้ 2 ประการ ได้แก่ มีอัตราการเข้าทำการประเมินการสอนของนักศึกษาต่ำ และชั้นเรียนขนาดใหญ่ที่มีข้อจำกัดใน

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ จะมีอัตราการเข้าทำการประเมินต่ำกว่าชั้นเรียนขนาดเล็กซึ่งมีลักษณะของการบรรยายภาคของการซักถามหรืออภิปรายในชั้นเรียน จากปัญหาดังกล่าวได้นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

- 1) ให้อาจารย์แจ้งแก่นักศึกษาในชั้นเรียนให้ทราบถึงกิจกรรมการประเมินการสอนและกำหนดให้นักศึกษาเข้าทำการประเมิน
  - 2) ให้อาจารย์ช่วยบ่งชี้ถึงความสำคัญของการประเมินการสอนที่มีต่อสถาบันการศึกษาและในระดับบุคคล
  - 3) มีแจ้งเตือนจากอาจารย์ถึงนักศึกษาผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์สำหรับรายวิชาที่มีนักศึกษาน้อยกว่า 30 คน
  - 4) ให้มีการแสดงหน้าต่างแจ้งเตือน (Pop-up alert) ในระบบคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยซึ่งประกอบด้วยลิงค์ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังระบบประเมินการสอนได้
  - 5) จัดตั้งระบบแหล่งเงินทุนสนับสนุนในอัตราที่แตกต่างกันไปตามความครบถ้วนของการประเมินการสอน เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาทำการประเมินให้ครบถ้วน
  - 6) ให้สิ่งจูงใจเป็นคะแนนพิเศษ (ร้อยละ 1 ของคะแนนในรายวิชา เป็นต้น)
  - 7) ให้ทราบผลการเรียนก่อนผู้ที่ยังไม่ทำการประเมินการสอน
  - 8) ไม่อนุญาตให้ดูผลการเรียนจนกว่าจะทำการประเมินการสอนอย่างครบถ้วน (ซึ่งในมหาวิทยาลัยเยล ภาควิชากฎหมายได้ใช้กฎนี้และส่งผลให้จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 90)
  - 9) ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลการประเมินได้ ซึ่งหมายรวมถึงข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วย
- เดอะนิวสคูล (The new school, n.d.) ได้ทำการสอบถามผู้สอนที่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าทำการประเมินการสอนของตนได้ในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 80 และสรุปผลลักษณะการดำเนินการของอาจารย์เหล่านั้น ได้ดังนี้

- 1) ให้นักเรียนกรอกแบบประเมินในชั้นเรียน โดยให้สามารถกรอกข้อมูลความคิดเห็นผ่านทางอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล แท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น โดยผู้สอนจะแจ้งกำหนดการให้ผู้เรียนทราบว่าให้นักศึกษาเข้าทำการประเมินการสอน ณ วัน-เวลาใด โดยให้นำอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ มาด้วย และให้เวลานักศึกษาในการประเมินการสอนประมาณ 20 นาที
- 2) เน้นย้ำให้ผู้เรียนทราบอยู่เสมอว่าความคิดเห็นของผู้เรียนที่ระบุนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และพยายามปรับปรุงและชี้ให้ผู้เรียนเห็นว่าได้มีการปรับปรุงหรือพยายามปรับปรุงตามที่ผู้เรียนได้เสนอแนะอย่างสม่ำเสมอ

3) เปิดเผยข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ได้แสดงความคิดเห็น ให้ผู้เรียนทุกคนได้ทราบโดยทั่วถึง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนว่าข้อคิดเห็นทุกอย่างที่เสนอแนะมานั้นได้ถูกนำมาพิจารณาปรับปรุงอย่างแน่นอน

4) ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการประเมินการสอนในชั้นเรียน โดยอาจเริ่มเก็บข้อมูลการประเมินการสอนตั้งแต่ช่วงกลางภาคการศึกษา

5) เพิ่มเติมข้อคำถามอื่น ๆ ที่ผู้สอนสนใจโดยตัวผู้สอนเองเพื่อทำการสำรวจความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนและให้นักศึกษาทำการประเมินการสอนตนในประเด็นดังกล่าว

6) ทำให้เกิดความมั่นใจแก่นักเรียนอยู่เสมอว่า การแสดงความคิดเห็นดังกล่าวไม่มีการระบุถึงผู้ที่แสดงความคิดเห็น และตัวผู้สอนเองจะไม่เห็นผลการประเมินดังกล่าวจนกว่าจะมีการส่งผลการเรียนปลายภาคไปแล้ว

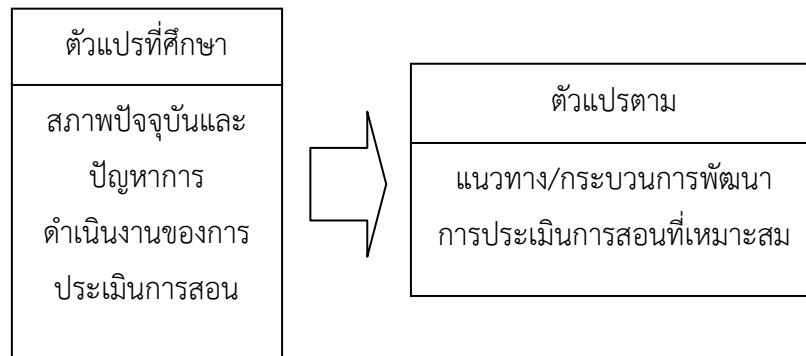
7) ย้ำเตือนผู้เรียนว่าหากมีความต้องการที่จะทราบผลการเรียนเร็วขึ้น นักศึกษาควรรีบเข้าทำการประเมินการสอน

8) ให้นักศึกษารวบรวมรายชื่อวิชาที่มีการประเมินการสอนอย่างครบถ้วนของผู้สอนท่านนั้น ๆ แล้วนำมาเป็นส่วนหนึ่งของงานมอบตอนปลายภาค

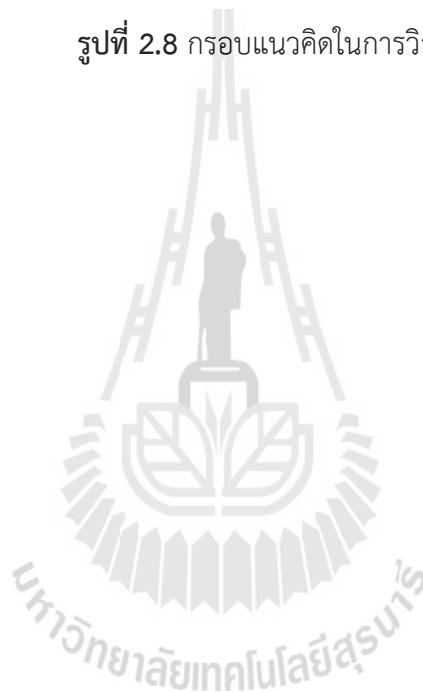
9) ทำการย้ำเตือนผู้เรียนเป็นประจำ โดยปัจจุบันผู้สอนสามารถดูอัตราการเข้าทำการประเมินการสอนได้อย่างเป็นปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลให้ผู้สอนสามารถกระตุ้นเตือนนักเรียนได้เป็นอย่างดี

10) พยายามใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ในการย้ำเตือน อาทิ การส่งเป็นข้อความเตือนให้ทำการประเมิน การพูดย้ำซ้ำ ๆ ในชั้นเรียนถึงความสำคัญของการประเมินการสอน บ่งชี้ให้เห็นว่าการประเมินโดยระบบออนไลน์นั้นเป็นเรื่องที่ง่าย เป็นต้น

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน การมีส่วนร่วม การสร้างแรงจูงใจและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการสอนนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อการศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัญหาในระบบประเมินการสอน และแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มปริมาณนักศึกษาที่เข้าทำการประเมินการสอน และการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินการสอนให้สอดคล้องตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย (ดังรูปที่ 2.8) และนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิเคราะห์ สรุปอภิปรายผลการวิจัย ดังนำเสนอในบทที่ 3 บทที่ 4 และ 5 ตามลำดับ

รูปที่ 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภายใต้บริบทการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยใช้แบบสอบถามเป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ณ ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 10,882 คน (ศูนย์บริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี: ข้อมูล ณ วันที่ 13 มีนาคม 2557) และอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวนทั้งสิ้น 338 คน (ส่วนการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี: ข้อมูล ณ วันที่ 13 มีนาคม 2557) รายละเอียดดังนี้

1) นักศึกษา คือ นักศึกษาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทั้ง 6 สำนักวิชา ได้แก่ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 10,882 คน

2) อาจารย์ คือ พนักงานสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทั้ง 6 สำนักวิชา ได้แก่ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 338 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาและอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาดังกล่าว ได้จากการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (สมการที่ 1) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (\text{Yamane, 1967}) \quad (1)$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ

N = จำนวนประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (Allowable error)

ในการวิจัยนี้ กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับ 5% (หรือ 0.05) จะได้

$$\begin{aligned} \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา } n &= \frac{10,882}{1 + (10,882)(0.05)^2} \\ &= 385.818 \approx 386 \text{ คน} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่างของคณาจารย์ } n &= \frac{338}{1 + (338)(0.05)^2} \\ &= 183.197 \approx 183 \text{ คน} \end{aligned}$$

ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มลำดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาและอาจารย์ รวมทั้งสิ้น 570 คน รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำนักวิชา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	นักศึกษา	อาจารย์	นักศึกษา	อาจารย์
วิทยาศาสตร์	606	75	21	41
เทคโนโลยีสังคม	1,040	49	37	27
เทคโนโลยีการเกษตร	1,225	42	43	23
วิศวกรรมศาสตร์	6,788	138	241	75
แพทยศาสตร์	1,036	22	37	12
พยาบาลศาสตร์	187	12	7	6
รวม	10,882	338	386	183

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ โดยแต่ละฉบับมีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่

1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับรู้

2) ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการประเมินการสอนอาจารย์ ประกอบด้วย ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับลักษณะของปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ปรากฏพบในกระบวนการประเมินการสอนอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ซึ่งมีเกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยของแบบมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	เห็นด้วยมาก
2.50 – 3.49	เห็นด้วยปานกลาง
1.50 – 2.49	เห็นด้วยน้อย
1.00 – 1.49	เห็นด้วยน้อยที่สุด
0.00 – 0.99	ไม่เห็นด้วย

3) ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินกิจกรรมการประเมินการสอน ประกอบด้วย ข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ แบบจัดลำดับความสำคัญและคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพอื่น ๆ

3.2.1 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษากรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม เจตคติ การสร้างแรงจูงใจและการเสริมแรง และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน

2) กำหนดโครงสร้างของตัวแปรและโครงสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าว และตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณของข้อคำถามและความชัดเจนของภาษา ตลอดจนรูปแบบการเรียงพิมพ์ของแบบสอบถาม

4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความครอบคลุมและเป็นปรนัยของข้อคำถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านในการพิจารณาแบบสอบถาม โดยมีรายนาม ดังนี้

- รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาศรี อัครกุล ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

- รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ เอี้ยวสกุล ตำแหน่ง หัวหน้าสถานพัฒนา
คณาจารย์ (ช่วงปี 2555-2557)

- ดร.พิกุล ประดับศรี ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานวิจัยและ
พัฒนาการเรียนการสอน สถานพัฒนาคณาจารย์

บ่งชี้คุณภาพของเครื่องมือวิจัยในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วย ค่าดัชนีความ
สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence: IOC) (แสดงในตารางที่ ค1
ภาคผนวก ค)

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อประเมิน
ความชัดเจนของข้อความ ภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมและรูปแบบว่าอำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบมาก
น้อยเพียงใด คำชี้แจงและวัตถุประสงค์ชัดเจน ละเอียดเพียงพอหรือไม่

6) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาตรวจสอบคุณภาพทางสถิติของเครื่องมือวิจัยใน
ด้านของความคงเส้นคงวาของแบบสอบถาม (Consistency reliability) หรือความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)
(Cronbach, 1970) และมีเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพของค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
(George and Mallery, 2003 อ้างถึงใน บุรทิน ขำภีรัฐ และคณะ, 2551) ดังนี้

ระดับค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	ความหมาย
≥ 0.9	ดีมาก
≥ 0.8	ดี
≥ 0.7	พอใช้
≥ 0.6	ค่อนข้างพอใช้
≥ 0.5	ต่ำ
< 0.5	ไม่สามารถรับได้

จากเกณฑ์ข้างต้นเมื่อนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ถูกสุ่ม
เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 30 คน และนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น
ผลการวิเคราะห์โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.815 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ข้างต้น
สรุปได้ว่า แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นในระดับดี

7) นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพแล้วไปจัดพิมพ์ เพื่อใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษา และกำหนดแนวทางในการพัฒนากระบวนการประเมินการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) จัดพิมพ์แบบสอบถามและกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ 3.1
- 2) ทำการแจกแบบสอบถาม ณ สถานที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ได้แก่ อาคารเรียนรวม-1 อาคารเรียนรวม-2 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา อาคารศูนย์เครื่องมือ อาคารเฉลิมพระเกียรติ (F-9) และโรงอาหารกลาง
- 3) ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง (เป็นรายบุคคล) ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวิธีการตอบแบบสอบถาม
- 4) รวบรวมแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการเข้ารหัส (Coding) เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows และโปรแกรม R โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

วิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นและสภาพการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน
- 2) การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics)
  - 2.1) ทดสอบสถิติค่าไค-สแควร์ (χ^2) เพื่อทดสอบความแตกต่างของความถี่กับค่าที่คาดหวังในการระบุสภาพการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนของอาจารย์
  - 2.2) ทดสอบค่าเฉลี่ยแบบหนึ่งกลุ่มตัวอย่างเทียบเกณฑ์ที่คาดหวัง (One-sample t-test) เพื่อระบุประเด็นที่เป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอนของอาจารย์
  - 2.3) สังเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญร่วมกันตามวิธีของโบดา (Borda's rank aggregation) (Dwork, Kumar, Naor, and Sivakumar, 2001; Elena and Straccia, 2003) เพื่อสรุปลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเคนเดล-ทาวน์ (Kendall-Tau rank correlation coefficient) เพื่อบ่งชี้ระดับความสอดคล้องกันของการจัดลำดับความสำคัญ (Abdi, 2007) ของแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพของการประเมินการสอน

3) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสรุปประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการประเมินประสิทธิภาพการสอน

จากวิธีการดำเนินการวิจัยตามรายละเอียดข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ดังปรากฏในบทถัดไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันและระบบแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาและอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลเบื้องต้นและสภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน
  - 2) ความคิดเห็นและสภาพปัญหาในปัจจุบันของกระบวนการประเมินการสอน และ
  - 3) ลำดับความสำคัญของแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน
- โดยมีรายละเอียดส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลเบื้องต้นและสภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มลำดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 570 คน แบ่งเป็นข้อมูลของนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 386 คน และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวนทั้งสิ้น 183 คน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามได้จำนวนทั้งสิ้น 1,293 คน (นักศึกษา จำนวน 1,082 คน และอาจารย์ จำนวน 211 คน) จึงนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.1-4.2

4.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามสำนักวิชาและคะแนนเฉลี่ยผลการเรียน

สำนักวิชา	ชั้นปี	ช่วงคะแนนเฉลี่ยผลการเรียน (GPAX)			รวม
		< 2.00	2.01-3.00	> 3.01	
N (%)		N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
วิทยาศาสตร์	1	-	3 (0.28)	32 (2.96)	35 (3.23)
	2	-	4 (0.37)	4 (0.37)	8 (0.74)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สำนักวิชา	N (%)	ชั้นปี	ช่วงคะแนนเฉลี่ยผลการเรียน (GPAX)			รวม
			< 2.00	2.01-3.00	> 3.00	
			N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
เทคโนโลยีสังคม	51 (4.71)	1	4 (0.37)	14 (1.29)	13 (1.2)	31 (2.87)
		2	1 (0.09)	1 (0.09)	8 (0.74)	10 (0.92)
		3	-	1 (0.09)	5 (0.46)	6 (0.55)
		4	2 (0.18)	1 (0.09)	1 (0.09)	4 (0.37)
เทคโนโลยีการเกษตร	48 (4.44)	1	4 (0.37)	25 (2.31)	9 (0.83)	38 (3.51)
		2	3 (0.28)	2 (0.18)	1 (0.09)	6 (0.55)
		3	-	4 (0.37)	-	4 (0.37)
วิศวกรรมศาสตร์	839 (77.54)	1	120 (11.09)	361 (33.36)	267 (24.68)	748 (69.13)
		2	8 (0.74)	18 (1.66)	10 (0.92)	36 (3.33)
		3	7 (0.65)	11 (1.02)	8 (0.74)	26 (2.4)
		4	6 (0.55)	16 (1.48)	7 (0.65)	29 (2.68)
แพทยศาสตร์	83 (7.67)	1	-	6 (0.55)	1 (0.09)	7 (0.65)
		2	-	55 (5.08)	10 (0.92)	65 (6.01)
		3	-	6 (0.55)	2 (0.18)	8 (0.74)
		4	-	3 (0.28)	-	3 (0.28)
พยาบาลศาสตร์	18 (1.66)	1	-	4 (0.37)	4 (0.37)	8 (0.74)
		2	-	8 (0.74)	2 (0.18)	10 (0.92)
ภาพรวม มทส.		1	128 (11.83)	413 (38.17)	326 (30.13)	867 (80.13)
		2	12 (1.11)	88 (8.13)	35 (3.23)	135 (12.48)
		3	7 (0.65)	22 (2.03)	15 (1.39)	44 (4.07)
		4	8 (0.74)	20 (1.85)	8 (0.74)	36 (3.33)
รวมทั้งสิ้น			155 (14.33)	543 (50.18)	384 (35.49)	1082 (100.0)

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสำนักวิชา วิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 77.54 รองลงมาเป็นนักศึกษาสำนักวิชาแพทยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 7.67 และนักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม (ร้อยละ 4.71) เมื่อพิจารณาจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 80.13 รองลงมาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 12.48) และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 4.07) โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มิฉะนั้นคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับปานกลาง (2.01 – 3.00) คิดเป็นร้อยละ 50.18 รองลงมาคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับสูง (มากกว่า 3.00) คิดเป็นร้อยละ 35.49

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของคณาจารย์จำแนกตามสำนักวิชาและตำแหน่งทางวิชาการ

สำนักวิชา	ตำแหน่ง	ประสบการณ์การสอนใน มทส.			รวม
		1-5 ปี	6-10 ปี	>10 ปี	
N (%)		N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
วิทยาศาสตร์ 43 (20.38)	อ.	10 (4.74)	2 (0.95)	9 (4.27)	21 (9.95)
	ผศ.	3 (1.42)	3 (1.42)	8 (3.79)	14 (6.64)
	รศ.	-	2 (0.95)	6 (2.84)	8 (3.79)
เทคโนโลยีสังคม 28 (13.27)	อ.	4 (1.9)	2 (0.95)	10 (4.74)	16 (7.58)
	ผศ.	2 (0.95)	3 (1.42)	4 (1.9)	9 (4.27)
	รศ.	-	-	1 (0.47)	1 (0.47)
	ไม่ระบุ	-	-	2 (0.95)	2 (0.95)
เทคโนโลยีการเกษตร 26 (12.32)	อ.	3 (1.42)	-	6 (2.84)	9 (4.27)
	ผศ.	1 (0.47)	2 (0.95)	10 (4.74)	13 (6.16)
	รศ.	-	-	4 (1.9)	4 (1.9)
วิศวกรรมศาสตร์ 92 (43.60)	อ.	24 (11.37)	5 (2.37)	16 (7.58)	45 (21.33)
	ผศ.	2 (0.95)	9 (4.27)	17 (8.06)	28 (13.27)
	รศ.	-	6 (2.84)	11 (5.21)	17 (8.06)
	ไม่ระบุ	-	1 (0.47)	1 (0.47)	2 (0.95)
แพทยศาสตร์ 14 (6.64)	อ.	9 (4.27)	-	3 (1.42)	12 (5.69)
	ผศ.	-	1 (0.47)	1 (0.47)	2 (0.95)
พยาบาลศาสตร์ 8 (3.79)	อ.	2 (0.95)	2 (0.95)	2 (0.95)	6 (2.84)
	ผศ.	-	2 (0.95)	-	2 (0.95)
ภาพรวม มทส.	อ.	52 (24.64)	11 (5.21)	46 (21.8)	109 (51.66)
	ผศ.	8 (3.79)	20 (9.48)	40 (18.96)	68 (32.23)
	รศ.	-	8 (3.79)	22 (10.43)	30 (14.22)
	ไม่ระบุ	-	1 (0.47)	3 (1.42)	4 (1.9)
จำนวนรวมทั้งสิ้น		60 (28.44)	40 (18.96)	111 (52.61)	211 (100.00)

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลเบื้องต้นของอาจารย์ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 43.60 รองลงมาเป็นอาจารย์ประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.38 และอาจารย์ประจำสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม (ร้อยละ 13.27) เมื่อพิจารณาจำแนกตามตำแหน่งวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำที่ยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 51.66 รองลงมาเป็นอาจารย์ประจำที่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ร้อยละ 32.23) และอาจารย์ประจำที่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรอง

ศาสตราจารย์ (ร้อยละ 14.22) โดยอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนใน มทส. มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.61 รองลงมาเป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนใน มทส. น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.44

4.1.2 สภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน

จากข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วม และการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการประเมินการสอน ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.3 – 4.4

4.1.2.1 การเคยได้รับการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนจำแนกตามสำนักวิชาและชั้นปี

สำนักวิชา	ชั้นปีที่	การได้รับข่าวสาร		รวม	χ^2	p-value
		ไม่เคย	เคย			
		N (%)	N (%)	N (%)		
วิทยาศาสตร์	1	1 (2.33)	34 (79.07)	35 (81.4)	31.11	0.000**
	2	-	8 (18.6)	8 (18.6)	8.00	0.005**
	รวม	1 (2.33)	42 (97.67)	43 (100)	39.09	0.000**
เทคโนโลยีสังคม	1	9 (17.65)	22 (43.14)	31 (60.78)	5.45	0.020**
	2	5 (9.8)	5 (9.8)	10 (19.61)	0.00	1.000
	3	2 (3.92)	4 (7.84)	6 (11.76)	0.67	0.414
	4	-	4 (7.84)	4 (7.84)	4.00	0.046**
	รวม	16 (31.37)	35 (68.63)	51 (100)	7.08	0.008**
เทคโนโลยีการเกษตร	1	2 (4.17)	36 (75)	38 (79.17)	30.42	0.000**
	2	-	6 (12.5)	6 (12.5)	6.00	0.014*
	3	-	4 (8.33)	4 (8.33)	4.00	0.046*
	รวม	2 (4.17)	46 (95.83)	48 (100)	40.33	0.000**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สำนักวิชา	ชั้นปีที่	การได้รับข่าวสาร			χ^2	p-value
		ไม่เคย N (%)	เคย N (%)	รวม N (%)		
วิศวกรรมศาสตร์	1	102 (12.16)	646 (77)	748 (89.15)	395.64	0.000**
	2	4 (0.48)	32 (3.81)	36 (4.29)	21.78	0.000**
	3	8 (0.95)	18 (2.15)	26 (3.1)	3.85	0.050*
	4	3 (0.36)	26 (3.1)	29 (3.46)	18.24	0.000**
	รวม	117 (13.95)	722 (86.05)	839 (100)	436.26	0.000**
พยาบาลศาสตร์	1	2 (11.11)	6 (33.33)	8 (44.44)	2.00	0.157
	2	1 (5.56)	9 (50)	10 (55.56)	6.40	0.011
	รวม	3 (16.67)	15 (83.33)	18 (100)	8.00	0.005**
แพทยศาสตร์	1	-	7 (8.43)	7 (8.43)	7.00	0.008**
	2	-	65 (78.31)	65 (78.31)	65.00	0.000**
	3	-	8 (9.64)	8 (9.64)	8.00	0.005**
	4	-	3 (3.61)	3 (3.61)	3.00	0.083
	รวม	-	83 (100)	83 (100)	83.00	0.000**
ภาพรวม มทส.	1	116 (10.72)	751 (69.41)	867 (80.13)	465.08	0.000**
	2	10 (0.92)	125 (11.55)	135 (12.48)	97.96	0.000**
	3	10 (0.92)	34 (3.14)	44 (4.07)	13.09	0.000**
	4	3 (0.28)	33 (3.05)	36 (3.33)	25.00	0.000**
	รวม	139 (12.85)	943 (87.15)	1082 (100)	597.43	0.000**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักศึกษาทุกชั้นปีเคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษาในสัดส่วนที่สูง (คิดเป็นร้อยละ 87.15) เมื่อทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนของนักศึกษาที่เคยและไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนพบว่า โดยภาพรวมมีสัดส่วนของนักศึกษาที่เคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา แตกต่างจากสัดส่วนของนักศึกษาที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสำนักวิชา พบว่า สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาเคยได้รับทราบ

ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา ในสัดส่วนที่แตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของคณาจารย์ในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนจำแนกตามสำนักวิชาและตำแหน่งทางวิชาการ

สำนักวิชา	ตำแหน่ง	การได้รับข่าวสาร			χ^2	p-value
		ไม่เคย	เคย	รวม		
		N (%)	N (%)	N (%)		
วิทยาศาสตร์	อ.	2 (4.65)	19 (44.19)	21 (48.84)	15.46	0.000**
	ผศ.	-	14 (32.56)	14 (32.56)	14.00	0.000**
	รศ.	-	8 (18.6)	8 (18.6)	8.00	0.005**
	รวม	2 (4.65)	41 (95.35)	43 (100)	37.23	0.000**
เทคโนโลยีสังคม	อ.	-	16 (57.14)	16 (57.14)	16.00	0.000**
	ผศ.	-	9 (32.14)	9 (32.14)	9.00	0.003**
	รศ.	-	1 (3.57)	1 (3.57)	-	-
	ไม่ระบุ	-	2 (7.14)	2 (7.14)	-	-
	รวม	-	28 (100)	28 (100)	28.00	0.000**
เทคโนโลยีการเกษตร	อ.	-	9 (34.62)	9 (34.62)	9.00	0.003**
	ผศ.	-	13 (50)	13 (50)	13.00	0.000**
	รศ.	-	4 (15.38)	4 (15.38)	4.00	0.046*
	รวม	-	26 (100)	26 (100)	26.00	0.000**
วิศวกรรมศาสตร์	อ.	4 (4.35)	41 (44.57)	45 (48.91)	30.42	0.000**
	ผศ.	-	28 (30.43)	28 (30.43)	28.00	0.000**
	รศ.	2 (2.17)	15 (16.3)	17 (18.48)	9.94	0.002**
	ไม่ระบุ	-	2 (2.17)	2 (2.17)	-	-
	รวม	6 (6.52)	86 (93.48)	92 (100)	69.57	0.000**
แพทยศาสตร์	อ.	1 (7.14)	11 (78.57)	12 (85.71)	8.33	0.004**
	ผศ.	-	2 (14.29)	2 (14.29)	-	-
	รวม	1 (7.14)	13 (92.86)	14 (100)	10.29	0.001**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

สำนักวิชา	ตำแหน่ง	การได้รับข่าวสาร			χ^2	p-value
		ไม่เคย	เคย	รวม		
		N (%)	N (%)	N (%)		
พยาบาลศาสตร์	อ.	-	6 (75)	6 (75)	6.00	0.014*
	ผศ.	-	2 (25)	2 (25)	-	-
	รวม	-	8 (100)	8 (100)	8.00	0.005**
ภาพรวม มทส.	อ.	7 (3.32)	102 (48.34)	109 (51.66)	82.80	0.000**
	ผศ.	-	68 (32.23)	68 (32.23)	68.00	0.000**
	รศ.	2 (0.95)	28 (13.27)	30 (14.22)	22.53	0.000**
	ไม่ระบุ	-	4 (1.9)	4 (1.9)	4.00	0.046*
	รวม	9 (4.27)	202 (95.73)	211 (100)	176.54	0.000**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4.4 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษาในสัดส่วนที่สูง (คิดเป็นร้อยละ 87.38) เมื่อทดสอบสัดส่วนของอาจารย์ที่เคยและไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน พบว่า โดยภาพรวมมีสัดส่วนของอาจารย์ที่เคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา แตกต่างจากสัดส่วนของอาจารย์ที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสำนักวิชา พบว่า สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ อาจารย์เคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา ในสัดส่วนที่แตกต่างจากอาจารย์ที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.1.2.2 ช่องทางการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน

จากข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 4.3 - 4.4 อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้ระบุถึงช่องทางในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน ดังปรากฏในตารางที่ 4.5 - 4.6

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนจากช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัย

	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีสังคม	เทคโนโลยีการเกษตร	วิศวกรรมศาสตร์	แพทยศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	รวม
	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
1) จากบันทึกข้อความแจ้งเปิดประเมินการสอนประจำภาคการศึกษา							
ความถี่ที่สังเกต (O)							
เคย	33 (15.60)	25 (11.80)	22 (10.40)	70 (33.20)	10 (4.70)	5 (2.40)	165 (78.20)
ไม่เคย	10 (4.70)	3 (1.40)	4 (1.90)	22 (10.40)	4 (1.90)	3 (1.40)	46 (21.80)
ความถี่ที่คาดหวัง (E)							
เคย	21.5	14.0	13.0	46.0	7.0	4.0	105.5
ไม่เคย	21.5	14.0	13.0	46.0	7.0	4.0	105.5
χ^2	12.30	17.28	12.46	25.04	2.57	-	67.11
p-value	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.108	-	0.000**
2) ผ่านการประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์							
ความถี่ที่สังเกต (O)							
เคย	32 (15.20)	16 (7.60)	17 (8.10)	54 (25.60)	12 (5.70)	6 (2.80)	137 (64.90)
ไม่เคย	11 (5.20)	12 (5.70)	9 (4.30)	38 (18.00)	2 (0.90)	2 (0.90)	74 (35.10)
ความถี่ที่คาดหวัง (E)							
เคย	21.5	14.0	13.0	46.0	7.0	4.0	105.5
ไม่เคย	21.5	14.0	13.0	46.0	7.0	4.0	105.5
χ^2	10.25	0.57	2.46	2.78	7.14	-	18.81
p-value	0.001**	0.449	0.116	0.095	0.007**	-	0.000**
3) ป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม							
ความถี่ที่สังเกต (O)							
เคย	12 (5.70)	8 (3.80)	3 (1.40)	27 (12.80)	1 (0.50)	-	51 (24.20)
ไม่เคย	31 (14.70)	20 (9.50)	23 (10.90)	65 (30.80)	13 (6.20)	8 (3.80)	160 (75.80)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีสังคม	เทคโนโลยีการเกษตร	วิศวกรรมศาสตร์	แพทยศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	รวม
	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
ความถี่ที่คาดหวัง (E)							
เคย	21.5	14.0	13.0	46.0	7.0	4.0	105.5
ไม่เคย	21.5	14.0	13.0	46.0	7.0	4.0	105.5
χ^2	8.39	5.14	15.38	15.69	10.28	-	56.30
p-value	0.003**	0.023*	0.000**	0.000**	0.001**	-	0.000**
4) E-mail ของมหาวิทยาลัย							
ความถี่ที่สังเกต (O)							
เคย	28 (13.30)	20 (9.50)	11 (5.20)	61 (28.90)	12 (5.70)	8 (3.80)	140 (66.40)
ไม่เคย	15 (7.10)	8 (3.80)	15 (7.10)	31 (14.70)	2 (0.90)	-	71 (33.60)
ความถี่ที่คาดหวัง (E)							
เคย	21.5	14.0	13.0	46.0	7.0	4.0	105.5
ไม่เคย	21.5	14.0	13.0	46.0	7.0	4.0	105.5
χ^2	3.93	5.14	0.61	9.78	7.14	-	22.56
p-value	0.047*	0.023*	0.432	0.001**	0.007**	-	0.000**

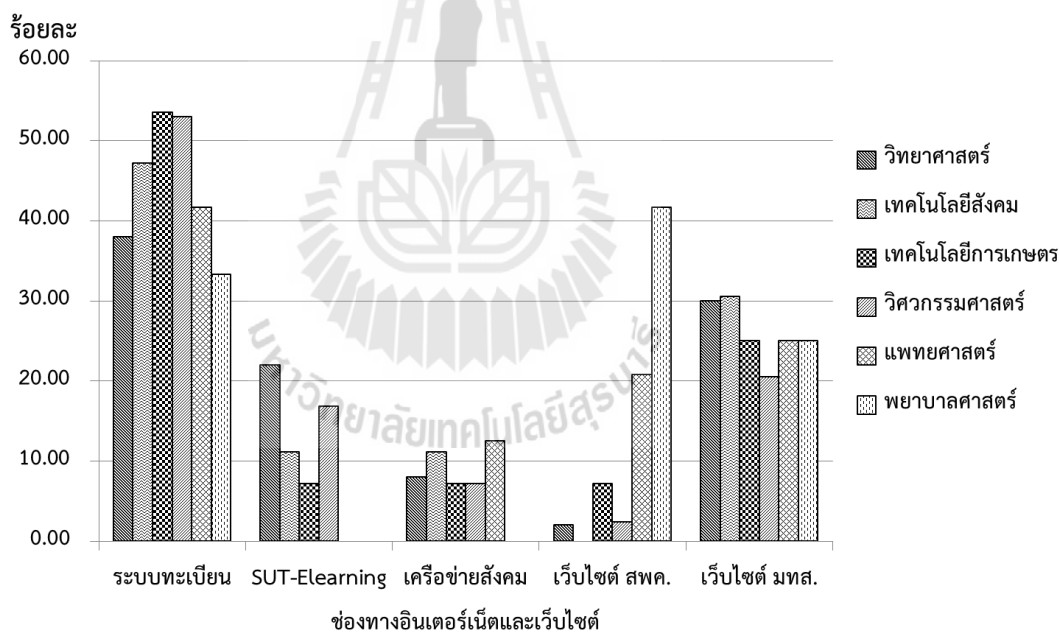
** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4.5 พิจารณาสัดส่วนของการได้รับข่าวสารในแต่ละช่องทางการประชาสัมพันธ์ พบว่า 1) บันทึกรู้ข้อความแจ้งเปิดประเมินการสอนประจำภาคการศึกษา อาจารย์ร้อยละ 78.20 เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนผ่านทางบันทึกข้อความแจ้งเปิดประเมินการสอนประจำภาคการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) การประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ อาจารย์ร้อยละ 64.90 ระบุว่า เคยได้รับข่าวสารผ่านการประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) การประชาสัมพันธ์โดยใช้ป้ายไวนิลประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม อาจารย์ร้อยละ 75.80 ระบุว่า ไม่เคยได้รับข่าวสารผ่านการใช้อินเทอร์เน็ตประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน 4) ช่องทางการประชาสัมพันธ์

โดย E-mail ของมหาวิทยาลัย อาจารย์ร้อยละ 66.40 ระบุว่า เคยได้รับข่าวสารจากช่องทาง E-mail มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ในส่วนของการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนผ่านการประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์นั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ในทุกสำนักวิชาได้รับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์กิจกรรมประเมินการสอนผ่านทางเว็บไซต์ของระบบทะเบียนนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษา (ร้อยละ 33-53) รองลงมาเป็นการทราบข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 20-31) ส่วนการประชาสัมพันธ์ผ่านระบบ SUT-ELearning เครือข่ายสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ของสถานพัฒนาอาจารย์ อาจารย์มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนในสัดส่วนที่น้อย (ร้อยละ 3-20) ยกเว้น อาจารย์สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์มีสัดส่วนการรับรู้ข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ของสถานพัฒนาอาจารย์ในสัดส่วนที่สูง โดยสัดส่วนการรับรู้ข่าวสารผ่านแหล่งประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ของอาจารย์ สามารถแสดงดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 4.1 สัดส่วนการรับรู้ข่าวสารการประเมินการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของอาจารย์

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนจากช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัย

	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีสังคม	เทคโนโลยีการเกษตร	วิศวกรรมศาสตร์	แพทยศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	รวม
	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
1) จากการแจ้งเปิดประเมินการสอนโดยอาจารย์ประจำวิชา							
ความถี่ที่สังเกต (O)							
เคย	16 (1.48)	17 (1.57)	19 (1.76)	430 (39.74)	59 (5.45)	14 (1.29)	555 (51.29)
ไม่เคย	27 (2.50)	34 (3.14)	29 (2.68)	409 (37.80)	24 (2.22)	4 (0.37)	527 (48.71)
ความถี่ที่คาดหวัง (E)							
เคย	21.5	25.5	24.0	419.5	41.5	9.0	541.0
ไม่เคย	21.5	25.5	24.0	419.5	41.5	9.0	541.0
χ^2	2.81	5.67	2.08	0.53	14.76	5.56	0.72
p-value	0.093	0.004**	0.149	0.468	0.000**	0.018*	0.395
2) ผ่านการประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์							
ความถี่ที่สังเกต (O)							
เคย	35 (3.23)	32 (2.96)	38 (3.51)	676 (62.48)	72 (6.65)	10 (0.92)	863 (79.76)
ไม่เคย	8 (0.74)	19 (1.76)	10 (0.92)	163 (15.06)	11 (1.02)	8 (0.74)	219 (20.24)
ความถี่ที่คาดหวัง (E)							
เคย	21.5	25.5	24.0	419.5	41.5	9.0	541.0
ไม่เคย	21.5	25.5	24.0	419.5	41.5	9.0	541.0
χ^2	16.95	4.41	16.33	313.67	44.83	0.22	385.69
p-value	0.000**	0.036*	0.000**	0.000**	0.000**	0.637	0.000**
3) ป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม							
ความถี่ที่สังเกต (O)							
เคย	7 (0.65)	6 (0.55)	5 (0.46)	127 (11.74)	15 (1.39)	1 (0.09)	161 (14.88)
ไม่เคย	36 (3.33)	45 (4.16)	43 (3.97)	712 (65.80)	68 (6.28)	17 (1.57)	921 (85.12)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	วิทยาศาสตร์	เทคโนโลยีสังคม	เทคโนโลยีการเกษตร	วิศวกรรมศาสตร์	แพทยศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	รวม
	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
ความถี่ที่คาดหวัง (E)							
เคย	21.5	25.5	24.0	419.5	41.5	9.0	541.0
ไม่เคย	21.5	25.5	24.0	419.5	41.5	9.0	541.0
χ^2	19.56	29.82	30.08	407.90	33.84	14.22	533.83
p-value	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**	0.000**
4) บริการข้อความสั้น (SMS) จากศูนย์บริการการศึกษา							
ความถี่ที่สังเกต (O)							
เคย	28 (2.59)	40 (3.70)	36 (3.33)	587 (54.25)	47 (4.34)	11 (1.02)	749 (69.22)
ไม่เคย	15 (1.39)	11 (1.02)	12 (1.11)	252 (23.29)	36 (3.33)	7 (0.65)	333 (30.78)
ความถี่ที่คาดหวัง (E)							
เคย	21.5	25.5	24.0	419.5	41.5	9.0	541.0
ไม่เคย	21.5	25.5	24.0	419.5	41.5	9.0	541.0
χ^2	6.72	16.49	12.00	133.76	1.46	0.89	163.03
p-value	0.010**	0.000**	0.001**	0.000**	0.227	0.346	0.000**

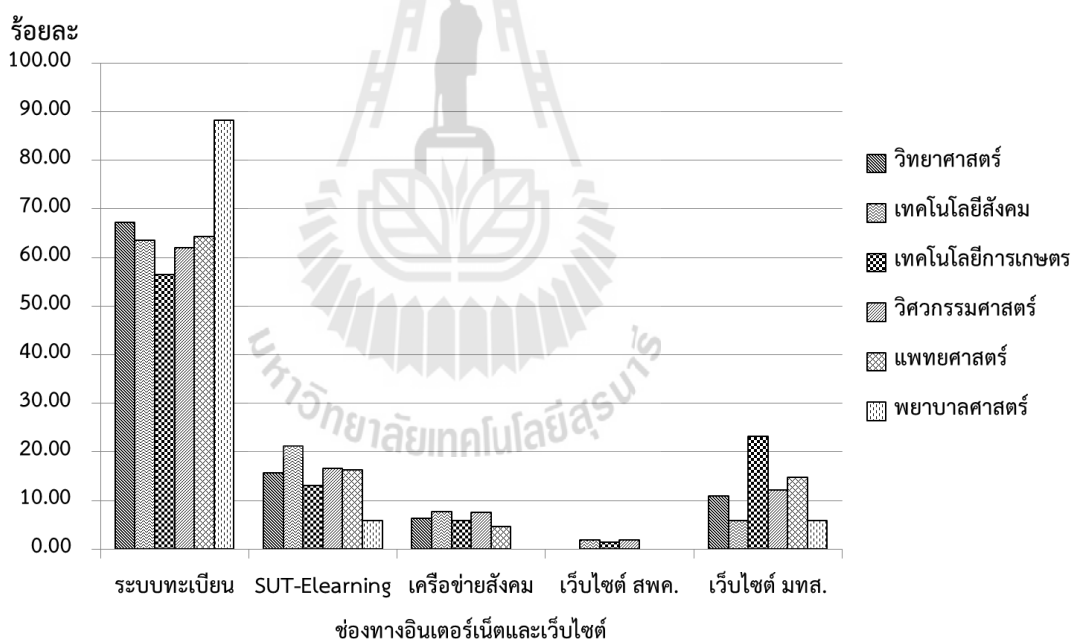
** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4.6 พิจารณาสัดส่วนในการรับทราบข่าวของแต่ละช่องทางการประชาสัมพันธ์ พบว่า 1) การแจ้งเปิดประเมินการสอนโดยอาจารย์ประจำวิชา นักศึกษาที่ระบุว่า เคยและไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนจากการแจ้งเปิดประเมินการสอนโดยอาจารย์ประจำวิชา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 51.29 และ 48.71 ตามลำดับ 2) การประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ นักศึกษาร้อยละ 79.76 ระบุว่า เคยได้รับข่าวสารผ่านการประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) การประชาสัมพันธ์โดยใช้ป้ายไวเนลประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม นักศึกษาร้อยละ 85.22 ระบุว่า ไม่เคยได้รับข่าวสารผ่านการใช้ป้ายไวเนลประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน 4) การ

ประชาสัมพันธ์โดยบริการข้อความสั้น (SMS) จากศูนย์บริการการศึกษา นักศึกษาร้อยละ 68.22 ระบุว่า เคยได้รับข่าวสารจากบริการข้อความสั้น (SMS) จากศูนย์บริการการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ในส่วนของกรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนผ่านการประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ในทุกสำนักวิชาได้รับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์กิจกรรมประเมินการสอนผ่านทางเว็บไซต์ของระบบทะเบียนนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษา (ประมาณร้อยละ 55 ถึง 89) ส่วนการทราบข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์ผ่านระบบ SUT-ELearning เครือข่ายสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ของสถานพัฒนา คณาจารย์ มีสัดส่วนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนที่น้อย (ประมาณร้อยละ 3 ถึง 20) โดยสัดส่วนการรับรู้ข่าวสารผ่านแหล่งประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ของนักศึกษา สามารถแสดงดังรูปที่ 3.2

รูปที่ 4.2 สัดส่วนการรับรู้ข่าวสารการประเมินการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

4.1.2.3 สถานการณ์เข้าใช้งานระบบประเมินการสอนออนไลน์

จากการสอบถามอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุถึงสถานะในการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนออนไลน์ เพื่อระบุถึงความถี่ในการเข้าใช้งานของอาจารย์และนักศึกษา และลักษณะการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนออนไลน์

เพื่อประเมินการสอนอาจารย์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 4.7 – 4.10

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของสถานะการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนออนไลน์ของอาจารย์

สำนักวิชา	เคยเข้าใช้งาน					ไม่เคย เข้าใช้งาน
	ทุก สัปดาห์	ทุก สัปดาห์	บางภาค N (%)	ไม่ระบุ N (%)	รวม N (%)	
	N (%)	N (%)				
วิทยาศาสตร์	2 (4.65)	26 (60.47)	7 (16.28)	5 (11.63)	40 (93.02)	3 (6.98)
เทคโนโลยีสังคม	3 (10.71)	18 (64.29)	4 (14.29)	1 (3.57)	26 (92.86)	2 (7.14)
เทคโนโลยีเกษตร	1 (3.85)	21 (80.77)	1 (3.85)	3 (11.54)	26 (100.00)	-
วิศวกรรมศาสตร์	6 (6.52)	62 (67.39)	7 (7.61)	10 (10.87)	85 (92.39)	7 (7.61)
แพทยศาสตร์	-	10 (71.43)	-	3 (21.43)	13 (92.86)	1 (7.14)
พยาบาลศาสตร์	2 (25.00)	4 (50.00)	-	2 (25.00)	8 (100.00)	-
รวม	14 (6.64)	141 (66.82)	19 (9.00)	24 (11.37)	198 (93.84)	13 (6.16)

จากตารางที่ 4.7 อาจารย์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.84) ระบุว่า เคยเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนอาจารย์ เมื่อพิจารณาจำแนกตามสำนักวิชา พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ของทุกสำนักวิชา (ร้อยละ 92.36 – 100) ระบุว่า เคยเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนอาจารย์ ส่วนช่วงเวลาที่อาจารย์เข้าใช้งานระบบประเมินการสอนอาจารย์ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.82) มีการเข้าใช้งานระบบในทุกสัปดาห์การศึกษา เมื่อพิจารณาจำแนกตามสำนักวิชา พบว่า อาจารย์ทุกสำนักวิชา (ร้อยละ 50.00 – 80.77) มีการเข้าใช้งานในทุกสัปดาห์การศึกษา

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของสถานะการเข้าใช้งานระบบและรูปแบบการเลือกประเมินรายวิชาของนักศึกษา

สำนักวิชา	เคยเข้าประเมินการสอน									รวม N (%)	ไม่เคย N (%)	ไม่ระบุ N (%)
	ทุกภาค			บางภาค			ไม่ระบุ					
	ทุกวิชา N (%)	บางวิชา N (%)	ไม่ระบุ N (%)	ทุกวิชา N (%)	บางวิชา N (%)	ไม่ระบุ N (%)	ทุกวิชา N (%)	บางวิชา N (%)	ไม่ระบุ N (%)			
วิทยาศาสตร์	8 (18.60)	4 (9.30)	-	6 (13.95)	11 (25.58)	4 (9.30)	-	-	-	33 (76.74)	10 (23.26)	-
เทคโนโลยีสังคม	8 (15.69)	-	-	2 (3.92)	12 (23.53)	3 (5.88)	-	-	-	25 (49.02)	26 (50.98)	-
เทคโนโลยีการเกษตร	14 (29.17)	4 (8.33)	1 (2.08)	5 (10.42)	10 (20.83)	3 (6.25)	-	-	-	37 (77.08)	11 (22.92)	-
วิศวกรรมศาสตร์	116 (13.83)	83 (9.89)	13 (1.55)	91 (10.85)	269 (32.06)	34 (4.05)	3 (0.36)	7 (0.83)	5 (0.60)	621 (74.02)	123 (14.66)	95 (11.32)
แพทยศาสตร์	26 (31.33)	6 (7.23)	2 (2.41)	18 (21.69)	26 (31.33)	2 (2.41)	-	-	-	80 (96.39)	3 (3.61)	-
พยาบาลศาสตร์	5 (27.78)	1 (5.56)	2 (11.11)	4 (22.22)	2 (11.11)	-	-	-	-	14 (77.78)	4 (22.22)	-
ภาพรวม	177 (16.36)	98 (9.06)	18 (1.66)	126 (11.65)	330 (30.50)	46 (4.25)	3 (0.28)	7 (0.65)	5 (0.46)	810 (74.86)	177 (16.36)	95 (8.78)

จากตารางที่ 4.8 นักศึกษาส่วนใหญ่ ระบุว่า เคยทำการประเมินการสอนผ่านระบบประเมินการสอนออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 74.86 เมื่อพิจารณาจำแนกตามลักษณะการเข้าใช้งานระบบเพื่อทำการประเมินการสอน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินเป็นบางรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมา นักศึกษาเข้าทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและประเมินในทุกรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 16.36 และนักศึกษา ร้อยละ 11.65 เข้าทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินการสอนในทุกรายวิชา

พิจารณาจำแนกตามสำนักวิชา พบว่า นักศึกษาของสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (ร้อยละ 32.06) สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 25.58) และสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม (ร้อยละ 23.53) เข้าทำการประเมินในบางภาคการศึกษาโดยการเลือกประเมินเป็นบางรายวิชา และนักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร (ร้อยละ 29.17) และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ (ร้อยละ 27.78) เข้าทำการประเมินการสอนในทุกภาคการศึกษาและประเมินทุกรายวิชา ส่วนสำนักวิชาแพทยศาสตร์ นักศึกษาเข้าทำการประเมินโดยทำการประเมินทุกภาคและประเมินทุกรายวิชา และทำการประเมินบางภาคและเลือกประเมินบางรายวิชาในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 31.33 ทั้งสองลักษณะ)

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของสถานะการเข้าใช้งานระบบและรูปแบบการเลือกประเมินผู้สอนของนักศึกษา

สำนักวิชา	เคยเข้าประเมินการสอน									รวม N (%)	ไม่เคย N (%)	ไม่ระบุ N (%)
	ทุกภาค			บางภาค			ไม่ระบุ					
	ทุกคน N (%)	บางคน N (%)	ไม่ระบุ N (%)	ทุกคน N (%)	บางคน N (%)	ไม่ระบุ N (%)	ทุกคน N (%)	บางคน N (%)	ไม่ระบุ N (%)			
วิทยาศาสตร์	4 (9.30)	7 (16.28)	-	5 (11.63)	16 (37.21)	1 (2.33)	-	-	-	33 (76.74)	10 (23.26)	-
เทคโนโลยีสังคม	7 (13.73)	-	1 (1.96)	2 (3.92)	12 (23.53)	3 (5.88)	-	-	-	25 (49.02)	26 (50.98)	-
เทคโนโลยีการเกษตร	11 (22.92)	7 (14.58)	1 (2.08)	7 (14.58)	11 (22.92)	-	-	-	-	37 (77.08)	11 (22.92)	-
วิศวกรรมศาสตร์	98 (11.69)	96 (11.46)	20 (2.39)	85 (10.14)	270 (32.22)	36 (4.30)	5 (0.60)	5 (0.60)	5 (0.60)	620 (73.99)	123 (14.68)	95 (11.34)
แพทยศาสตร์	25 (29.41)	7 (8.24)	2 (2.35)	18 (21.18)	26 (30.59)	4 (4.71)	-	-	-	82 (96.47)	3 (3.53)	-
พยาบาลศาสตร์	3 (17.65)	1 (5.88)	3 (17.65)	3 (17.65)	3 (17.65)	-	-	-	-	13 (76.47)	4 (23.53)	-
ภาพรวม	148 (13.68)	118 (10.91)	27 (2.50)	120 (11.09)	338 (31.24)	44 (4.07)	5 (0.46)	5 (0.46)	5 (0.46)	810 (74.86)	177 (16.36)	95 (8.78)

จากตารางที่ 4.9 นักศึกษาส่วนใหญ่ ระบุว่า เคยทำการประเมินการสอนผ่านระบบประเมิน การสอนออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 74.86 เมื่อพิจารณาจำแนกตามลักษณะการเข้าใช้งานระบบเพื่อทำ การประเมินการสอน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและ ทำการประเมินการสอนของผู้สอนบางคน คิดเป็นร้อยละ 31.24 รองลงมา นักศึกษาเข้าทำการ ประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและประเมินผู้สอนทุกคน คิดเป็นร้อยละ 13.68 และนักศึกษา ร้อยละ 11.09 เข้าทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินการสอนผู้สอนทุก คน พิจารณาจำแนกตามสำนักวิชา พบว่า นักศึกษาของสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 37.21) สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (ร้อยละ 32.22) สำนักวิชาแพทยศาสตร์ (ร้อยละ 30.59) และสำนักวิชา เทคโนโลยีสังคม (ร้อยละ 23.53) เข้าทำการประเมินในบางภาคการศึกษาโดยเลือกประเมินผู้สอนเป็น บางคน และนักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร เข้าทำการประเมินบางภาคโดยเลือกประเมิน ผู้สอนบางคนและประเมินการสอนทุกภาคโดยประเมินการสอนทุกคน (ร้อยละ 22.92 ทั้งสอง ลักษณะ) ส่วนสำนักวิชาแพทยศาสตร์ นักศึกษาเข้าทำการประเมินทุกภาคและบางภาค โดยเลือก ประเมินผู้สอนทุกคนและเลือกประเมินผู้สอนเป็นบางคนในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 17.65 ทั้งสี่ ลักษณะ)

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละลักษณะการเลือกทำการประเมินการสอนของนักศึกษาจำแนกตาม สำนักวิชา

สำนักวิชา	ประเมินวิชา	ประเมินผู้สอน			รวม	
		ทุกคน	บางคน	ไม่ระบุ		
		N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	
วิทยาศาสตร์	ทุกวิชา	9 (20.93)	4 (9.30)	-	-	13 (30.23)
	บางวิชา	-	16 (37.21)	-	-	16 (37.21)
	ไม่ระบุ	-	3 (6.98)	1 (2.33)	-	4 (9.30)
	ไม่เคย	-	-	-	10 (23.26)	10 (23.26)
	รวม	9 (20.93)	23 (53.49)	1 (2.33)	10 (23.26)	43 (100.00)
เทคโนโลยีสังคม	ทุกวิชา	9 (17.65)	-	1 (1.96)	-	10 (19.61)
	บางวิชา	-	9 (17.65)	2 (3.92)	-	11 (21.57)
	ไม่ระบุ	-	2 (3.92)	2 (3.92)	-	4 (7.84)
	ไม่เคย	-	-	-	26 (50.98)	26 (50.98)
	รวม	9 (17.65)	11 (21.57)	5 (9.80)	26 (50.98)	51 (100.00)

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สำนักวิชา	ประเมินวิชา	ประเมินผู้สอน				รวม N (%)
		ทุกคน N (%)	บางคน N (%)	ไม่ระบุ N (%)	ไม่เคย N (%)	
เทคโนโลยีการเกษตร	ทุกวิชา	16 (33.33)	3 (6.25)	-	-	19 (39.58)
	บางวิชา	-	13 (27.08)	-	-	13 (27.08)
	ไม่ระบุ	2 (4.17)	3 (6.25)	-	-	5 (10.42)
	ไม่เคย	-	-	-	11 (22.92)	11 (22.92)
	รวม	18 (37.50)	19 (39.58)	-	11 (22.92)	48 (100.00)
วิศวกรรมศาสตร์	ทุกวิชา	153 (18.24)	38 (4.53)	15 (1.79)	-	206 (24.55)
	บางวิชา	12 (1.43)	313 (37.31)	28 (3.34)	-	353 (42.07)
	ไม่ระบุ	11 (1.31)	22 (2.62)	29 (3.46)	-	62 (7.39)
	ไม่เคย	-	-	-	218 (25.98)	218 (25.98)
	รวม	176 (20.98)	373 (44.46)	72 (8.58)	218 (25.98)	839 (100.00)
แพทยศาสตร์	ทุกวิชา	39 (46.99)	2 (2.41)	-	-	41 (49.40)
	บางวิชา	1 (1.20)	30 (36.14)	2 (2.41)	-	33 (39.76)
	ไม่ระบุ	3 (3.61)	3 (3.61)	-	-	6 (7.23)
	ไม่เคย	-	-	-	3 (3.61)	3 (3.61)
	รวม	43 (51.81)	35 (42.17)	2 (2.41)	3 (3.61)	83 (100.00)
พยาบาลศาสตร์	ทุกวิชา	8 (44.44)	1 (5.56)	2 (11.11)	-	11 (61.11)
	บางวิชา	-	3 (16.67)	-	-	3 (16.67)
	ไม่ระบุ	-	-	-	-	-
	ไม่เคย	-	-	-	4 (22.22)	4 (22.22)
	รวม	8 (44.44)	4 (22.22)	2 (11.11)	4 (22.22)	18 (100.00)
ภาพรวม	ทุกวิชา	234 (21.63)	48 (4.44)	18 (1.66)	-	300 (27.73)
	บางวิชา	13 (1.20)	384 (35.49)	32 (2.96)	-	429 (39.65)
	ไม่ระบุ	16 (1.48)	33 (3.05)	32 (2.96)	-	81 (7.49)
	ไม่เคย	-	-	-	272 (25.14)	272 (25.14)
	รวม	263 (24.31)	465 (42.98)	82 (7.58)	272 (25.14)	1082 (100.00)

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โดยภาพรวม นักศึกษาส่วนใหญ่ทำการประเมินการสอนโดยทำการประเมินการสอนในบางรายวิชาและเลือกประเมินการสอนผู้สอนบางท่าน (ร้อยละ 35.49) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสำนักวิชา พบว่า นักศึกษาสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (ร้อยละ 37.31) และสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 37.21) ทำการประเมินการสอนในบางรายวิชาและเลือกประเมินการสอนผู้สอนบางท่าน และนักศึกษสำนักวิชาแพทยศาสตร์ (ร้อยละ 46.99) สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ (ร้อยละ 44.44) และสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร (ร้อยละ 33.33) ทำการประเมินการสอนในทุก

รายวิชาและประเมินการสอนผู้สอนทุกคน ส่วนนักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมทำการประเมินการสอนทุกรายวิชาและประเมินผู้สอนทุกคน กับการประเมินการสอนบางรายวิชาและประเมินผู้สอนบางคนในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 17.65 ทั้งสองลักษณะ)

4.2 ความคิดเห็นและสภาพปัญหาในปัจจุบันของกระบวนการประเมินการสอน

ในการศึกษาสภาพปัญหาของกระบวนการประเมินการสอน ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามถึงความคิดเห็นต่อช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิดและปิดประเมินการสอน และระบุถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการประเมินการสอนในปัจจุบัน พร้อมทั้งระบุถึงค่าเฉลี่ยระดับความเป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอนจากมุมมองของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.11-4.14

4.2.1 ความคิดเห็นต่อช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิด-ปิดการประเมินการสอนอาจารย์

ในการประเมินการสอนช่วงเวลาในการเปิด-ปิดการประเมินการสอน อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของช่วงเวลาที่เปิด-ปิดประเมินการสอน ดังนี้

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิดและปิดทำการประเมินการสอนอาจารย์

ช่วงเวลา	ช่วงเวลาปิดประเมิน							
	เปิดภาค ปัจจุบัน	วันแรก ของเปิด		สอบ ปลาย		วันแรก ปิดภาค	รวม	
		ภาคถัดไป	สอบกลาง ภาคถัดไป	ภาคถัดไป	ถัดไป			
ประเมิน	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	
วิทยาศาสตร์	เปิดภาค	2 (4.65)	1 (2.33)	-	2 (4.65)	-	-	5 (11.63)
	สอบ	9 (20.93)	6 (13.95)	-	5 (11.63)	-	-	20 (46.51)
	กลางภาค	-	-	1 (2.33)	-	2 (4.65)	-	9 (20.93)
	สอบ	4 (9.30)	2 (4.65)	1 (2.33)	-	2 (4.65)	-	9 (20.93)
	ปลายภาค	-	5 (11.63)	-	-	1 (2.33)	-	6 (13.95)
	ปิดภาค	-	-	-	-	-	3 (6.98)	3 (6.98)
ไม่เคย	-	-	-	-	-	3 (6.98)	3 (6.98)	
รวม	15 (34.88)	14 (32.56)	1 (2.33)	7 (16.28)	3 (6.98)	3 (6.98)	43 (100.00)	

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ช่วงเวลา เปิด ประเมิน	ช่วงเวลาปิดประเมิน							รวม N (%)
	ปิดภาค ปัจจุบัน N (%)	สอบ			ไม่เคย N (%)	รวม N (%)		
		วันแรก ของเปิด ภาคถัดไป N (%)	สอบกลาง ภาคถัดไป N (%)	ปลาย ภาค ถัดไป N (%)				
เทคโนโลยีสังคม	เปิดภาค	2 (7.14)	2 (7.14)	-	-	-	-	4 (14.29)
	สอบ	6 (21.43)	2 (7.14)	-	2 (7.14)	2 (7.14)	-	12 (42.86)
	สอบ	8 (28.57)	1 (3.57)	2 (7.14)	-	-	-	11 (39.29)
	ปลายภาค	-	-	-	-	-	1 (3.57)	1 (3.57)
	รวม	16 (57.14)	5 (17.86)	2 (7.14)	2 (7.14)	2 (7.14)	1 (3.57)	28 (100.00)
เทคโนโลยี การเกษตร	เปิดภาค	2 (7.69)	1 (3.85)	-	1 (3.85)	-	-	4 (15.38)
	สอบ	-	5 (19.23)	-	1 (3.85)	1 (3.85)	-	7 (26.92)
	สอบ	4 (15.38)	3 (11.54)	1 (3.85)	-	2 (7.69)	-	10 (38.46)
	ปลายภาค	-	4 (15.38)	-	-	-	-	4 (15.38)
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	1 (3.85)	1 (3.85)
	รวม	6 (23.08)	13 (50.00)	1 (3.85)	2 (7.69)	3 (11.54)	1 (3.85)	26 (100.00)
วิศวกรรมศาสตร์	เปิดภาค	8 (8.70)	1 (1.09)	-	1 (1.09)	1 (1.09)	-	11 (11.96)
	สอบ	17 (18.48)	17 (18.48)	2 (2.17)	4 (4.35)	3 (3.26)	-	43 (46.74)
	สอบ	10 (10.87)	10 (10.87)	1 (1.09)	-	3 (3.26)	-	24 (26.09)
	ปลายภาค	-	3 (3.26)	-	-	1 (1.09)	-	4 (4.35)
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	10 (10.87)	10 (10.87)
	รวม	35 (38.04)	31 (33.70)	3 (3.26)	5 (5.43)	8 (8.70)	10 (10.87)	92 (100.00)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ช่วงเวลา เปิด ประเมิน	ช่วงเวลาปิดประเมิน						
	ปิดภาค ปัจจุบัน N (%)	วันแรก			สอบ		รวม
		ของเปิด ภาคถัดไป N (%)	สอบกลาง ภาคถัดไป N (%)	ปลาย ภาค ถัดไป N (%)	วันแรก ปิดภาค ถัดไป N (%)	ไม่เคย N (%)	
แพทยศาสตร์	เปิดภาค	3 (21.43)	1 (7.14)	-	-	1 (7.14)	5 (35.71)
	สอบ	-	2 (14.29)	-	1 (7.14)	-	3 (21.43)
	กลางภาค	-	1 (7.14)	-	-	-	1 (7.14)
	สอบ	-	1 (7.14)	-	-	-	1 (7.14)
	ปลายภาค	-	1 (7.14)	-	-	-	1 (7.14)
	ปิดภาค	-	-	-	-	-	4 (28.57)
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	4 (28.57)
รวม	3 (21.43)	5 (35.71)	0 (0.00)	1 (7.14)	1 (7.14)	4 (28.57)	14 (100.00)
พยาบาลศาสตร์	เปิดภาค	3 (37.50)	1 (12.50)	-	-	-	4 (50.00)
	สอบ	-	2 (25.00)	1 (12.50)	1 (12.50)	-	4 (50.00)
	กลางภาค	-	-	-	-	-	-
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	-
รวม	3 (37.50)	3 (37.50)	1 (12.50)	1 (12.50)	-	-	8 (100.00)
ภาพรวม	เปิดภาค	20 (9.48)	7 (3.32)	-	4 (1.90)	2 (0.95)	33 (15.64)
	สอบ	32 (15.17)	34 (16.11)	3 (1.42)	14 (6.64)	6 (2.84)	89 (42.18)
	กลางภาค	26 (12.32)	17 (8.06)	5 (2.37)	-	7 (3.32)	55 (26.07)
	สอบ	-	13 (6.16)	-	-	2 (0.95)	15 (7.11)
	ปลายภาค	-	-	-	-	-	19 (9.00)
	ปิดภาค	-	-	-	-	-	18 (8.53)
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	19 (9.00)
รวม	78 (36.97)	71 (33.65)	8 (3.79)	18 (8.53)	17 (8.06)	19 (9.00)	211 (100.00)

จากตารางที่ 4.11 เมื่อพิจารณาในช่วงเวลาการเปิดประเมินการสอนที่เหมาะสม โดยภาพรวมอาจารย์ระบุว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การเปิดให้มีการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษาคือ ช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค (คิดเป็นร้อยละ 42.18) ส่วนช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การปิดประเมินการสอนของอาจารย์คือ วันแรกของการปิดภาคปัจจุบัน (คิดเป็นร้อยละ 36.97) แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งในช่วงเวลาในการเปิด-ปิดการประเมินการสอน พบว่า อาจารย์ร้อยละ 16.11 ระบุว่า ควรเปิดประเมินในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค และปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายสำนักวิชา พบว่า อาจารย์สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 20.93 ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาคและปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษา อาจารย์สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมร้อยละ 28.57 ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบปลายภาคและปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคปัจจุบัน อาจารย์สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตรร้อยละ 19.23 ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาคและปิดประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป อาจารย์สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์และแพทยศาสตร์ (ร้อยละ 37.50 และร้อยละ 21.43 ตามลำดับ) ระบุว่า ควรเปิดประเมินในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาและปิดประเมินในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาปัจจุบัน ส่วนอาจารย์สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค ส่วนช่วงเวลาปิดการประเมินการสอน ระบุว่า ควรปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาปัจจุบัน และปิดประเมินในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 18.48 ทั้งสองลักษณะ)

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิดและปิดทำการประเมินการสอนอาจารย์

		ช่วงเวลาปิดประเมิน						รวม
		วันแรก			วันแรก			
		ปิดภาค	ของเปิด	สอบกลาง	สอบปลาย	ปิดภาค	ไม่เคย	รวม
		ปัจจุบัน	ภาคถัดไป	ภาคถัดไป	ภาคถัดไป	ถัดไป		
		N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
วิทยาศาสตร์	เปิดภาค	3 (6.98)	1 (2.33)	1 (2.33)	1 (2.33)	3 (6.98)	-	9 (20.93)
	สอบ	7 (16.28)	5 (11.63)	-	3 (6.98)	1 (2.33)	-	16 (37.21)
	กลางภาค	-	1 (2.33)	-	1 (2.33)	3 (6.98)	-	5 (11.63)
	สอบ	-	1 (2.33)	-	1 (2.33)	3 (6.98)	-	5 (11.63)
	ปลายภาค	-	1 (2.33)	-	1 (2.33)	3 (6.98)	-	5 (11.63)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

		ช่วงเวลาปิดประเมิน						รวม N (%)
		ปิดภาค ปัจจุบัน N (%)	วันแรก ของเปิด ภาคถัดไป N (%)	สอบกลาง ภาคถัดไป N (%)	สอบปลาย ภาคถัดไป N (%)	วันแรก ปิดภาค ถัดไป N (%)	ไม่เคย N (%)	
วิทยาศาสตร์ (ต่อ)	ปิดภาค	-	7 (16.28)	-	-	-	-	7 (16.28)
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	6 (13.95)	6 (13.95)
	รวม	10 (23.26)	14 (32.56)	1 (2.33)	5 (11.63)	7 (16.28)	6 (13.95)	43 (100.00)
เทคโนโลยีสังคม	เปิดภาค	7 (13.73)	1 (1.96)	1 (1.96)	1 (1.96)	2 (3.92)	-	12 (23.53)
	สอบ กลางภาค	-	1 (1.96)	-	2 (3.92)	1 (1.96)	-	4 (7.84)
	สอบ ปลายภาค	2 (3.92)	1 (1.96)	-	1 (1.96)	2 (3.92)	-	6 (11.76)
	ปิดภาค	1 (1.96)	5 (9.80)	-	-	-	-	6 (11.76)
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	23 (45.10)	23 (45.10)
	รวม	10 (19.61)	8 (15.69)	1 (1.96)	4 (7.84)	5 (9.80)	23 (45.10)	51 (100.00)
เทคโนโลยี การเกษตร	เปิดภาค	1 (2.08)	3 (6.25)	-	6 (12.50)	2 (4.17)	-	12 (25.00)
	สอบ กลางภาค	4 (8.33)	-	3 (6.25)	3 (6.25)	3 (6.25)	-	13 (27.08)
	สอบ ปลายภาค	3 (6.25)	2 (4.17)	-	2 (4.17)	2 (4.17)	-	9 (18.75)
	ปิดภาค	1 (2.08)	5 (10.42)	2 (4.17)	-	-	-	8 (16.67)
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	6 (12.50)	6 (12.50)
	รวม	9 (18.75)	10 (20.83)	5 (10.42)	11 (22.92)	7 (14.58)	6 (12.50)	48 (100.00)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

		ช่วงเวลาปิดประเมิน						รวม
		เปิดภาค ปัจจุบัน N (%)	วันแรก ของเปิด ภาคถัดไป N (%)	สอบกลาง ภาคถัดไป N (%)	สอบปลาย ภาคถัดไป N (%)	วันแรก ปิดภาค ถัดไป N (%)	ไม่เคย N (%)	
วิศวกรรมศาสตร์	เปิดภาค	77 (9.18)	35 (4.17)	14 (1.67)	32 (3.81)	19 (2.26)	-	177 (21.10)
	สอบ	77 (9.18)	34 (4.05)	20 (2.38)	57 (6.79)	23 (2.74)	-	211 (25.15)
	กลางภาค	42 (5.01)	63 (7.51)	2 (0.24)	31 (3.69)	23 (2.74)	-	161 (19.19)
	สอบ	9 (1.07)	132 (15.73)	8 (0.95)	4 (0.48)	11 (1.31)	-	164 (19.55)
	ปลายภาค	-	-	-	-	-	126 (15.02)	126 (15.02)
	ปิดภาค	-	-	-	-	-	-	-
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	205 (24.43)	264 (31.47)	44 (5.24)	124 (14.78)	76 (9.06)	126 (15.02)	839 (100.00)
แพทยศาสตร์	เปิดภาค	14 (16.87)	2 (2.41)	4 (4.82)	3 (3.61)	5 (6.02)	-	28 (33.73)
	สอบ	10 (12.05)	2 (2.41)	1 (1.20)	7 (8.43)	3 (3.61)	-	23 (27.71)
	กลางภาค	7 (8.43)	9 (10.84)	1 (1.20)	-	1 (1.20)	-	18 (21.69)
	สอบ	-	12 (14.46)	-	-	2 (2.41)	-	14 (16.87)
	ปลายภาค	-	-	-	-	-	-	-
	ปิดภาค	-	-	-	-	-	-	-
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	31 (37.35)	25 (30.12)	6 (7.23)	10 (12.05)	11 (13.25)	-	83 (100.00)
พยาบาลศาสตร์	เปิดภาค	3 (16.67)	-	-	1 (5.56)	-	-	4 (22.22)
	สอบ	1 (5.56)	-	-	2 (11.11)	-	-	3 (16.67)
	กลางภาค	-	2 (11.11)	-	1 (5.56)	-	-	3 (16.67)
	สอบ	1 (5.56)	-	-	-	-	-	1 (5.56)
	ปลายภาค	-	-	-	-	-	-	-
	ปิดภาค	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

		ช่วงเวลาปิดประเมิน						รวม
		วันแรก			วันแรก			
		ปิดภาค	ของเปิด	สอบกลาง	สอบปลาย	ปิดภาค	ไม่เคย	รวม
		ปัจจุบัน	ภาคถัดไป	ภาคถัดไป	ภาคถัดไป	ถัดไป		
		N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)
พยาบาลศาสตร์ (ต่อ)	ไม่เคย	-	-	-	-	-	7 (38.89)	7 (38.89)
	รวม	5 (27.78)	2 (11.11)	-	4 (22.22)	-	7 (38.89)	18 (100.00)
ภาพรวม	เปิดภาค	105 (9.70)	42 (3.88)	20 (1.85)	44 (4.07)	31 (2.87)	-	242 (22.37)
	สอบ	99 (9.15)	42 (3.88)	24 (2.22)	74 (6.84)	31 (2.87)	-	270 (24.95)
	กลางภาค	54 (4.99)	78 (7.21)	3 (0.28)	36 (3.33)	31 (2.87)	-	202 (18.67)
	สอบ	12 (1.11)	161 (14.88)	10 (0.92)	4 (0.37)	13 (1.20)	-	200 (18.48)
	ปิดภาค	-	-	-	-	-	168 (15.53)	168 (15.53)
	ไม่เคย	-	-	-	-	-	168 (15.53)	168 (15.53)
	รวม	270 (24.95)	323 (29.85)	57 (5.27)	158 (14.60)	106 (9.80)	168 (15.53)	1082 (100.00)

จากตารางที่ 4.12 เมื่อพิจารณาในช่วงเวลาการเปิดประเมินการสอนที่เหมาะสม โดยภาพรวมนักศึกษาระบุว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การเปิดให้มีการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษาคือ ช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค (ร้อยละ 24.95) ส่วนช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การปิดประเมินการสอนของอาจารย์คือ วันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป (ร้อยละ 29.85) แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งในช่วงเวลาในการเปิด-ปิดการประเมินการสอน พบว่า นักศึกษาร้อยละ 14.88 ระบุว่า ควรเปิดประเมินในช่วงเปิดภาคการศึกษาและปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายสำนักวิชา พบว่า นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม ร้อยละ 13.73 ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงเปิดภาคการศึกษาและปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษา นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ร้อยละ 12.50 ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาและปิดประเมินการสอนในวันแรกของการสอบปลายภาคการศึกษาถัดไป นักศึกษาสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ร้อยละ 15.73 ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาและปิดประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป นักศึกษาสำนักวิชาแพทยศาสตร์และพยาบาลศาสตร์ (ร้อยละ 16.87 และ

ร้อยละ 16.67 ตามลำดับ) ระบุว่า ควรเปิดประเมินในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาและปิดประเมินในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาปัจจุบัน ส่วนนักศึกษาสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาคและปิดการประเมินในวันแรกของการปิดภาค และควรเปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาและเปิดการประเมินในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป (ร้อยละ 16.28 ทั้งสองลักษณะ)

4.2.2 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการประเมินการสอนอาจารย์

เพื่อบ่งชี้ถึงประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่มีปรากฏในกระบวนการประเมินการสอน อาจารย์ ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ โดยมีการเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	เห็นด้วยว่าเป็นปัญหาอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	เห็นด้วยว่าเป็นปัญหามาก
2.50 – 3.49	เห็นด้วยว่าเป็นปัญหาปานกลาง
1.50 – 2.49	เห็นด้วยว่าเป็นปัญหาน้อย
1.00 – 1.49	เห็นด้วยว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุด
0.00 – 0.99	ไม่เห็นด้วยว่าเป็นปัญหา

และทำการทดสอบระดับค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาอุปสรรคในการประเมินการสอนที่เกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.00 เพื่อระบุถึงปัญหาหลักในกระบวนการประเมินการสอน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.13 – 4.14

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการประเมินการสอน

รายการ	N	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	t (p-value)
9. ขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน	192	3.95	1.45	มาก	8.798 (0.000)**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการ	N	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	t (p-value)
8. ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน	178	3.61	1.49	มาก	5.422 (0.000)**
2. จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน	192	3.33	1.76	ปานกลาง	2.573 (0.011)*
11. จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน	184	3.10	1.57	ปานกลาง	0.892 (-0.373)
1. คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย	190	3.08	1.75	ปานกลาง	0.622 (-0.534)
17. รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น	167	3.06	1.75	ปานกลาง	0.442 (-0.659)
10. จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน	184	2.91	1.79	ปานกลาง	-0.700 (-0.485)
14. การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน	164	2.59	1.75	ปานกลาง	-2.988 (-0.003)
15. รู้สึกเกรงกลัวว่าการทำการประเมินการสอน จะส่งผลกระทบต่อระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา	177	2.44	1.83	น้อย	-4.093 (0.000)
3. ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา	185	2.37	1.85	ปานกลาง	-4.652 (0.000)
12. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม	179	2.37	1.79	น้อย	-4.678 (0.000)
16. รู้สึกเกรงกลัวว่าจะมีผลต่อรายวิชาอื่น ๆ หากต้องเรียนกับอาจารย์ที่ถูกประเมินท่านนั้นอีก	181	2.25	1.81	น้อย	-5.532 (0.000)
13. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ถ้าเข้าเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน	179	2.23	1.70	น้อย	-6.002 (0.000)
4. ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเข้าทำการประเมินการสอน	190	2.05	1.72	น้อย	-7.598 (0.000)
5. ระบบที่ใช้ในการประเมินการสอน ไม่มีเสถียรภาพ ขัดข้องบ่อย	159	1.97	1.69	น้อย	-7.610 (0.000)

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการ	N	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	t (p-value)
6. วิธีการใช้งานยุ่งยาก ขาดคู่มืออธิบายขั้นตอนการทำงาน ประเมินการสอน	178	1.76	1.63	น้อย	-10.097 (0.000)
7. ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประเมินการสอนในแต่ ละภาคการศึกษา	188	1.35	1.48	น้อย	-15.308 (0.000)

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.13 อาจารย์มีความเห็นว่ามีจำนวน 3 รายข้อที่เห็นว่าเป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอน ได้แก่ ข้อที่ 9) การขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน และ ข้อที่ 8) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ล้มเข้าทำการประเมิน เป็นปัญหาของกระบวนการประเมินการสอนในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนข้อที่ 2) จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน เป็นปัญหาของกระบวนการประเมินการสอนในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการประเมินการสอน

รายการ	N	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	t (p-value)
11. จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน	978	3.80	2.62	มาก	9.543 (0.000)**
8. ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ล้มเข้าทำ การประเมิน	978	3.76	2.56	มาก	9.322 (0.000)**
10. จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถ ประเมินได้อย่างครบถ้วน	977	3.58	2.73	มาก	6.626 (0.000)**
9. ขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการ ประเมินการสอน	978	3.54	2.80	มาก	6.073 (0.000)**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการ	N	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	t (p-value)
2. จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน	976	3.53	2.60	มาก	6.354 (0.000)**
13. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ล่าช้าเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน	979	3.40	2.90	ปานกลาง	4.308 (0.000)**
17. รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น	978	3.38	2.96	ปานกลาง	4.009 (0.000)**
14. การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน	978	3.32	2.92	ปานกลาง	3.423 (0.001)**
1. คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย	977	3.31	2.67	ปานกลาง	3.605 (0.000)**
3. ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา	977	3.27	2.76	ปานกลาง	3.097 (0.002)**
12. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม	979	3.14	2.94	ปานกลาง	1.534 (-0.125)
15. รู้สึกเกรงกลัวว่าการทำการประเมินการสอน จะส่งผลกระทบต่อระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา	979	3.05	3.02	ปานกลาง	0.487 (-0.626)
16. รู้สึกเกรงกลัวว่าจะมีผลต่อรายวิชาอื่น ๆ หากต้องเรียนกับอาจารย์ที่ถูกประเมินท่านนั้นอีก	977	2.98	3.04	ปานกลาง	-0.242 (-0.809)
5. ระบบที่ใช้ในการประเมินการสอน ไม่มีเสถียรภาพ ชัดช้อยบ่อย	979	2.74	2.96	ปานกลาง	-2.767 (-0.006)
7. ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา	978	2.73	3.02	ปานกลาง	-2.836 (-0.005)
6. วิธีการใช้งานยุ่งยาก ขาดคู่มืออธิบายขั้นตอนการทำการประเมินการสอน	979	2.66	2.99	ปานกลาง	-3.558 (0.000)
4. ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเข้าทำการประเมินการสอน	979	2.53	3.16	ปานกลาง	-4.696 (0.000)

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.14 นักศึกษามีความเห็นว่ามีจำนวน 10 รายข้อที่เห็นว่าเป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอน ได้แก่ ข้อ 11) จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป

ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน 8) ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน 10) จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน 9) ขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฏบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน และ 2) จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน เป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอนในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนข้อ 13) ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ล่าช้าเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน 17) รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น 1) คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย 14) การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน และ 3) ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา เป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอนในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคตามตารางข้างต้น ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นปลายเปิดของอาจารย์และนักศึกษา และสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาของกระบวนการประเมินการสอนได้ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ร้อยละของข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประเมินการสอน

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ (จำนวนรวม 23 คน)		
1) แบบสอบถามเยอะเกินไป น่าเบื่อ	7	30.43
2) มหาวิทยาลัยควรทำให้นักศึกษาตระหนักและต้องแสดงให้นักศึกษาเห็นว่าการประเมินมีความสำคัญมาก	5	21.74
3) นักศึกษาตอบคำถามโดยใช้ความรู้สึกในภาพรวม ไม่ได้ละเอียดเหมือนคำถาม ไม่คิดว่านักศึกษาประเมินการสอนตามคุณภาพการสอนจริงๆ	2	8.70
4) นักศึกษาเข้าใจว่า อาจารย์สามารถทราบถึงผู้ประเมินอาจารย์ได้ จึงไม่กล้าที่จะประเมิน	2	8.70
5) กำหนดให้นักศึกษาที่ไม่ได้ประเมิน จะไม่สามารถดูผลการเรียนได้	2	8.70

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ (ต่อ)		
6) ในรายวิชาที่มีผู้สอนหลายท่าน บางท่านไม่ได้เรียนด้วยจึงไม่สามารถประเมินได้และทำให้สับสนและจำชื่อผู้สอนไม่ได้จึงอยากให้ประเมินได้เฉพาะผู้สอนที่ได้เรียนด้วยเท่านั้น	2	8.70
7) ให้แจกแบบสอบถามในห้องเรียน	1	4.35
8) การประเมินการสอนน่าจะมุ่งเน้นบทบาท หน้าที่และพฤติกรรมผู้สอนเป็นสำคัญ ส่วนเรื่องสิ่งแวดล้อมห้องเรียนไม่ควรนำมารวม	1	4.35
9) ตัวอักษรในระบบมีขนาดเล็ก	1	4.35
ข้อเสนอแนะจากนักศึกษา (จำนวนรวม 57 คน)		
1) ไม่มีเวลาเข้าทำการประเมิน	14	24.56
2) รายวิชาที่มีผู้สอนหลายท่าน ไม่สามารถประเมินได้ครบ สับสนและจำชื่อผู้สอนไม่ได้	8	14.04
3) ลืมเข้าทำการประเมิน	7	12.28
4) ไม่ชอบทำประเมิน	5	8.77
5) คำถามเยอะเกินไป	5	8.77
6) ไม่สะดวกในการเข้าใช้ระบบ	3	5.26
7) ไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ให้ประเมิน	3	5.26
8) ไม่ได้เข้าใช้ระบบทะเบียนนักศึกษา	2	3.51
9) ไม่ทราบว่าต้องประเมินอะไร	2	3.51
10) คิดว่ายุ่งยากเสียเวลา	1	1.75
11) คำถามเยอะเกินไป	1	1.75
12) ประเมินสอนรายบุคคล ต้องทำหลายครั้ง ควรทำเป็นช่องเดียวแล้วเป็นสาขา	1	1.75
13) รายวิชาปฏิบัติการต่างๆ อาจารย์ไม่ตรงจึงไม่ทราบว่าประเมินอาจารย์ท่านใด	1	1.75
14) จำนวนตัวอักษรในการแสดงความคิดเห็นน้อยเกินไป	1	1.75
15) ระบบมีความล่าช้า	1	1.75

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อเสนอแนะจากนักศึกษา (ต่อ)		
16) รายวิชาและอาจารย์มีจำนวนมากกว่ารายวิชาที่เรียน	1	1.75
17) อุปสรรคไม่มีแต่ถ้าต้องการความคิดเห็นมาก ๆ ควรแจกใบแสดงความคิดเห็นทุกรายวิชาและให้ทำในชั่วโมงเรียนโดยตรง เพราะบางคนขี้เกียจเข้าระบบไปประเมิน	1	1.75

จากตารางที่ 4.15 อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะจำนวนทั้งสิ้น 23 คน เมื่อพิจารณาร้อยละ 50 แรกของการแสดงความคิดเห็น ระบุว่า 1) จำนวนแบบสอบถามมีเยอะเกินไป น่าเบื่อ (ร้อยละ 30.43) 2) มหาวิทยาลัยควรทำให้นักศึกษาตระหนักและต้องแสดงให้นักศึกษาเห็นว่าการประเมินมีความสำคัญมาก (ร้อยละ 21.74) ส่วนนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะจำนวนทั้งสิ้น 57 คน เมื่อพิจารณา ร้อยละ 50 แรกของการแสดงความคิดเห็น ระบุว่า 1) ไม่มีเวลาเข้าทำการประเมิน (ร้อยละ 24.56) 2) รายวิชาที่มีผู้สอนหลายท่าน ไม่สามารถประเมินได้ครบ สับสนและจำชื่อผู้สอนไม่ได้ (ร้อยละ 14.04) และ 3) ลืมเข้าทำการประเมิน (ร้อยละ 12.28)

4.3 ลำดับความสำคัญของแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการสอน ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำการประเมินการสอนอาจารย์ โดยการจัดลำดับความสำคัญ และสรุปลำดับความคิดเห็นที่สอดคล้องต่อกันของลำดับความสำคัญ ของแนวทางในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการประเมินการสอน โดยการกำหนดน้ำหนักลำดับและใช้วิธีนับของโบดา (Borda, 1781, cite in Dwork *et. al.*, 2001, p. 618; Elena and Straccia, 2003) โดยมีสูตร ดังนี้

$$y = \sum_{i=1}^k w_i f_j$$

เมื่อ y คือ คะแนนรวมการจัดลำดับตามค่าน้ำหนัก
 k คือ จำนวนลำดับสูงสุดที่เป็นไปได้

w คือ คำน้หนักประจำลำดับ เมื่อ $w \in \{k, k-1, \dots, k-(k-1)\}$
 โดยกำหนดให้ค่าน้หนักในลำดับที่หนึ่ง (สำคัญสุด) มีค่าเท่ากับ k
 และลำดับที่สำคัญรองลงมา มีค่าเท่ากับ $k-1$ ตามลำดับ

f คือ จำนวนของผู้ที่กำหนดลำดับความสำคัญให้รายการ
 นำลำดับที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเคนเดล-ทาวน์ (Kendall-Tau rank correlation coefficient) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ τ	ความหมาย
0.91 – 1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.71 – 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.51 – 0.70	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.31 – 0.50	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.00 – 0.30	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

โดยสอบถามลำดับความสำคัญของแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอนซึ่งสังเคราะห์จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 7 รายการ ดังนี้

Q1) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น (สุดเขต แจ็งกระจ่าง และภาณุวัฒน์ สุริยฉัตร, ม.ป.ท)

Q2) จัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คະแนนพิเศษ เป็นต้น (เบิร์ค, 2012)

Q3) จัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น (ยุทธศาสตร์ของคณะวิชา, 2012; นันทิ, 2008, อ้างถึงใน Denise and James, n.d.)

Q4) กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ซ่อนการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น (Leadership Development Program, 2005)

Q5) นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น (ดาร์ลิ่ง-แฮมมอนด์, 2012; เบิร์ค, 2012)

Q6) ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป (ดาร์ลิ่ง-แฮมมอนด์, 2012)

Q7) ประเด็นอื่น ๆ ที่มีผู้นำเสนอ (ถ้ามี)

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.16 – 4.18

ตารางที่ 4.16 ค่าลำดับแบบถ่วงน้ำหนักของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพกิจกรรมการประเมินการสอน

ลำดับที่ น้ำหนัก	ค่าลำดับแบบถ่วงน้ำหนัก							รวม คะแนน	จัด ลำดับ รวม
	1 w=7 (n)	2 w=6 (n)	3 w=5 (n)	4 w=4 (n)	5 w=3 (n)	6 w=2 (n)	7 w=1 (n)		
อาจารย์									
Q1	259 (37)	108 (18)	140 (28)	68 (17)	48 (16)	2 (1)	-	625	3
Q2	392 (56)	384 (64)	100 (20)	12 (3)	15 (5)	4 (2)	-	907	1
Q3	161 (23)	144 (24)	105 (21)	44 (11)	6 (2)	36 (18)	2 (2)	498	4
Q4	574 (82)	174 (29)	60 (12)	32 (8)	15 (5)	4 (2)	-	859	2
Q5	140 (20)	108 (18)	85 (17)	36 (9)	36 (12)	20 (10)	-	425	5
Q6	35 (5)	-	90 (18)	104 (26)	18 (6)	26 (13)	-	273	6
Q7	28 (4)	18 (3)	15 (3)	4 (1)	-	-	-	66	7
นักศึกษา									
Q1	1771 (253)	1158 (193)	670 (134)	284 (71)	105 (35)	56 (28)	3 (3)	4,047	2
Q2	2296 (328)	1392 (232)	695 (139)	288 (72)	111 (37)	38 (19)	2 (2)	4,822	1
Q3	616 (88)	828 (138)	715 (143)	316 (79)	210 (70)	76 (38)	2 (2)	2,763	5
Q4	1071 (153)	696 (116)	595 (119)	444 (111)	171 (57)	94 (47)	3 (3)	3,074	4
Q5	882 (126)	882 (147)	700 (140)	376 (94)	255 (85)	76 (38)	1 (1)	3,172	3
Q6	819 (117)	546 (91)	370 (74)	300 (75)	201 (67)	264 (132)	6 (6)	2,506	6
Q7	-	-	10 (2)	8 (2)	-	-	-	18	7

จากตารางที่ 4.16 เมื่อพิจารณาจำแนกตามลำดับที่ อาจารย์ส่วนใหญ่กำหนดให้ การจัดให้มีข้อกำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ซ่อนการแสดงผลการเรียนรู้/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น เป็นแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอนที่มีความสำคัญมาเป็นลำดับที่ 1 และให้จัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น เป็นแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมที่มีความสำคัญมาเป็นลำดับที่ 2 และให้มีการมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณาตามการจัดลำดับรวมพบว่า อาจารย์จัดลำดับให้ การจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 และกำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ซ่อนการแสดงผลการเรียนรู้/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 ส่วนมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 ในส่วนของการจัดลำดับโดยนักศึกษา พิจารณาจำแนกตามลำดับที่กำหนด พบว่า นักศึกษาจัดลำดับให้การจัดหาสิ่งเร้าเพื่อ

ส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 และมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น เป็นแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมที่มีความสำคัญมาเป็นลำดับที่ 2 และจัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณาตามการจัดลำดับรวม พบว่า นักศึกษาจัดลำดับให้จัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 และมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 และนำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3

จากการจัดลำดับของอาจารย์และนักศึกษาตามตารางที่ 18 เพื่อหาลำดับความสำคัญโดยรวมของแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอน ผู้วิจัยจึงทำการจัดลำดับความสำคัญเรียงลำดับจากผลต่างของลำดับรวมที่ได้โดยการถ่วงน้ำหนักลำดับ และแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการจัดลำดับ ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 สรุปลำดับความสำคัญโดยรวมของแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอน

รายการ	ลำดับโดย อาจารย์ (tr)	ลำดับโดย นักศึกษา (sr)	ค่าน้ำหนัก ลำดับของ อาจารย์ (k-tr)	ค่าน้ำหนัก ลำดับของ นักศึกษา (k-sr)	รวม น้ำหนัก ลำดับ	ลำดับ ความสำคัญ โดยรวม
Q1	3	2	4	5	9	2
Q2	1	1	6	6	12	1
Q3	4	5	3	2	5	5
Q4	2	4	5	3	8	3
Q5	5	3	2	4	6	4
Q6	6	6	1	1	2	6
Q7	7	7	0	0	0	7

$\tau = 0.714$, $p\text{-value} = 0.024^*$ และ $k = 7$ (จำนวนลำดับสูงสุดที่สามารถจัดได้)

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอนที่สอดคล้องกันในระดับสูง ($T = 0.714$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอนโดยรวม พบว่า ลำดับที่ 1 ควรจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น ลำดับที่ 2 มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ลำดับที่ 3 กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้อาติ ซ่อนการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น ลำดับที่ 4 นำผลการประเมินการสอนไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น ลำดับที่ 5 จัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะให้นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น ลำดับที่ 6 ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป ส่วนลำดับที่ 7 เป็นแนวทางอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้นำเสนอ

จากการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอนตามตารางข้างต้น ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นปลายเปิดของอาจารย์และนักศึกษา และสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางอื่น ๆ ได้ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ร้อยละของข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอน

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ (จำนวนรวม 11 คน)		
1) จัดตารางเวลาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพื่อให้นักศึกษาและคณาจารย์ทำแบบประเมิน	3	27.27
2) กำหนดให้นักศึกษาที่ไม่ได้ประเมิน ต้องพบอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนจึงจะมีสิทธิลงทะเบียน	3	27.27
3) มีการศึกษาทางวิชาการที่ชี้ว่า incentive เพียงเล็กน้อยจะช่วยให้ปรับพฤติกรรมได้ ในขณะที่การให้ข้อมูลอย่างเดียวจะไม่ได้ผล	2	18.18
4) ทำเป็นแอปพลิเคชัน บนมือถือ	1	9.09
5) กำหนดให้นักศึกษาที่ไม่ได้ประเมิน จะไม่สามารถดูผลการเรียนได้	1	9.09
6) ให้แจกแบบสอบถามในห้องเรียน	1	9.09

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อเสนอแนะจากนักศึกษา (จำนวนรวม 4 คน)		
1) ทหารางวัลเยอะๆ บวกคะแนนพิเศษเพิ่มเติม	2	50.00
2) นำผลประเมินการสอนให้อาจารย์ปรับปรุงการสอน	1	25.00
3) ควรใช้ผู้สอนคนเดียวกันในแต่ละรายวิชาและเกณฑ์เหมือนกัน เพราะทำแบบนี้มันยิ่งกว่า 2 มาตรฐานอีก	1	25.00

จากตารางที่ 4.18 อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะจำนวนทั้งสิ้น 11 คน เมื่อพิจารณาร้อยละ 50 แรกของการแสดงความคิดเห็น ระบุว่า 1) จัดตารางเวลาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพื่อให้นักศึกษาและคณาจารย์ทำแบบประเมิน (ร้อยละ 27.27) 2) กำหนดให้นักศึกษาที่ไม่ได้ประเมิน ต้องพบอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนจึงจะมีสิทธิลงทะเบียน (ร้อยละ 27.27) ส่วนนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะจำนวนทั้งสิ้น 4 คน เมื่อพิจารณาร้อยละ 50 แรกของการแสดงความคิดเห็น ระบุว่า 1) ทหารางวัลเยอะๆ บวกคะแนนพิเศษเพิ่มเติม (ร้อยละ 50)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีต่อการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ตามที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ ดังนำเสนอในบทที่ 5

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาที่มีต่อกระบวนการการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์ที่มีต่อปัญหาในการเข้าใช้และทำการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางและจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ที่ส่งผลให้กระบวนการประเมินการสอนโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย คือ นักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวนกลุ่มตัวอย่างกำหนดตามสูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนรวมทั้งสิ้น 570 คน ประกอบด้วย นักศึกษาจำนวน 338 คน และอาจารย์จำนวน 183 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มลำดับขั้นอย่างเป็นสัดส่วนและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล (อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามได้จำนวนทั้งสิ้น 1,293 คน ประกอบด้วย นักศึกษา จำนวน 1,082 คน และอาจารย์ จำนวน 211 คน จึงนำข้อมูลทั้งหมดมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล)

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สถิติทดสอบไค-สแควร์ เพื่อระบุถึงสภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ ระบุประเด็นที่เป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอนอาจารย์ด้วยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยประชากรกลุ่มเดียวเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด จัดลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอนด้วยการสังเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญร่วมกันและบ่งชี้ระดับความสอดคล้องกันของการจัดลำดับความสำคัญด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเคนเดล-ทาวน์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

รายละเอียดการนำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) สรุปผลการวิจัย 2) อภิปรายผลการวิจัย และ 3) ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลเบื้องต้น

ข้อมูลจากนักศึกษาและคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน จำนวนทั้งสิ้น 1,293 คน แบ่งเป็น นักศึกษาจำนวน 1,082 คน และอาจารย์จำนวน 211 คน

1) นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 77.54 รองลงมาเป็นนักศึกษาสำนักวิชาแพทยศาสตร์ ร้อยละ 7.67 นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม ร้อยละ 4.71 นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ร้อยละ 4.44 และนักศึกษาสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ ร้อยละ 1.66 โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 80.13 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 12.48 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 4.07 และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 3.33 ส่วนใหญ่นักศึกษามีคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับปานกลาง (2.01 ถึง 3.00) ร้อยละ 50.18 คะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับสูง (มากกว่า 3.00) คิดเป็นร้อยละ 35.49 และคะแนนผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับต่ำ (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00) ร้อยละ 14.33

2) อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 43.60 รองลงมาเป็นอาจารย์ประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 20.38 อาจารย์ประจำสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม ร้อยละ 13.27 อาจารย์ประจำสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ร้อยละ 12.32 และอาจารย์ประจำสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ ร้อยละ 3.79 ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ประจำที่ยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ ร้อยละ 51.66 รองลงมาเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 32.23 และรองศาสตราจารย์ ร้อยละ 14.22 โดยอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนใน มทส. มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 52.61 รองลงมามีประสบการณ์การสอนใน มทส. น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 28.44 และมีประสบการณ์การสอนใน มทส. 6-10 ปี ร้อยละ 18.96

5.1.2 สภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน

5.1.2.1 การเคยได้รับการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน

1) นักศึกษาเคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษาในสัดส่วนที่สูงกว่านักศึกษาที่ไม่เคยได้รับทราบข่าวสาร เมื่อทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนของนักศึกษาที่เคยและไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนพบว่า

1.1) โดยภาพรวม สัดส่วนของนักศึกษาที่เคยได้รับทราบข่าวสารแตกต่างจากสัดส่วนของนักศึกษาที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

1.2) รายนามนักวิชา นักศึกษาสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มีสัดส่วนของนักศึกษาที่เคยได้รับทราบข่าวสารแตกต่างจากสัดส่วนของนักศึกษาที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

2) อาจารย์เคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษาในสัดส่วนที่สูงกว่าอาจารย์ที่ไม่เคยได้รับข่าวสาร เมื่อทดสอบสัดส่วนของอาจารย์ที่เคยและไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน พบว่า

2.1) โดยภาพรวม สัดส่วนของอาจารย์ที่เคยได้รับทราบข่าวสารแตกต่างจากสัดส่วนของอาจารย์ที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

2.2) รายนามนักวิชา อาจารย์สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มีสัดส่วนของอาจารย์ที่เคยได้รับทราบข่าวสารแตกต่างจากสัดส่วนของอาจารย์ที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.1.2.2 ช่องทางการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน

1) อาจารย์ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับประเมินการสอนผ่านช่องทางต่าง ๆ เรียงลำดับได้ ดังนี้

ช่องทางที่เคยได้รับข่าวสาร :

1.1) บันทึกข้อความแจ้งเปิดประเมินการสอนประจำภาคการศึกษา เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.2) การประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยได้รับข่าวสารผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ เรียงลำดับได้ ดังนี้

- เว็บไซต์ระบบทะเบียนนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษา (ร้อยละ

33 ถึง 53)

- เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 20 ถึง 31)

- เว็บไซต์ระบบ SUT E-Learning เครือข่ายสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ของสถานพัฒนาคุณาจารย์ (ร้อยละ 3 ถึง 20)

1.3) ช่องทาง E-mail มหาวิทยาลัย เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ช่องทางที่ไม่เคยได้รับข่าวสาร :

1.4) การใช้ป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) นักศึกษาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับประเมินการสอนผ่านช่องทางต่าง ๆ เรียงลำดับได้ ดังนี้

ช่องทางที่เคยได้รับข่าวสาร :

2.1) การประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยได้รับข่าวสารผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ เรียงลำดับได้ ดังนี้

- เว็บไซต์ของระบบทะเบียนนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษา (ร้อยละ 55 ถึง 89)

- เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย เว็บไซต์ระบบ SUT E-learning เครือข่ายสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ของสถานพัฒนาคุณาจารย์ (ร้อยละ 3 ถึง 20)

2.2) บริการข้อความสั้น (SMS) จากศูนย์บริการการศึกษา เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ช่องทางที่ไม่เคยได้รับข่าวสาร :

2.3) การแจ้งเปิดประเมินการสอนโดยอาจารย์ประจำวิชา ระบุว่า เคยและไม่เคยได้รับข่าวสารในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

2.4) การใช้ป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.1.2.3 สถานะในการใช้งานระบบประเมินการสอนออนไลน์

1) อาจารย์ส่วนใหญ่ เคยเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนอาจารย์ โดยมีการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนออนไลน์ในทุกสิ้นภาคการศึกษา

2) นักศึกษาส่วนใหญ่ เคยทำการประเมินการสอนผ่านระบบประเมินการสอนออนไลน์ มีลักษณะการเข้าใช้งานระบบเพื่อทำการประเมินการสอน ดังนี้

2.1) ลักษณะการทำการประเมินของนักศึกษาโดยภาพรวม

- นักศึกษาร้อยละ 30.50 เข้าทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินเป็นบางรายวิชา

- นักศึกษาร้อยละ 16.36 เข้าทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและประเมินในทุกรายวิชา

- นักศึกษาร้อยละ 11.65 เข้าทำการประเมินการสอนในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินการสอนในทุกรายวิชา

2.2) ลักษณะการทำการประเมินของนักศึกษาในแต่ละสำนักวิชา

- นักศึกษาของสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ และสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม เข้าทำการประเมินในบางภาคการศึกษาและทำการประเมินในบางรายวิชา

- นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ เข้าทำการประเมินการสอนในทุกภาคการศึกษาและประเมินทุกรายวิชา

- นักศึกษาสำนักวิชาแพทยศาสตร์ เข้าทำการประเมินทั้งสองลักษณะคือ ประเมินโดยทำการประเมินทุกภาคและประเมินทุกรายวิชา และทำการประเมินบางภาคและเลือกประเมินบางรายวิชาในสัดส่วนที่เท่ากัน

2.3) รูปแบบการเลือกทำการประเมินการสอนของนักศึกษา

โดยภาพรวมนักศึกษาส่วนใหญ่ทำการประเมินการสอนโดยทำการประเมินการสอนในบางรายวิชาและเลือกประเมินการสอนผู้สอนบางท่าน ในแต่ละรายสำนักวิชา เป็นดังนี้

- นักศึกษาสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ ทำการประเมินการสอนในบางรายวิชาและเลือกประเมินการสอนผู้สอนบางท่าน

- นักศึกษาสำนักวิชาแพทยศาสตร์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ และสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ทำการประเมินการสอนในทุกรายวิชาและประเมินการสอนผู้สอนทุกคน

- นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม ทำการประเมินการสอนทั้งสองลักษณะ คือ ประเมินการสอนทุกรายวิชาและประเมินผู้สอนทุกคน และประเมินการสอนบางรายวิชาและประเมินผู้สอนบางคน ในสัดส่วนที่เท่ากัน

5.1.3 สภาพปัญหาในปัจจุบันของกระบวนการประเมินการสอน

5.1.3.1 ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิดและปิดการประเมินการสอนอาจารย์

1) อาจารย์โดยภาพรวม ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค และปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป โดยแต่ละสำนักวิชา ระบุว่า

- สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค และปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษา

- สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบปลายภาค และปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคปัจจุบัน

- สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค และปิดประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป

- สำนักวิชาแพทยศาสตร์ และพยาบาลศาสตร์ ควรเปิดประเมินในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษา และปิดประเมินในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาปัจจุบัน

- สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มีสองลักษณะ คือ (1) เปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาคและปิดประเมินในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาปัจจุบัน และ (2) เปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาคและปิดประเมินในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป ในสัดส่วนที่เท่ากัน

2) นักศึกษาโดยภาพรวม ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงเปิดภาคการศึกษา และปิดประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป โดยแต่ละสำนักวิชา ระบุว่า

- สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม ควรเปิดประเมินในช่วงเปิดภาคการศึกษา และปิดประเมินในวันแรกของการปิดภาคการศึกษา

- สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ควรเปิดประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษา และปิดประเมินการสอนในวันแรกของการสอบปลายภาคการศึกษาถัดไป

- สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ควรเปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาและปิดประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป

- สำนักวิชาแพทยศาสตร์และพยาบาลศาสตร์ ควรเปิดประเมินในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาและปิดประเมินในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาปัจจุบัน

- สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มีสองลักษณะ คือ (1) เปิดประเมินการสอนในช่วง สัปดาห์สอบกลางภาคและปิดการประเมินในวันแรกของการปิดภาค และ (2) เปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษาและปิดการประเมินในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป

5.1.3.2 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการประเมินการสอนอาจารย์

1) อาจารย์ ระบุว่า มี 3 รายข้อที่เป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอน ได้แก่

1.1) ปัญหาระดับมาก จำนวน 2 ข้อ

- การขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน
- การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน

1.2) ปัญหาระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ

- จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน

2) นักศึกษา ระบุว่า มี 11 รายข้อที่เป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอน ได้แก่

2.1) ปัญหาระดับมาก จำนวน 5 ข้อ

- จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน
- ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน

2.2) ปัญหาระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ

- จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน

- ขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน
- จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน

2.2) ปัญหาระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ

- รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น

- คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย
- การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน
- ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา
- ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม

3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประเมินการสอน โดย

3.1) อาจารย์ ให้ข้อเสนอแนะโดยระบุว่า (1) จำนวนแบบสอบถามมีเยอะเกินไป น่าเบื่อ และ (2) มหาวิทยาลัยควรทำให้นักศึกษาตระหนักและต้องแสดงให้นักศึกษาเห็นว่าการประเมินมีความสำคัญมาก

3.2) นักศึกษา ให้ข้อเสนอแนะโดยระบุว่า (1) ไม่มีเวลาเข้าทำการประเมิน (2) รายวิชามีผู้สอนหลายคน ไม่สามารถประเมินได้ครบ สับสนและจำชื่อผู้สอนไม่ได้ และ (3) สุ่มเข้าทำการประเมิน

5.1.4 ลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน

5.1.4.1 ลำดับความสำคัญแนวทาง 3 ลำดับแรกของอาจารย์และนักศึกษา

1) อาจารย์ จัดลำดับแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน ดังนี้

- 1.1) แนวทาง 3 ลำดับแรก (จัดลำดับตามความถี่)
  - กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ช้อนการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น
  - จัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น
  - มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

1.2) แนวทาง 3 ลำดับแรก (จัดลำดับตามคะแนนลำดับรวม)

- การจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น
- กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ช່อนการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น
- มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2) นักศึกษา จัดลำดับแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน ดังนี้

2.1) แนวทาง 3 ลำดับแรก (จัดลำดับตามความถี่)

- การจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น
- มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
- จัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น

2.2) แนวทาง 3 ลำดับแรก (จัดลำดับตามคะแนนลำดับรวม)

- การจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น
- มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
- นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/ การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น

5.1.4.2 จัดลำดับความสำคัญโดยรวมของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพ

ผลการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอนระหว่างอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีระดับความสอดคล้องกันในระดับสูง โดยสรุปผลการสังเคราะห์การจัดลำดับ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ควรจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น

ลำดับที่ 2 มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ลำดับที่ 3 กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ชอ่นการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น

ลำดับที่ 4 นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/ การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น

ลำดับที่ 5 ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป

ส่วน **ลำดับที่ 6** แนวทางอื่น ๆ รายละเอียด ดังนี้

อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะว่า (1) จัดตารางเวลาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ นักศึกษาและคณาจารย์ทำแบบประเมิน และ (2) กำหนดให้นักศึกษาที่ไม่ได้ประเมิน ต้องพบอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนจึงจะมีสิทธิลงทะเบียน ส่วนนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะ (1) ทารางวัลเยอะๆ บวกคะแนนพิเศษเพิ่มเติม

5.2 อภิปรายผล

จากสรุปผลการศึกษาดำเนินการนำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอประเด็นการอภิปรายผล แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) อภิปรายสภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน 2) อภิปรายสภาพ ปัญหาในปัจจุบันของกระบวนการประเมินการสอน และ 3) แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของ กระบวนการประเมินการสอน ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 อภิปรายสภาพการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินการสอน

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารีทุกสำนักวิชา เคยได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนในทุกภาค การศึกษา โดยอาจารย์รับทราบข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน ผ่านช่องทาง (1) บันทึกรับข้อความแจ้งเปิดประเมินการสอนประจำภาคการศึกษา (2) การประชาสัมพันธ์บนเครือข่าย อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ (3) ช่องทาง E-mail มหาวิทยาลัย ส่วนนักศึกษานั้น ได้รับทราบข่าวสาร ต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอน ผ่านช่องทาง (1) การประชาสัมพันธ์บนเครือข่าย อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ และ (2) บริการข้อความสั้น (SMS) จากศูนย์บริการการศึกษา จากช่องทาง

ประชาสัมพันธ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับทราบข่าวสารด้วยตนเองจากช่องทางประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน อาทิ เว็บไซต์ระบบทะเบียนนักศึกษาของศูนย์บริการการศึกษา เว็บไซต์ระบบ SUT E-Learning ของศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา เป็นต้น ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่นักศึกษาต้องเข้าไปใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่ช่องทางประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมการประเมินการสอนโดยอาจารย์ผู้สอนประจำรายวิชา นักศึกษาที่เคยและไม่เคยได้รับข่าวสารมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภาระงานเพื่อการจัดการเรียนการสอนในแต่ละภาคของอาจารย์มีมากจึงขาดการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่อไปยังนักศึกษาในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ส่วนของการประชาสัมพันธ์โดยใช้ป้ายไว้นิลตั้งประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม พบว่า ยังไม่มีประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์มากนัก โดยสามารถสรุปได้จาก ทั้งอาจารย์และนักศึกษาไม่เคยรับทราบข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการดังกล่าว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก จำนวนจุดที่ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ไม่ครอบคลุมไปยังจุดสัญจรต่าง ๆ ของนักศึกษาและสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอนอื่น ๆ อาทิ ศูนย์เครื่องมือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา อาคารเฉลิมพระเกียรติ (F-9) หอพักนักศึกษา หรือ โรงอาหารกลางต่าง ๆ อันเป็นจุดที่นักศึกษาต้องสัญจรผ่านหรือมักใช้ชีวิตประจำวันในการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีแห่งนี้

อย่างไรก็ตาม แม้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนบางช่องทางยังไม่มีประสิทธิภาพนัก แต่เมื่อสอบถามสถานะในการเข้าใช้งานระบบประเมินการสอน ทั้งอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระบุว่า เคยเข้าใช้งานระบบประเมินการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอาจารย์มีรูปแบบการเข้าใช้ระบบประเมินการสอนในทุกสิ้นภาคการศึกษา ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีโดยภาพรวม มีลักษณะการเข้าทำการประเมินการสอน โดยเข้าทำการประเมินการสอนเป็นบางภาคการศึกษาและทำการประเมินการสอนเป็นบางรายวิชา เมื่อพิจารณาในแต่ละสำนักวิชา พบว่า มีเพียงนักศึกษานักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาแพทยศาสตร์และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ ที่ระบุว่า ทำการประเมินการสอนในทุกภาคการศึกษาและทุกรายวิชา หากพิจารณาตามรูปแบบการประเมินในรายวิชา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทำการประเมินการสอนในบางรายวิชาและเลือกประเมินการสอนของผู้สอนบางคน ยกเว้นนักศึกษานักวิชาพยาบาลศาสตร์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ และสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ที่ระบุว่า ทำการประเมินการสอนในทุกรายวิชาและประเมินการสอนผู้สอนทุกคน เมื่อพิจารณาตามจำนวนประชากรนักศึกษาโดยรวม (ตารางที่ 3.1 บทที่ 3) จะเห็นได้ว่า ทั้งนักศึกษาจากทั้งสามสำนักวิชานั้น มีสัดส่วนโดยรวมน้อยกว่า 1 ใน 3 ของประชากรนักศึกษาทั้งหมด (ร้อยละ 22.49) ที่ทำการประเมินการสอนอย่างสมบูรณ์ ในทางกลับกันสัดส่วนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นได้ว่า ในทุกภาคการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทำการประเมินการสอนไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

5.2.2 อภิปรายสภาพปัญหาในปัจจุบันของกระบวนการประเมินการสอน

เพื่อการปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมให้กิจกรรมการประเมินการสอนอาจารย์มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จึงดำเนินการศึกษาถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิด-ปิดการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา และปัญหา อุปสรรคที่ปรากฏในกระบวนการประเมินการสอน พบว่า

5.2.2.1 ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิดและปิดการประเมินการสอน

อาจารย์โดยภาพรวม ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค จนถึงวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป เมื่อพิจารณาเป็นรายสำนักวิชา ในส่วนของวันเปิดประเมินการสอนที่เหมาะสม พบว่า อาจารย์สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร และสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มีความเห็นว่า ควรเปิดประเมินการสอนตั้งแต่ช่วงสอบกลางภาคหรือหลังจากนั้น ในขณะที่ สำนักวิชาแพทยศาสตร์และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ เห็นว่า ควรเปิดให้มีการประเมินการสอนตั้งแต่วันแรกของการเปิดภาคการศึกษา

ในส่วนของวันปิดการประเมินการสอนในแต่ละภาคศึกษานั้น อาจารย์สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร และสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มีความเห็นว่า ควรปิดการประเมินการสอนในช่วงปิดภาคการศึกษาและไม่เกินวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป ในขณะที่ สำนักวิชาแพทยศาสตร์และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ เห็นว่า ควรปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษา

นักศึกษาโดยภาพรวม ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงเปิดภาคการศึกษา จนถึงวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป เมื่อพิจารณาเป็นรายสำนักวิชา ในส่วนของวันเปิดประเมินการสอนที่เหมาะสม พบว่า นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร สำนักวิชาแพทยศาสตร์และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในช่วงสัปดาห์สอบกลางภาคหรือหลังจากนั้น ส่วนนักศึกษาสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ระบุว่า ควรเปิดประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษา

ในส่วนของวันปิดการประเมินการสอนในแต่ละภาคศึกษานั้น นักศึกษาสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชาแพทยศาสตร์และสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มีความเห็นว่าควรปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการปิดภาคการศึกษา ในขณะที่นักศึกษาสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์และสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร เห็นว่าควรปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป

จากผลการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในส่วนของสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม สำนักวิชา

เทคโนโลยีการเกษตร และสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์นั้น ระบุช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปิดและปิด การประเมินการสอน แตกต่างจาก อาจารย์และนักศึกษาสำนักวิชาแพทยศาสตร์และสำนักวิชา พยาบาลศาสตร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในหลายรายวิชาของสำนักวิชาแพทยศาสตร์และสำนักวิชา พยาบาลศาสตร์มีรูปแบบของช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบบล็อกคลาส (Block classes) (ศูนย์บริการการศึกษา, 2555) ซึ่งจะมีการแบ่งช่วงเวลาในการจัดการเรียนการสอนวิชา หนึ่ง ๆ ให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด แล้วจึงเริ่มเรียนในวิชาอื่น ๆ ต่อไปในลักษณะ เดียวกัน จากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบล็อกคลาสทำให้ในบางกลุ่มเรียน สิ้นสุดการเรียน การสอนก่อนการเปิดประเมินการสอน ซึ่งไม่สอดคล้องกับกำหนดการในการเปิดประเมินการสอนโดย ปกติของมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดไว้เป็นช่วงการสอบกลางภาค (รูปที่ 2.6 ขั้นตอนการดำเนินการ ประเมินการสอน บทที่ 2) ในขณะที่สำนักวิชาอื่น ๆ มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบปกติซึ่ง เรียนทุกวิชาตลอดภาคการศึกษา จึงมีความเห็นว่าการเปิดประเมินการสอนในช่วงสอบกลางภาคและ ปิดการประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป เป็นช่วงเวลาที่มีความเหมาะสม ที่สุด

5.2.2.2 ปัญหาและอุปสรรคที่ปรากฏในกระบวนการประเมินการสอน

อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้ระบุถึงประเด็นปัญหาที่ปรากฏใน กระบวนการประเมินการสอนไว้ 3 ข้อ โดยระบุว่า (1) การขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้น ให้เข้าทำการประเมินการสอน (2) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการ ประเมิน เป็นปัญหาในระดับมาก และ (3) จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้อง เสียเวลาในการประเมิน เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

ส่วนนักศึกษา ระบุว่า (1) จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามาก เกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน (2) ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืม เข้าทำการประเมิน (3) จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน (4) ขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน (5) จำนวนข้อคำถามใน แบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน เป็นปัญหาในระดับมาก ส่วนข้อ (6) ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ล่าช้าเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน (7) รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น (8) คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย (9) การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน (10) ไม่มีเวลา ในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา และ (11) ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำ การประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม

จากผลการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีทุกคน เคยได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปิดทำการประเมินการสอนในแต่ละภาค แต่ในส่วนของนักศึกษา ระบุว่า สัมผัสที่จะทำการประเมินการสอน อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นร่วมกันว่า การกำหนดให้มีสิ่งเร้าในลักษณะต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยส่งเสริมหรือกระตุ้นให้บุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของกิจกรรมที่ต้องการ สอดคล้องไปกับ ทฤษฎีในการสร้างแรงจูงใจ (เนตรรุ้ง อยู่เจริญ, 2553) ซึ่งระบุว่า “แรงจูงใจภายนอก” อาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชมหรือการยกย่อง การลงโทษ เป็นต้น เป็นสิ่งที่ผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจนี้จะไม่คงทนถาวร บุคคลจะตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทนเท่านั้น

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของกระบวนการประเมินการสอน คือ จำนวนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน รวมถึงจำนวนผู้สอนในแต่ละรายวิชา มีมาก ไม่สามารถประเมินได้ครบถ้วน นั้น นอกจากนั้น นักศึกษายังให้ข้อเสนอแนะว่า รายวิชาที่มีผู้สอนหลายท่าน ไม่สามารถประเมินได้ครบ สับสนและจำชื่อผู้สอนไม่ได้ เมื่อพิจารณาจากลักษณะการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งรายวิชาส่วนใหญ่ที่เปิดสอนมีจำนวนผู้สอนหลายคนต่อหนึ่งกลุ่มเรียน กอปรกับข้อกำหนดในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาจะต้องทำการประเมินการสอนของผู้สอนในทุกรายวิชา ทุกภาคการศึกษา เพื่อส่วนส่งเสริมวิชาการจะได้ดำเนินการประมวลผลการประเมินสรุปเป็นคะแนนเฉลี่ยของผลการประเมิน เป็นรายบุคคล (คณะกรรมการพัฒนาระบบงานส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน ฝ่ายวิชาการ, 2542) ส่งผลให้เกิดปัญหาความไม่ครบถ้วนในการทำการประเมินการสอนตามข้างต้น

ปัญหาในด้านลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินการสอน (หรือเรียกว่า “แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี”) ปรากฏปัญหาในสองลักษณะ ได้แก่ จำนวนข้อคำถามมีมากเกินไป และคำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ นั้น เมื่อพิจารณาจากวิวัฒนาการในการพัฒนาแบบสอบถามแล้ว พบว่า แบบสอบถามที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มีจำนวนข้อคำถามที่ลดน้อยลงอย่างมาก จากเดิมจำนวน 18 ข้อคำถาม ลดลงเหลือเพียง 9 ข้อคำถาม (รายละเอียดดังนำเสนอใน บทที่ 2 วิวัฒนาการของแบบประเมินการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี) อย่างไรก็ตาม แบบประเมินการสอนในปัจจุบัน ยังคงจำแนกการใช้งานตามลักษณะของวิชา (ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และรายวิชาสัมมนา/โครงการ) ซึ่งอาจส่งผลให้ในบางรายวิชาที่มีการเรียนการสอนทั้งแบบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ต้องทำการประเมินในจำนวนข้อคำถามที่มากขึ้น และปัญหาด้านความไม่ชัดเจนของคำถามในแบบประเมินทำให้ยากต่อความเข้าใจนั้น เมื่อพิจารณาตามวิวัฒนาการในการพัฒนาแบบประเมินการสอน พบว่า แบบประเมินการสอนเดิมซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ นั้น มีความชัดเจนใน

แง่ของรายละเอียดและตรงประเด็นในการถามมากกว่าแบบสอบถามฉบับปัจจุบัน เนื่องจากมีการแตกประเด็นการสอบถามออกเป็นข้อย่อยต่าง ๆ อีกทั้งคำอธิบายตัวเลือกยังมีความสอดคล้องไปตามข้อคำถาม ทำให้นักศึกษาสามารถทำการประเมินได้ง่าย ในขณะที่แบบสอบถามที่ใช้ในปัจจุบันนั้น ได้รวบรวมประเด็นที่ต้องการสอบถามไว้เป็นข้อเดียวกันและให้รายละเอียดของคำอธิบายที่มีความยาวมากขึ้น และตัวเลือกที่กำหนดให้มีคำอธิบายที่ยากต่อการตัดสินใจ ซึ่งอาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความสับสนในการตัดสินใจเพื่อประเมินคุณค่าในประเด็นการประเมินการสอนต่าง ๆ ที่สอบถาม ดังตัวอย่างข้อคำถาม

ตัวอย่างข้อคำถามในแบบประเมินการสอนแบบเดิม 18 ข้อ (ภาคทฤษฎี ระดับปริญญาตรี)

1. การแจ้งเค้าโครงรายวิชา (วัตถุประสงค์ ขอบเขตเนื้อหา และวิธีการวัดผลของรายวิชา) ต้นภาคการศึกษา

④ แจ้งแล้ว ชัดเจน เข้าใจ   ③ แจ้งแล้ว เข้าใจบ้าง   ② แจ้งแล้ว ยังไม่เข้าใจ   ① ไม่แจ้ง

2. การแจ้งขอบเขตเนื้อหาก่อนการสอนแต่ละครั้ง

④ แจ้งทุกครั้ง   ③ แจ้งบ่อยครั้ง   ② แจ้งเป็นบางครั้ง   ① ไม่แจ้ง

.....

ตัวอย่างข้อคำถามในแบบประเมินการสอนแบบใหม่ 9 ข้อ (ภาคทฤษฎี ระดับปริญญาตรี)

1. การให้ข้อมูลเบื้องต้น (5) : แจ้ง/อธิบายวัตถุประสงค์ หัวข้อการเรียน ความเชื่อมโยงของหัวข้อต่าง ๆ แนวทางการเรียนการสอนและกิจกรรม วิธีวัดผล

④ ดีมาก   ③ ดี   ② พอใช้   ① ควรปรับปรุง

.....

ปัญหา ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ล่าช้าเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน และไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา นั้นเมื่อพิจารณาตามกระบวนการดำเนินงานการประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า ในหลายรายวิชากำหนดให้มีผู้สอนหลายท่านรับผิดชอบการสอนเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ ซึ่งอาจมีผู้สอนบางท่านที่ทำการสอนเสร็จสิ้นก่อนการเปิดให้ทำการประเมินการสอนประจำภาคการศึกษา ซึ่งกำหนดไว้เป็นช่วงสัปดาห์สอบกลางภาค (รูปที่ 2.6 บทที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินการสอน) ส่งผลให้ผู้สอนได้รับผลการประเมินการสอนแต่ไม่สามารถนำมาปรับปรุง แก้ไข การจัดการเรียนการสอนของตนได้ทันในภาคการศึกษานั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป และไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา นั้น เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานประเมินการสอนในปัจจุบัน พบว่า เปิดให้มีการประเมินการสอนถึงวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป (ประมาณ 7 สัปดาห์) อีกทั้ง ในปัจจุบันการประเมินการสอนสามารถดำเนินการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถเข้าทำการประเมินได้จากทุกสถานที่ หากมีอุปกรณ์สื่อสารที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่อินเทอร์เน็ตได้

ส่วนปัญหา การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน นั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่ปรากฏในวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบล็อกคลาสของสำนักวิชาแพทยศาสตร์ ซึ่งทำการสอนแล้วเสร็จก่อนช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน และในบางรายวิชาในสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งมีการจัดให้เรียนในช่วงปิดภาคการศึกษา อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันกระบวนการประเมินการสอนได้เปิดช่วงเวลาประเมินให้ครอบคลุมไปจนถึงวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป ซึ่งมีความครอบคลุมช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอนในช่วงปิดภาคการศึกษาดังกล่าว

5.2.3 อภิปรายแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน

5.2.3.1 จัดลำดับความสำคัญของแนวทาง 3 ลำดับแรกของอาจารย์และนักศึกษา

จากการสอบถามแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอนอาจารย์ หากพิจารณาตามความถี่และลำดับรวม จะเห็นได้ว่า อาจารย์กำหนดลำดับความสำคัญใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ช่อนการแสดงผลการเรียนรู้/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น (2) จัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คະแนนพิเศษ เป็นต้น และ (3) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ส่วนนักศึกษากำหนดลำดับความสำคัญ ได้แก่ (1) การจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คະแนนพิเศษ เป็นต้น (2) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และ (3) จัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น

จากการจัดลำดับแนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอนตามในข้างต้น จะเห็นได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า การจัดหาสิ่งเร้าต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมกิจกรรม และมุ่งเน้นให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น เป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมกิจกรรม

การประเมินการสอนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ รายงานสำหรับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเบอร์เคเลย์ (Leadership development program, 2005) ที่รวบรวมผลการศึกษจาก 5 มหาวิทยาลัย โดยพบว่า มหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์นและมหาวิทยาลัยเดร์เซล ได้จัดให้มีการให้รางวัลสนับสนุน การประเมิน ซึ่งให้ผลสัมฤทธิ์ในการเข้าประเมินการสอนในระดับที่สูง และในส่วนของกรมเน้น การประชาสัมพันธ์นั้น มีความสอดคล้องกับ ผลการสัมภาษณ์ผู้สอนที่สามารถส่งเสริมให้มีการเข้าทำ การประเมินการสอนสูงถึงร้อยละ 80 ของเดอะนิวสคูล (The new school, n.d.) และการศึกษาของ เดนิสและเจมส์ (Denise and James, n.d.) ที่ระบุว่า การพยายามใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ใน การประชาสัมพันธ์และย้ำเตือน อาทิ การส่งเป็นข้อความเตือนให้ทำการประเมิน การพูดย้ำซ้ำ ๆ ใน ชั้นเรียนถึงความสำคัญของการประเมินการสอน และบ่งชี้ให้เห็นว่าการประเมินโดยระบบออนไลน์ นั้นเป็นเรื่องที่ง่าย จะช่วยเพิ่มปริมาณการเข้าทำการประเมินการสอนให้มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของอาจารย์ต้องการให้มีการประกาศข้อกำหนด มหาวิทยาลัยเพื่อการบังคับใช้ ซึ่งเป็นลักษณะของการเสริมแรงจูงใจในทางลบ (Chantawong, n.d.) เพื่อบังคับให้นักศึกษาทำการประเมินการสอนหากไม่ต้องการให้เกิดผลในทางลบต่อการเรียนการสอน ในขณะที่นักศึกษานั้น เห็นว่า ควรจัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษา เพื่อใช้ในการประเมินการสอน ซึ่งการจัดหาสถานที่เฉพาะให้นักศึกษาอาจเป็นแนวทางหนึ่งในการ สนับสนุนกิจกรรมประเมินการสอน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันท์ (Nulty, 2008, cite on Denise and James, n.d.) เนื่องจาก เป็นการอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาเข้าทำการประเมิน การสอนได้ง่ายขึ้น มีความเป็นส่วนตัว และใช้งานระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นว่า การนำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้น เงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น เป็นแนวทางหนึ่งในการสนับสนุนประสิทธิภาพ ของกระบวนการประเมินการสอน สอดคล้องกับทฤษฎีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (ศิริชัย กาญจนวสี, 2547) และผลการศึกษาขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD, 2013) ซึ่ง สนับสนุนให้ผู้บริหารนำผลการประเมินไปใช้อย่างจริงจัง โดยผลการประเมินจะถูกนำมาใช้เพื่อการ ตัดสินใจ ได้แก่ การตัดสินใจแบบสืบบย้อนอดีต สำหรับการตรวจสอบยืนยันหรือแสดงความรับผิดชอบ ต่อการดำเนินงานและผลดำเนินงาน และการตัดสินใจแบบรุกไปในอนาคต สำหรับการพัฒนา สร้างสรรค์ แผนงาน/โครงการใหม่ที่เกิดขึ้น อันเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะช่วยเพิ่มโอกาสของการใช้ผลการ ประเมินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.2.3.2 ลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพโดยรวม

จากการสังเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริม ประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอนของอาจารย์และนักศึกษา ได้ลำดับแนวทางการสำคัญ

ดังนี้ (1) ควรจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น (2) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น (3) กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ซ่อนการแสดงผลการเรียน/จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น (4) นำผลการประเมินการสอนไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น (5) จัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น และ (6) ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป

แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอนตามลำดับข้างต้น นำเสนอให้

(1) จัดหาสิ่งเร้าต่าง ๆ อาทิ ของรางวัล คะแนนพิเศษ (เชิงบวก) เพื่อการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอน ซึ่งการกำหนดของรางวัลนอกจากการดำเนินการในลักษณะของภาพรวม อาจดำเนินการในระดับรายวิชา สอดคล้องไปตามข้อเสนอแนะจากรายงานสำหรับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเบอร์คเลย์ (Leadership development program, 2005) เดอะนิวสคูล (The new school, n.d.) เบิร์ค (Berk, 2012) สูดเซต แจ็งกระจ่าง และภาณุวัฒน์ สุริยฉัตร (ม.ป.ท) ซึ่งระบุว่า การกำหนดสิ่งเร้าต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมให้มีอัตราการเข้าทำการประเมินที่สูงขึ้น โดยในส่วนของ เบิร์ค ได้เสนอกลวิธีให้มีการให้รางวัลทั้งในระดับภาพรวม และในระดับรายวิชาโดยต้องเป็นความเห็นชอบรวมกันของอาจารย์ในรายวิชานั้น

(2) มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ นั้น สอดคล้องตามผลการวิจัยของ เบิร์ค (Berk, 2012) และเดนิสและเจมส์ (Denise and James, n.d.) ซึ่งให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อให้ให้นักศึกษารับทราบข่าวสารกิจกรรมการประเมินการสอนอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของทั้ง เบิร์ค และเดนิสและเจมส์ เน้นย้ำว่าควรมีการประชาสัมพันธ์และย้ำเตือนนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทั้งโดยภาพรวมและในระดับชั้นเรียน รวมถึงการเน้นย้ำไปยังนักศึกษาที่ยังไม่เข้าทำการประเมินการสอนด้วย

(3) กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ซ่อนการแสดงผลการเรียน/จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวคิดทางจิตวิทยาในด้านการเสริมแรงเชิงลบ (Chantawong, n.d.) และ ไมเคิล (Michaels, 2013) ซึ่งได้ระบุว่า มีการใช้กระบวนการดังกล่าวในมหาวิทยาลัยเยล ภาควิชากฎหมายและส่งผลให้จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 90 อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ เบิร์ค (Berk,

2012) ระบุว่า ยังมีประเด็นที่พึงระวังในแง่ของข้อขัดแย้งทางกฎหมายเมื่อผู้เรียนไม่ได้รับทราบผลการเรียนตามเวลาที่กำหนด

(4) นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/ การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น สอดคล้องกับ ทฤษฎีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (ศิริชัย กาญจนวสี, 2547) และผลการศึกษาขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD, 2013) ซึ่งสนับสนุนให้ผู้บริหารนำผลการประเมินใช้อย่างจริงจัง โดยผลการประเมินจะถูกนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจ หรือการกำหนดบทลงโทษต่าง ๆ สำหรับผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตาม แนวทางในลักษณะดังกล่าว นั้น เดนิสและเจมส์ (Denise and James, n.d.) ระบุว่า เป็นกลวิธีที่ไม่ควรใช้เพื่อการสนับสนุนกิจกรรมประเมินการสอน เนื่องจาก เป็นลักษณะของการตัดสินบนและเป็นการสร้างแรงกดดันในลักษณะอื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียนและผู้สอน ในการหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้อัตราการตอบแบบประเมินในระดับที่ดี

(5) ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับแนวทางในลำดับที่ 4 แต่มีความแตกต่างกันในแง่ของการสนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการสอน ซึ่งแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางในเชิงการบริหารจัดการซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (ศิริชัย กาญจนวสี, 2547) และผลการศึกษาขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD, 2013) โดยใช้ผลการประเมินการสอนในเชิงปฏิบัติ (Instrumental use) ซึ่งดำเนินการในลักษณะของการเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหรือปรับแผนงานปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงานต่าง ๆ จัดหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนในลักษณะต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาในด้านการเสริมแรงเชิงลบ (Chantawong, n.d.) ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงกับผู้สอน ให้ผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของผลการประเมินการสอน อย่างไรก็ตาม การกำหนดสิ่งเร้าลักษณะดังกล่าว เป็นการสร้างแรงกดดันในลักษณะอื่น ๆ ให้แก่ผู้สอน ในการหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้อัตราการตอบแบบประเมินในระดับที่ดี (Denise and James, n.d.)

(6) แนวทางอื่น ๆ อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดตารางเวลา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพื่อให้นักศึกษาทำแบบประเมิน และ กำหนดให้นักศึกษาที่ไม่ได้ประเมินต้องพบอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนจึงจะมีสิทธิลงทะเบียน ส่วนนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า ควรหารางวัลเยอะ ๆ บวกคะแนนพิเศษเพิ่มเติม ซึ่งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่นำเสนอ นั้นมีความสอดคล้องกับแนวทางลำดับที่ 3 ลำดับที่ 5 และลำดับที่ 1 ตามที่ได้อภิปรายในข้างต้น

5.3 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอน ดังนี้

5.3.1 การประชาสัมพันธ์เพื่อการส่งเสริมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน

1) ผลการศึกษา บ่งชี้ให้เห็นว่า อาจารย์และนักศึกษารับทราบถึงข่าวสารการประเมินการสอนผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมการประเมินการสอนบางส่วนหรือบางช่องทางยังขาดประสิทธิภาพ อาทิ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมการประเมินการสอนจากอาจารย์ผู้สอนไปยังนักศึกษาในกลุ่มที่รับผิดชอบ ควรดำเนินการอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ให้ทั้งอาจารย์และนักศึกษาระดับถึงถึงความสำคัญของกระบวนการประเมินการสอนและประโยชน์ที่จะได้จากข้อมูลการประเมินการสอน

2) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษาไม่เคยได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์โดยป้ายไวนิล ซึ่งมีจุดประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม หากพิจารณาจากสภาพการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัย พบว่า ในหลาย ๆ สถานที่นักศึกษาสัญจรและใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย อาทิ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ศูนย์เครื่องมือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หอพักนักศึกษา โรงอาหาร เป็นต้น แต่สถานที่ดังกล่าวยังไม่มีจุดประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน จึงควรเพิ่มเติมงบประมาณการประชาสัมพันธ์ในลักษณะของป้ายประชาสัมพันธ์ และมีการติดตั้งจุดประชาสัมพันธ์ในสถานที่ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3) การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย E-mail มหาวิทยาลัย และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งปรากฏว่า มีเพียงเว็บไซต์ระบบทะเบียนศูนย์บริการการศึกษาที่สามารถประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมการประเมินการสอนให้แก่ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ได้ทราบ ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่องทางสื่อสารที่มีบทบาทสำคัญที่ทั้งนักศึกษาและคณาจารย์ต้องเข้าใช้งาน ในส่วน E-mail มหาวิทยาลัยนั้นยังขาดประสิทธิภาพ แม้ศูนย์คอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจะได้จัดสรรพื้นที่ E-mail ให้ทั้งนักศึกษาและอาจารย์แล้วก็ตาม แต่เนื่องจาก ไม่มีกระบวนการในการบังคับให้นักศึกษาใช้ E-mail มหาวิทยาลัยจึงทำให้การประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมการประเมินการสอนให้ผลในระดับที่ดีเฉพาะกลุ่มอาจารย์ เพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพควรมีการบังคับใช้ E-mail มหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึง ส่วนการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น เนื่องจากเป็นสังคมแบบเปิดที่สามารถ

สร้างขึ้นได้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แม้จะมีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข่าวสาร แต่ยังคงมีความกระจัดกระจายของกลุ่มเครือข่ายอยู่มาก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์อาจสร้างหรือกำหนดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งให้บุคลากรหรือนักศึกษาทุกท่านเข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายสังคมดังกล่าว

5.3.2 ลักษณะการใช้งานและปัญหาในกระบวนการประเมินการสอน

1) ลักษณะการเข้าทำการประเมินการสอนของนักศึกษาในปัจจุบัน พบว่า เข้าทำการประเมินการสอนในบางภาค ทำการประเมินการสอนบางรายวิชา และประเมินผู้สอนบางคน ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึง ความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ของการประเมินการสอนในทุกภาค การศึกษา ปัญหาดังกล่าวอาจแก้ไขได้ โดยการนำแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนตามที่ได้ศึกษาและจัดลำดับไว้มาประยุกต์ใช้อย่างจริง ๆ ได้แก่

อันดับที่ 1 ควรจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น

อันดับที่ 2 มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

อันดับที่ 3 กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ชอ่นการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น

อันดับที่ 4 นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/ การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น

อันดับที่ 5 ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป

2) ช่วงเวลาในการเปิดและปิดการประเมินการสอน นักศึกษาต้องการให้เปิดประเมินการสอนในช่วงการสอบกลางภาคและปิดประเมินการสอนในวันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป (ซึ่งมีความสอดคล้องตามกระบวนการดำเนินการประเมินการสอนในปัจจุบัน) อย่างไรก็ตาม จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในกระบวนการประเมินการสอน มีนักศึกษาบางส่วน ระบุว่า ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ล่าช้าเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน และการจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน จากปัญหาดังกล่าว เพื่อให้มีความสอดคล้องต่อลักษณะการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว อาจมีการปรับผังการปฏิบัติงานประเมินการสอนให้เร่งรัดมากขึ้น โดยทำการสำรวจข้อมูลรายวิชาที่เปิดสอนและรายชื่อผู้สอนในภาคการศึกษาถัดไปจากสาขาวิชา และกำหนดรายละเอียดการเปิดระบบประเมินการสอนให้แล้วเสร็จก่อนวันเปิดภาคการศึกษาถัดไป อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาในเรื่องช่วงเวลาในการดำเนินการซึ่งมีช่วงเวลาที่สั้นเกินไป อีกทั้งความไม่แน่นอนของข้อมูลรายวิชาที่เปิดสอนและรายชื่อ

ผู้สอนในแต่ละรายวิชา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้จนกว่าจะถึงวันสุดท้ายของเพิ่ม-ถอนรายวิชา (สัปดาห์ที่ 4 ของการเปิดภาค) หรืออีกวิธีการอาจกำหนดผู้รับผิดชอบ ระบบประเมินการสอนในแต่ละสำนักวิชาในการดูแลกระบวนการประเมินการสอนแต่ละสำนักวิชา หากมีรายวิชาใดที่ต้องทำการประเมินการสอนตั้งแต่วันแรกของการเปิดภาคการศึกษา

3) ปัญหาในกระบวนการประเมินการสอน พบว่า ปัญหาหลักที่ทำให้นักศึกษาไม่สามารถทำการประเมินการสอนได้อย่างครบถ้วน คือ

3.1) จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน และไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา จากลักษณะดังกล่าว เป็นผลจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยซึ่งในหนึ่งรายวิชามีผู้สอนหลายคน ทำหน้าที่สอนโดยการแบ่งเนื้อหารับผิดชอบ รวมไปถึงรูปแบบการสอนเป็นทีมในรายวิชาประเภทปฏิบัติการ กอปรกับเมื่อนักศึกษามีจำนวนรายวิชาที่ลงทะเบียนมาก ทำให้เกิดความไม่ครบถ้วนในการประเมินการสอน อีกทั้งรูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะของไตรภาค ทำให้นักศึกษามุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ปัญหาดังกล่าว อาจแก้ไขได้โดยการพัฒนาแบบประเมินและ/หรือระบบประเมินการสอนที่รองรับการประเมินการสอนแบบเป็นทีม โดยให้นักศึกษาสามารถเลือกกลุ่มผู้สอนที่ต้องการประเมินและประเมินการสอนในครั้งเดียวในแต่ละรายวิชา อย่างไรก็ตามผลการประเมินที่ได้จะเป็นผลการประเมินในภาพรวม ซึ่งสามารถบ่งชี้ประสิทธิภาพการสอนโดยรวมได้ แต่อาจไม่เพียงพอชนในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนเป็นรายบุคคล ในขณะที่ปัญหาในด้านการลืมทำการประเมินการสอนนั้น อาจสนับสนุนได้โดยการส่งข่าวประชาสัมพันธ์เพื่อการเน้นย้ำเกี่ยวกับการประเมินการสอนอย่างสม่ำเสมอ ในทุกช่องทางประชาสัมพันธ์

3.2) ปัญหาด้านจำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน เป็นปัญหาในกระบวนการประเมินการสอนในระดับมาก และคำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้มีการจัดตั้ง คณะทำงานเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพแบบประเมินการสอน เพื่อทำหน้าที่ ควบคุมคุณภาพและพัฒนาแบบประเมินการสอนให้มีความทันสมัย และเหมาะสมต่อการใช้เพื่อวัดประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ โดยในการปรับปรุงแบบประเมินการสอนนั้นอาจทำการศึกษาวิจัยถึงลักษณะปัญหาที่ปรากฏในข้อคำถามในแบบประเมินการสอนฉบับปัจจุบัน

3.3) ปัญหาด้านความรู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น นั้น ควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับมหาวิทยาลัย

เพื่อมุ่งเน้นให้อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เข้าสู่กระบวนการหรือหลักสูตรอบรมพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้อยู่ในระดับมาตรฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

5.3.3 แนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพกระบวนการประเมินการสอน

ผลการสรุปลำดับความสำคัญของแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินการสอน ได้ลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 ควรจัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น

ลำดับที่ 2 มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ลำดับที่ 3 กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ชอ่นการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น

ลำดับที่ 4 นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น

ลำดับที่ 5 ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป

จากลำดับความสำคัญที่สรุปได้ตามข้างต้น อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับการจัดหาสิ่งเร้าเพื่อการเสริมแรงในทางบวก เพื่อเป็นการช่วยสนับสนุนกิจกรรมการประเมินการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการสอนของนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งสนับสนุนให้มีการกำหนดรางวัลทั้งในระดับภาพรวมและระดับรายวิชา เช่น ของรางวัล หรือคะแนนพิเศษในรายวิชา หรืออาจกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การได้ทราบผลการเรียนก่อนนักศึกษาคนอื่น เป็นต้น นอกจากนี้ ควรมุ่งเน้นในด้านการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาและอาจารย์ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประเมินการสอนและเน้นย้ำถึงกิจกรรมดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาในกระบวนการประเมินการสอน ที่นักศึกษาระบุว่า ได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอนแต่ลืมเข้าทำการประเมิน ซึ่งอาจช่วยเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่เข้าทำการประเมินให้มากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการประชาสัมพันธ์นั้นสามารถทำได้โดยผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ อาทิ เว็บไซต์ต่าง ๆ E-mail บริการข้อความสั้น (SMS) เป็นต้น นอกจากนี้มีงานวิจัยซึ่งระบุว่า ผู้สอนควรตรวจสอบสถิติการเข้าทำการประเมินการสอนของนักศึกษาผ่านระบบอย่างสม่ำเสมอ และส่งข้อความย้ำเตือนนักศึกษาหากยังมีจำนวนนักศึกษาที่เข้าทำการประเมินการสอนน้อยหรือที่ยังไม่เข้าทำการประเมินการสอน

ส่วนการกำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ซ่อนการแสดงผลการเรียนรู้/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน และการนำผลการประเมินการสอนไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง และการระงับการสอน/ กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป เป็นการกำหนดสิ่งเร้าเพื่อการเสริมแรงในเชิงลบ มีหลายงานวิจัย ระบุว่าส่งผลให้มีอัตราการเข้าทำการประเมินการสอนในระดับที่สูง อย่างไรก็ตาม อาจส่งผลในด้านอื่น ๆ เช่น ความไม่ใส่ใจในการพิจารณารายละเอียดในการประเมินการสอน หรือหากมีผลต่อผลการพิจารณาใด ๆ อาจมีการหาสิ่งล่อใจอื่น ๆ มาจูงใจนักศึกษาเพื่อให้ได้ผลการประเมินการสอนในระดับที่ดี เป็นต้น

ทั้งนี้ภายหลังจากนำแนวทางที่ได้จากผลการวิจัยไปใช้ เพื่อการสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพที่ชัดเจนในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาผลกระทบทางปฏิบัติในมิติต่าง ๆ ให้ครอบคลุม ซึ่งอาจดำเนินการโดยกรยึดตามรูปแบบการประเมินต่าง ๆ อาทิ การประเมินผลลัพธ์จากโครงการ (Outcomes-Based Evaluation) โมเดลชิป (CIPP model) โมเดลการประเมินองค์กรแบบสมดุล (Balanced Scorecard: BSC) โมเดลความคุ้มทุน (Breakeven Analysis) หรือ โมเดลต้นทุนและผลประโยชน์ทางสังคม (Monetary social cost and benefit) เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณะกรรมการพัฒนาระบบงานส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน ฝ่ายวิชาการ. (2542). **คู่มือการดำเนินงานตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพการสอน พ.ศ. 2536**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- จินตวีร์ เกษมศุข. (2554). **การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำรอง เงินดี. (2552). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐเดช จันทรางศุ. (2547). **คุณภาพชีวิตการทำงานของกำลังพล กองดุริยางค์ทหารบก**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เนตรรุ้ง อยู่เจริญ. (2553). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุรทิน ขำภีรัฐ สุขุมาล วุฒิเชษฐ์ และสมจิต มณีวงศ์. (2551). **ความพึงพอใจของผู้ใช้และปัจจัยภูมิหลังที่ส่งผลต่อการมีงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี : รุ่นปีการศึกษา 2548**. ส่วนแผนงาน, นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ศิริชัย กาญจนวสี. (2547). **ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์บริการการศึกษา (2555). **หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาแพทยศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2550)**. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.sut.ac.th/ces/ThaiPage/02Course/Bachelor/CourseAfter2554/5InstituteofMedicine/1_Medicine_2550.pdf

ส่วนแผนงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2555). รายงานประจำปี 2555. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

สุดเขต แจ้งกระจ่าง และภาณุวัฒน์ สุริยฉัตร. (ม.ป.ท). แนวทางการพัฒนาการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.kmutt.ac.th/sd/html/pdf/teacher.pdf>

สัญญา เคนาภูมิ. (2551). **ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรमान. (2530). **การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Arnstien, S.R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. **Journal of the American Institute of Planners.** 35(4): 216-224.

Abdi, H. (2007). Kendall rank correlation. In Salkind, N.J. **Encyclopedia of Measurement and Statistics.** Thousand Oaks (CA): Sage.

Berk, R. A. (2012). Top 20 strategies to increase the online response rates of student rating scales. **International Journal of Technology in Teaching and Learning.** 8(2): 98-107.

Chantawong, N. (n.d.). **Knowledge Management Increasing Learning Ability: A View of Knowledge Management** [online]. Available: http://med.md.kku.ac.th/site_data/mykku_med/701000019/Motivation.doc

Cohen, J.M., and Uphoff, N.T. (1981). Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: **Rural Development Committee Center for international Studies.** New York: Cornell University Press.

Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Testing.** New York: Harper and Row Publishers.

- Darling-Hammond, L. (2012). **Creating a Comprehensive System for Evaluating and Supporting Effective Teaching** [Online]. Available: <https://edpolicy.stanford.edu/sites/default/files/publications/creating-comprehensive-system-evaluating-and-supporting-effective-teaching.pdf>
- Denise, T. and James, R. (n.d.). **Best Practices for Increasing Online Teaching Evaluation Response Rates** [Online]. <http://abeweb.org/proceedings/proceedings12/12Ogden.pdf>.
- Dwork, C., Kumar, R., Naor, M. and Sivakumar, D. (2001). Rank aggregation methods for the Web. In **Proceedings of the 10th international conference on World Wide Web (WWW '01)** (pp. 613-622). ACM, New York: USA.
- Elena R. M. and Straccia, U. (2003). Web metasearch: rank vs. score based rank aggregation methods. In **Proceedings of the 2003 ACM symposium on Applied computing (SAC '03)** (pp. 841-846). ACM, New York: USA.
- House, E.R. (1978). **The Logic of Evaluative Argument**. Los Angeles, CA: UCLA. อ้างอิงใน ศิริชัย กาญจนวสี. (2547). **ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Leadership Development Program, (2005). **Improving the Process of Course Evaluation: The Online Alternative for Berkeley**. Technical Report
- Michaels, L. (2013). **Online Evaluations: A brief review** [Online]. Available: <http://ace.ucdavis.edu/Media/Default/Files/eval-report-michaels-final.pdf>
- OECD. (2009). **Teacher Evaluation: A Conceptual Framework and examples of Country Practices** [On-line]. Available: <http://www.oecd.org/edu/school/44568106.pdf>
- _____. (2013). **Teachers for the 21st Century Using Evaluation To improve Teaching** [On-line]. Available: <http://www.oecd.org/site/eduistp13/TS2013BackgroundReport.pdf>
- The New School. (n.d.). **Encouraging Students to Fill Out Course Evaluations: Advice from New School Faculty** [On-line]. Available: <http://www.newschool.edu/WorkArea/DownloadAsset.aspx?id=99500>
- William, E. (1976). Electoral Participation in a Low Stimulus Election. **Rural Development**. 4(1): 111-124.

Yamane, T. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis** (2nd), New York: Harper and Row

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา

ต่อการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อ

การประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*

วัตถุประสงค์ : แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการสอน ข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าว จักเป็นประโยชน์
ยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินการสอน เพื่อให้สามารถใช้กระบวนการประเมินการสอนเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอน
ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่สอดคล้องตามข้อมูล/หรือความเห็นของท่าน และเติมข้อมูลความคิดเห็นของท่านในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 นักศึกษา : สำนักวิชา .....สาขาวิชา.....ระดับ (ตรี / โท / เอก) ชั้นปีที่ ..... GPAX .....

1.2 ท่านเคยได้รับแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประเมินการสอนของแต่ละภาคการศึกษาหรือไม่

- เคย (โปรดให้ข้อมูลต่อไป) ไม่เคย (ข้ามไปยังส่วนที่ 3)

1.3 ช่องทางประชาสัมพันธ์ที่ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนอาจารย์ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จากการแจ้งการเปิดประเมินการสอนโดยอาจารย์ประจำวิชา
- ผ่านการประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ (โปรดให้รายละเอียด) :
  - ระบบทะเบียนนักศึกษา ระบบ SUT E-learning เครือข่ายสังคม Online (Facebook, Twister)
  - เว็บไซต์สถานพัฒนาอาจารย์ เว็บไซต์มหาวิทยาลัย อื่น ๆ .....
- ป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม
- บริการข้อความสั้น (SMS) จากศูนย์บริการการศึกษา

1.4 ท่านเคยทำการประเมินการสอนผ่านระบบประเมินการสอน Online หรือไม่

- เคย (โปรดให้ข้อมูลต่อไป)

1.4.1) ความถี่ในการเข้าทำการประเมินการสอน: ทุกภาคการศึกษา บางภาคการศึกษา

1.4.2) ลักษณะของการทำการประเมินการสอนของท่าน :

- รายวิชา (เลือกเพียง 1 ตัวเลือก): ประเมินทุกรายวิชา เลือกประเมินบางรายวิชา
- ผู้สอน (เลือกเพียง 1 ตัวเลือก): ประเมินผู้สอนทุกคน เลือกประเมินผู้สอนเป็นบางคน

- ไม่เคย โปรดระบุสาเหตุ .....

.....(ข้ามไปยังส่วนที่ 3)

ส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นต่อการประเมินการสอนอาจารย์

2.1 ช่วงใดของภาคการศึกษาที่เหมาะสมแก่การเปิดให้มีการประเมินการสอนอาจารย์

- เริ่มตั้งแต่ (เลือกเพียง 1 ตัวเลือก):
  - เปิดภาคการศึกษาปัจจุบัน สัปดาห์สอบกลางภาคปัจจุบัน สัปดาห์สอบปลายภาคปัจจุบัน วันแรกของการปิดภาคปัจจุบัน
- จนถึง (เลือกเพียง 1 ตัวเลือก):
  - วันแรกของการปิดภาคปัจจุบัน วันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป สัปดาห์สอบกลางภาคถัดไป
  - สัปดาห์สอบปลายภาคถัดไป วันแรกของการปิดภาคถัดไป

2.2 ข้อคำถามใดที่ท่านมีความเห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการทำการประเมินการสอน

รายการ	เห็นด้วย (ในระดับ)					ไม่เห็นด้วย	ไม่แสดง ความเห็น
	5	4	3	2	1		
1. คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย							
2. จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน							
3. ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา							

* แบบสำรวจฉบับนี้ได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากหัวหน้าสถานพัฒนาอาจารย์และรองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้แล้ว

กรุณาส่งคืน สถานพัฒนาคณาจารย์ อาจารย์วิชาการ 1 ชั้น 1

รายการ	เห็นด้วย (ในระดับ)					ไม่เห็นด้วย	ไม่แสดง ความเห็น
	5	4	3	2	1		
4. ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเข้าทำการประเมินการสอน							
5. ระบบที่ใช้ในการประเมินการสอน ไม่มีเสถียรภาพ ชัดข้องบ่อย							
6. วิธีการใช้งานยุ่งยาก ขาดคู่มืออธิบายขั้นตอนการทำการประเมินการสอน							
7. ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา							
8. ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน							
9. ขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน							
10. จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน							
11. จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน							
12. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม							
13. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ลำบากเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน							
14. การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน							
15. รู้สึกเกรงกลัวว่าการทำการประเมินการสอน จะส่งผลกระทบต่อระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา							
16. รู้สึกเกรงกลัวว่าจะมีผลต่อรายวิชาอื่น ๆ หากต้องเรียนกับอาจารย์ที่ถูกประเมินทำนั้นอีก							
17. รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น							

ปัญหาและอุปสรรคต่อการประเมินการสอนอื่น ๆ (หากมี) .....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 : ความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอน

3.1 แนวทางในข้อใดที่ท่านคิดว่าจะสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าทำการประเมินการสอนมากยิ่งขึ้น (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

คำชี้แจง : หากท่านเลือกข้อใดโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง และเรียงลำดับความสำคัญของข้อดังกล่าวในวงเล็บ [.....]

โดยกำหนดให้ ลำดับที่ 1 หมายถึง สำคัญที่สุด และลำดับที่ 2, 3, 4, ... สำคัญลำดับรองลงมาตามลำดับ

- [.....] มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
- [.....] จัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น
- [.....] จัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น
- [.....] กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ขอนการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น
- [.....] นำผลการประเมินการสอนไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น
- [.....] ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป
- [.....] อื่น ๆ.....

ขอขอบคุณที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย
สถานพัฒนาคณาจารย์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์

ต่อการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อ

การประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*

วัตถุประสงค์ : แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการสอน ข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าว จักเป็นประโยชน์
ยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินการสอน เพื่อให้สามารถใช้กระบวนการประเมินการสอนเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอน
ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่สอดคล้องตามข้อมูล/หรือความเห็นของท่าน และเติมข้อมูลความคิดเห็นของท่านในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 อาจารย์ : สำนักวิชา .....สาขาวิชา.....

1.2 ตำแหน่งทางวิชาการ : อาจารย์ ผศ. รศ. ศ. สอนที่ มทส มาแล้ว ..... ปี

1.2 ท่านเคยได้รับแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประเมินการสอนของแต่ละภาคการศึกษาหรือไม่

เคย (โปรดให้ข้อมูลต่อไป) ไม่เคย (ข้ามไปยังส่วนที่ 3)

1.3 ช่องทางประชาสัมพันธ์ใดที่ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการประเมินการสอนอาจารย์ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จากบันทึกข้อความการแจ้งการเปิดประเมินการสอนประจำภาคการศึกษา

- ผ่านการประชาสัมพันธ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ (โปรดให้รายละเอียด) :

ระบบทะเบียนนักศึกษา ระบบ SUT E-learning เครือข่ายสังคม Online (Facebook, Twister)

เว็บไซต์สถานพัฒนาอาจารย์ เว็บไซต์มหาวิทยาลัย อื่น ๆ .....

- ป้ายไว้นิตยประชาสัมพันธ์ ณ อาคารเรียนรวม

- E-mail ของมหาวิทยาลัย

1.4 ท่านเคยเข้าใช้/ดูผลการประเมินการสอนผ่านระบบการประเมินการสอน Online หรือไม่

เคย (โปรดให้ข้อมูลต่อไป)

1.4.1) ความถี่ในการเข้าดูผลการประเมินการสอน: ทุกสัปดาห์ ทุกสิ้นภาคการศึกษา บางภาคการศึกษา

ไม่เคย โปรดระบุสาเหตุ .....

.....(ข้ามไปยังส่วนที่ 3)

ส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นต่อการประเมินการสอนอาจารย์

2.1 ช่วงใดของภาคการศึกษาที่เหมาะสมแก่การเปิดให้มีการประเมินการสอนอาจารย์

- เริ่มตั้งแต่ (เลือกเพียง 1 ตัวเลือก):

เปิดภาคการศึกษาปัจจุบัน สัปดาห์สอบกลางภาคปัจจุบัน สัปดาห์สอบปลายภาคปัจจุบัน วันแรกของการปิดภาคปัจจุบัน

- จนถึง (เลือกเพียง 1 ตัวเลือก):

วันแรกของการปิดภาคปัจจุบัน วันแรกของการเปิดภาคการศึกษาถัดไป สัปดาห์สอบกลางภาคถัดไป

สัปดาห์สอบปลายภาคถัดไป วันแรกของการปิดภาคถัดไป

2.2 ข้อคำถามใดที่ท่านมีความเห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่ออัตราการเข้าทำการประเมินการสอนของนักศึกษาที่น้อยลง

รายการ	เห็นด้วย (ในระดับ)					ไม่เห็นด้วย	ไม่แสดง ความเห็น
	5	4	3	2	1		
1. คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย							
2. จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน							
3. ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา							
4. ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเข้าทำการประเมินการสอน							
5. ระบบที่ใช้ในการประเมินการสอน ไม่มีเสถียรภาพ ชัดข้องบ่อย							

* แบบสำรวจฉบับนี้ได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากหัวหน้าสถานพัฒนาอาจารย์และรองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้แล้ว

****กรุณาส่งคืน สถานพัฒนาคณาจารย์ อาจารย์วิชาการ 1 ชั้น 1****

รายการ	เห็นด้วย (ในระดับ)					ไม่เห็นด้วย	ไม่แสดง ความเห็น
	5	4	3	2	1		
6. วิธีการใช้งานยุ่งยาก ขาดคู่มืออธิบายขั้นตอนการทำงานประเมินการสอน							
7. ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา							
8. ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน							
9. ขาดสิ่งเร้า (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน							
10. จำนวนวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน							
11. จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน							
12. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม							
13. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ถิ่นเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน							
14. การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน							
15. รู้สึกเกรงกลัวว่าการทำการประเมินการสอน จะส่งผลกระทบต่อระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา							
16. รู้สึกเกรงกลัวว่าจะมีผลต่อรายวิชาอื่น ๆ หากต้องเรียนกับอาจารย์ที่ถูกประเมินท่านนั้นอีก							
17. รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น							

ปัญหาและอุปสรรคต่อการประเมินการสอนอื่น ๆ (หากมี) .....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 : ความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอน

3.1 แนวทางในข้อใดที่ท่านคิดว่าจะสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าทำการประเมินการสอนมากยิ่งขึ้น (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

คำชี้แจง : หากท่านเลือกข้อใดโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง และเรียงลำดับความสำคัญของข้อดังกล่าวในวงเล็บ [.....]

โดยกำหนดให้ ลำดับที่ 1 หมายถึง สำคัญที่สุด และลำดับที่ 2, 3, 4, ... สำคัญลำดับรองลงมาตามลำดับ

- [.....] มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
- [.....] จัดหาสิ่งเร้าเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น
- [.....] จัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น
- [.....] กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ชอ่นการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น
- [.....] นำผลการประเมินการสอนไปใช้ ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น
- [.....] ระเบียบการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป
- [.....] อื่น ๆ.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย
สถานพัฒนาคณาจารย์

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยตามที่น่าเสนอในภาคผนวก ก และ ข คณะผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการให้คะแนนความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม ผลวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ ค1

ตารางที่ ค1 ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของเครื่องมือวิจัย

รายการ	ค่า IOC
แบบสอบถามส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นต่อการประเมินการสอนอาจารย์	
1. คำถามในแบบประเมิน ไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่สามารถประเมินได้โดยง่าย	1.000
2. จำนวนข้อคำถามในแบบประเมินมีมากเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการประเมิน	0.667
3. ไม่มีเวลาในการเข้าทำการประเมินการสอน เนื่องจากต้องเรียนเต็มเวลา	1.000
4. ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเข้าทำการประเมินการสอน	0.667
5. ระบบที่ใช้ในการประเมินการสอน ไม่มีเสถียรภาพ ชัดช้อย่อย	1.000
6. วิธีการใช้งานยุ่งยาก ขาดคู่มืออธิบายขั้นตอนการทำการประเมินการสอน	1.000
7. ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประเมินการสอนในแต่ละภาคการศึกษา	1.000
8. ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินการสอน แต่ลืมเข้าทำการประเมิน	1.000
9. ขาดสิ่งร่ำ (รางวัล/กฎบังคับ) เพื่อกระตุ้นให้เข้าทำการประเมินการสอน	1.000
10. จำนวนวิชาที่ลงทะเบียนเรียน มากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน	0.667
11. จำนวนผู้สอนที่ต้องประเมินในแต่ละรายวิชามากเกินไป ไม่สามารถประเมินได้อย่างครบถ้วน	1.000
12. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน สั้นเกินไป ไม่เหมาะสม	1.000
13. ช่วงเวลาในการเปิดให้ทำการประเมินการสอน ล่าช้าเกินไป ผู้สอนไม่สามารถปรับปรุงการสอนได้ทัน	1.000
14. การจัดการเรียนการสอนในบางวิชาไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เปิดให้ประเมินการสอน	0.667
15. รู้สึกเกรงกลัวว่าการทำการประเมินการสอน จะส่งผลกระทบต่อระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา	1.000
16. รู้สึกเกรงกลัวว่าจะมีผลต่อรายวิชาอื่น ๆ หากต้องเรียนกับอาจารย์ที่ถูกประเมินท่านนั้นอีก	1.000
17. รู้สึกเบื่อหน่าย/เสียเวลา เนื่องจากทำการประเมินแล้ว แต่อาจารย์ไม่มีการปรับปรุงการสอนที่ดีขึ้น	0.667
ค่าเฉลี่ย IOC ในส่วนที่ 2	0.902
แบบสอบถามส่วนที่ 3 : ความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการประเมินการสอน	
1. มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วทุกอาคาร / จ้างนักศึกษาช่วยงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น	1.000
2. จัดหาสิ่งร่ำเพื่อส่งเสริมกิจกรรม อาทิ ของรางวัล / คะแนนพิเศษ เป็นต้น	1.000
3. จัดหาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/สถานที่เฉพาะ ให้แก่นักศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินการสอน เป็นต้น	1.000
4. กำหนดประกาศมหาวิทยาลัยเพื่อบังคับใช้ อาทิ ช่นการแสดงผลการเรียน/ จำกัดการลงทะเบียน หากไม่ทำการประเมินการสอน เป็นต้น	1.000
5. นำผลการประเมินการสอนไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ/การขึ้นเงินเดือนของอาจารย์ผู้สอน/ต่อสัญญาจ้าง เป็นต้น	0.667
6. ระวังการสอน/กำหนดหลักสูตรอบรมด้านการสอนแก่อาจารย์ที่มีผลการประเมินการสอนต่ำ ต้องได้รับการปรับปรุงก่อนการสอนครั้งต่อไป	0.667
ค่าเฉลี่ย IOC ในส่วนที่ 3	0.889

ประวัติผู้วิจัย

1. สมจิน เปียโคกสูง (หัวหน้าโครงการ)

ระดับการศึกษา:

- 2558 วิทยาการสารสนเทศดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- 2553 วิทยาการสารสนเทศมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- 2531 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา

ประสบการณ์ในการทำงาน/การวิจัย:

- 2543 – ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานประเมินการสอน มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี
- 2542 เจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
(เงินสนับสนุนโครงการมियाชวา)

ประวัติการทำงาน

วิทยากรพิเศษ บรรยายในกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ออนโทโลยี Ontology”
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ณ วันที่ 19-20 มกราคม 2556

ผลงานวิจัยที่พิมพ์ออกเผยแพร่:

บทความตีพิมพ์วารสารวิชาการ

- สมจิน เปียโคกสูง และนิศาชล จำนงศรี. (2553). ระบบนำทางความรู้เพื่อการเข้าถึงเนื้อหาในสื่อ
สิ่งพิมพ์. *วารสารสารสนเทศศาสตร์* 28(3) : 9-20.
- สมจิน เปียโคกสูง และธรา อังสกุล. (2554). คุณลักษณะการสอนที่ดีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี: มุมมองของอาจารย์และนักศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี Suranaree Journal
of Social Science*, 5(2) : 109-130.
- สมจิน เปียโคกสูง วราภรณ์ เอี้ยวสกุล และประภาศรี อัสวกุล. (2557). ความสัมพันธ์ของระดับผล
การเรียนรู้กับทิศทางการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาในการประเมินประสิทธิภาพการสอน
อาจารย์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. *วารสารวิจัยสถาบัน มข.*, 2(2).

2. วชรี พิรัชชา (ผู้ร่วมวิจัย)

ระดับการศึกษา:

- 2550 วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสารสนเทศ)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- 2540 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาการคอมพิวเตอร์)
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา

ประสบการณ์ในการทำงาน/การวิจัย:

- 2551 – ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานพัฒนานวัตกรรมและระบบจัดการ
ความรู้ สถานพัฒนาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- 2544 – 2551 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานประกันคุณภาพการศึกษา
ส่วนส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- 2542 – 2544 อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยสารพัดช่าง
นครราชสีมา
- 2541 – 2542 อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษา
นครราชสีมา
- 2540 – 2541 โปรแกรมเมอร์ บริษัท สหวิริยา จำกัด

ประวัติการทำงาน

ผู้ช่วยสอนปฏิบัติการ รายวิชา 202107 การใช้คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ (Use of
Computer and Information) สาขาวิชาศึกษาทั่วไป สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม (ปีการศึกษา
2546 – ปัจจุบัน)

สถานที่ติดต่อ:

สถานพัฒนาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ชั้น 1 อาคารวิชาการ 1 ตำบลสุรนารี
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
โทรศัพท์ : 0-4422-4658 โทรสาร : 0-4422-4662
e-mail : watchari@sut.ac.th

3. สุदारัตน์ น้อยมะโน (ผู้ร่วมวิจัย)

ระดับการศึกษา:

2539 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป (การบัญชี)
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา

ประสบการณ์ในการทำงาน/การวิจัย:

2551 – ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานสารสนเทศและบริหารจัดการ
สำนักงาน สถานพัฒนาคุณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

2551 พนักงานธุรการ งานงบประมาณ ส่วนการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี

2537 – 2551 พนักงานห้องสมุด ฝ่ายบริการสารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและ
สื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

2535 – 2537 พนักงานค่าแรง งานบุคคล บริษัท ไทยทอย จำกัด เขตอุตสาหกรรม
สุรนารี นครราชสีมา

สถานที่ติดต่อ:

สถานพัฒนาคุณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ชั้น 1 อาคารวิชาการ 1 ตำบลสุรนารี
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
โทรศัพท์ : 0-4422-4661 โทรสาร : 0-4422-4662
e-mail : sudarat@sut.ac.th